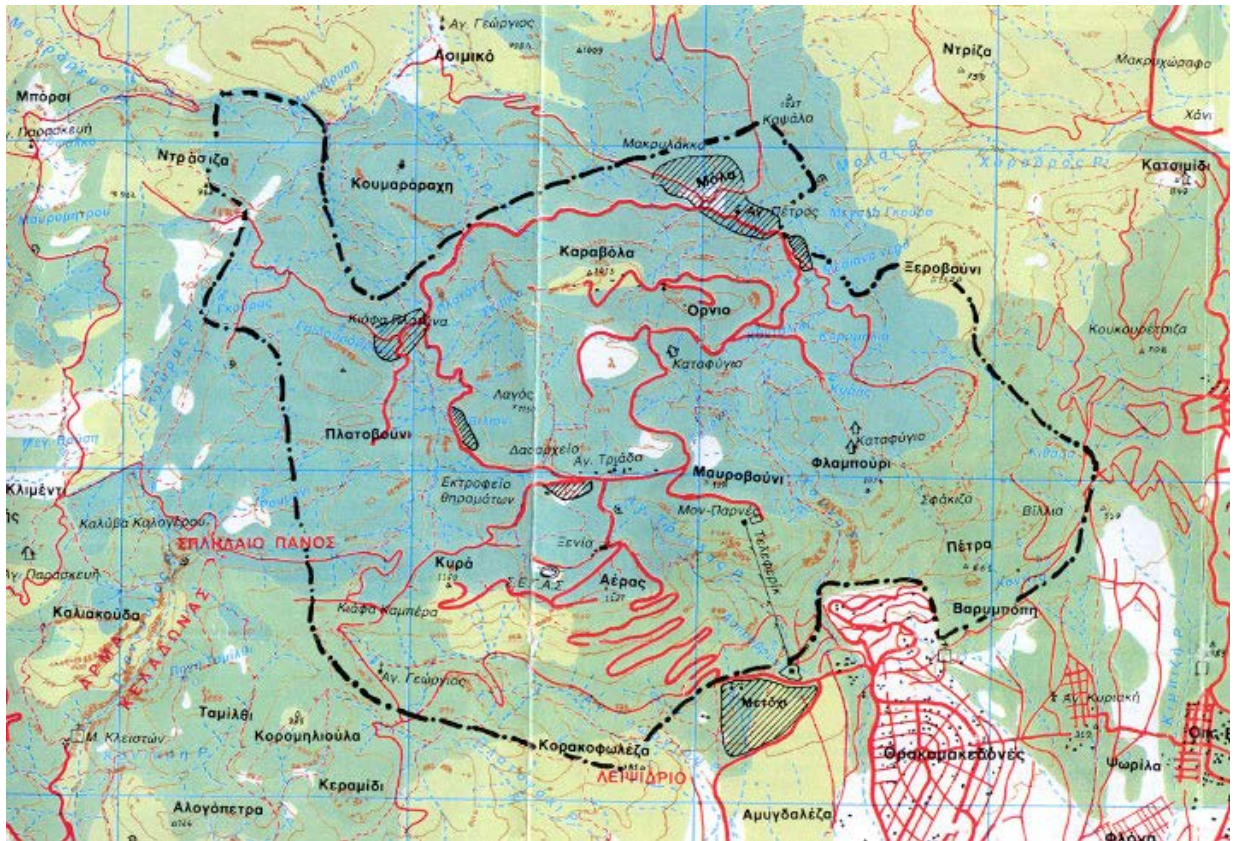

ΑΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :
ΘΕΜΑ «Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ ΠΡΙΝ ΚΑΙ
ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ - ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ,
ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΑ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ -
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ.»

ΑΣΤΙΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

Σπουδαστής : Γιώργος Β. Παναγιωτόπουλος
Α.Μ. 35245

Εισηγητής : Ο Καθηγητής Γ. Κ. Βαρελίδης

Αθηνά 2010

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ

Ο σκοπός της πτυχιακής μας εργασίας είναι να γνωρίσουμε όλα τα στοιχεία του Εθνικού Δρυμού της Πάρνηθας, τις επιπτώσεις που είχε η μεγάλη πυρκαγιά που έγινε στις 26/06/2007, και να μελετήσουμε την συμπεριφορά όλων των παραγόντων που εμπλέκονται στην αποκατάσταση και στην διατήρηση του οικοσυστήματος .

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

Η Πάρνηθα καταλαμβάνει μια μεγάλη έκταση στη γεωγραφική περιοχή της Αττικής με υψόμετρο 1413 μ. και μαζί με τα όρη Πεντέλη Υμηττός και Αιγάλεω –ποικίλο περικλείει την πρωτεύουσα και τα προάστια αυτής.

Το 1961 το μεγαλύτερο μέρος του βουνού ανακηρύχτηκε Εθνικός Δρυμός με το ιδρυτικό διάταγμα ΒΔ 644/1961.

Σύμφωνα με αυτό, ο Δρυμός αποτελούνταν από τον πυρήνα με έκταση 38000 στρ. και την περιφερειακή ζώνη η οποία συνέπιπτε με τα διοικητικά όρια του Δασαρχείου της Πάρνηθας (250.000 στρ.)

Από τον πυρήνα του Δρυμού είχαν εξαιρεθεί οι υπάρχουσες στρατιωτικές εγκαταστάσεις , τα ορειβατικά καταφύγια , το Σανατόριο (Ξενία) το καζίνο (Mont Parnes) και η πηγή κουταλίδι.

Η Ονομασία Πάρνηθα προέρχεται από τη λέξη Πάρνης που έχει πανάρχαια προέλευση από την αρχαία πελασγική γλώσσα. Η ρίζα της είναι συγγενής με τις λέξεις Πάρνωνας και Παρνασσός (Νέζης 1983).

Η Πάρνηθα έχει χαρακτηριστεί και ως τόπος ιδιαίτερου φυσικού κάλους (ΦΕΚ 669 Β/68).

Τώρα που η φύση τελειώνει και σπανίζει ο άνεμος

Να βγαίνα στα βουνά να τσαγκρουνίζομαι στ' αγριοκλώναρα

να ζουπώ που και που κανένα μοσχομπίζελο

να δρασκελώ χαντάκια και να πίνω χούφτες το καθαρό νερό

τώρα που η φύση τελειώνει και σπανίζει ο άνεμος

Οδυσσέας Ελύτης

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ

ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ

- Το άναμμα φωτιάς όλο το έτος
- Η κοπή δέντρων, κλαδιών και κορυφών, το ξερίζωμα και η συλλογή λουλουδιών ή άλλων φυτών και γενικά κάθε φθορά της βλάστησης.
- Η συλλογή και η μεταφορά φυτοχώματος.
- Η ρύπανση του χώρου γενικά.
- Η κυκλοφορία κάθε είδους τροχοφόρων στους δασικούς δρόμους, όπου υπάρχουν εμπόδια και απαγορευτικά σήματα.
- Η χρησιμοποίηση του δικτύου δρόμων για κάθε είδους δοκιμές και αγώνες αυτοκινήτων και δικύκλων, καθώς και η ανάπτυξη υπερβολικής ταχύτητας και εκκωφαντικών θορύβων σ' όλους τους δρόμους.
- Το κυνήγι και η σύλληψη κάθε ζώου με οποιοδήποτε μέσο, σ' όλη τη διάρκεια του έτους.
- Η διακίνηση κάθε είδους όπλων έστω και λυμένων σε θήκη, τσεκουριών, πριονιών ή άλλων κοπτικών εργαλείων.
- Η βοσκή κάθε ζώου.
- Η διακίνηση σκύλων, έστω και δεμένων, ή άλλων κατοικίδιων ζώων και η εγκατάλειψή τους στο χώρο του Δρυμού.
- Η διανυκτέρευση σε σκηνές ή τροχόσπιτα.
- Η εγκατάσταση κυψελών μελισσοσμηνών.
- Οι διαφημίσεις (σε βράχους, δέντρα, περιφράξεις κλπ.) και η αναγραφή συνθημάτων.
- Η διακίνηση καντινών και μικροπωλητών.
- Η καταστροφή πινακίδων, περιφράξεων και γενικά έργων και υλικών που είναι περιουσία του Δημοσίου.

Για τους παραβάτες του κανονισμού αυτού εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν.Δ. 86/1969 , του Ν.Δ. 996/1971 και του Ν.998/1979.

Πηγή : http://www.parnitha-np.gr/index_drastiriotites.htm

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ.....σελ.6

1.1 Είσοδοι Εθνικού Δρυμού.....	σελ.6
1.2 Το κλίμα της περιοχής της Πάρνηθας.....	σελ.6
1.3 Η διαχείριση της Πάρνηθας.....	σελ.7
1.4 Το έδαφος του Εθνικού Δρυμού.....	σελ.8
1.5 Τα επιφανειακά νερά της Πάρνηθας.....	σελ.8
1.6 Σπήλαια – βάραθρα και καταφύγια.....	σελ.9
1.7 Σπάνιοι βιότοποι της Πάρνηθας.....	σελ.10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Η ΧΛΩΡΙΔΑ ΤΗΣ Πάρνηθας.....σελ.13

2.1 Ενδημικά φυτά.....	σελ.14
2.2 Σπάνια και απειλούμενα είδη.....	σελ.15
2.3 Τα μανιτάρια της Πάρνηθας.....	σελ.16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΠΑΝΙΔΑ ΤΗΣ Πάρνηθας.....σελ.17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΣΤΙΣ 28/6/2007.....σελ.22

4.1 Η καμένη έκταση της Πάρνηθας.....	σελ.22
4.2 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις.....	σελ.24
α) Στην θερμοκρασία της Αθήνας.....	σελ.24
β) Πλημμυρικός κίνδυνος.....	σελ.27
γ) Θάλαμος αερίων στο λεκανοπέδιο.....	σελ.30
4.3 Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών με βάση την Ευρωπαϊκή νομοθεσία.....	σελ.33
4.4 Σχέση δάσους και φωτιάς.....	σελ.35
4.5 Δράση που πρέπει να αποφευχθεί.....	σελ.36
4.6 Οι συνέπειες από την φωτιά στην Πάρνηθα σύμφωνα με ΕΜΠ ΚΑΙ WWF HELLAS.....	σελ.39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΜΕΤΡΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΥΡΚΑΓΙΑ.....σελ.39

5.1 Αποκατάσταση της βιολογικής ισορροπίας στο καμένο οικοσύστημα.....	σελ.40
5.2 Μέτρα του Δασαρχείου για την προστασία της πανίδας.....	σελ.43
5.3 Αναδάσωση του Εθνικού Δρυμού της Πάρνηθας.....	σελ.44
5.4 Αντιδιαβρωτικά και Αντιπλημμυρικά έργα στην Πάρνηθα.....	σελ.45
5.5 Εδαφοβελτιωτικά μέσα των δασικών οικοσυστημάτων.....	σελ.46
5.6 Μέτρα αποκατάστασης σύμφωνα με ΕΜΠ και WWF HELLAS.....	σελ.48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ.....ΣΕΛ.49

6.1 Δορυφορική Τηλεπισκόπηση.....	σελ.49
6.2 Σύστημα Firementor.....	σελ.49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΕΕ για το προσχέδιο νόμου προστασίας των καμένων δασών.....σελ.52

7.1 Αναδασώσεις καμένων περιοχών.....σελ.52
7.2 Δασικοί Χάρτες.....σελ.53
7.3 Προστατευόμενες περιοχές.....σελ.53
7.4 Διαχείριση υδρογραφικού δικτύου.....σελ.54
7.5 Δημιουργία Εθνικού φορέα για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών.....σελ.54
7.6 Σχόλια στα άρθρα του νομοσχεδίου.....σελ.54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε αποκατάστασης των καμένων περιοχών.....σελ.58

8.1 Κήρυξη αναδασωτέων των καμένων εκτάσεων με το άρθρο 117 του Συντάγματος.....σελ.58
8.2 Αντιπλημμυρικά και αντιδιαβρωτικά έργα.....σελ.58
8.3 Αναδάσωση και αποκατάστασης περιβάλλοντος.....σελ.59
8.4 Προστασία και φύλαξη της Πάρνηθας.....σελ.60
8.5 Πρόσθετο προσωπικό.....σελ.61
8.6 Ανάπτυξη εξοπλισμού.....σελ.61
8.7 Απαιτούμενο φυτευτικό υλικό.....σελ.61
8.8 Χρηματοδότηση.....σελ.61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 ΖΩΝΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ορεινού όγκου Πάρνηθας.....σελ.62

9.1 Ζώνες προστασίας ορεινού όγκου ΠΔ/19-7-07 (ΦΕΚ-336/Δ/24-7-07)
--

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΔΟΜΗΣΗ.....σελ.67

10.1 Προσδιορισμός αυθαίρετων κατασκευών.....σελ.67
10.2 Αιτίες αυθαίρετης δόμησης.....σελ.68
10.3 Συνέπειες αυθαίρετης δόμησης.....σελ.70
10.4 Η ημερίδα του ΤΕΕ « Ο Έλεγχος των Κατασκευών και η Αυθαίρετη δόμηση: Αρμοδιότητες, Νομοθεσία, Προτάσεις.....σελ.72
10.5 Η περιμετρική ζώνη της Πάρνηθας με κρούσματα αυθαίρετων....σελ.76
10.6 Η Τεχνόπολη στην Πάρνηθα.....σελ.79

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΤΗΣ Πάρνηθας.....σελ.82

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ.....σελ.87
12.1 Ορισμός της ανάπλασης.....σελ.87
12.2 Βασικές αρχές ανάπλασης.....σελ.87
12.3 Προτάσεις ανάπλασης.....σελ.87

- **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....ΣΕΛ.90**
- **ΣΥΛΛΟΓΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΝΗΘΑΣΕΛ.93**
- **ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....ΣΕΛ.96**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ

1.1 ΕΙΣΟΔΟΙ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΠΑΡΝΗΘΑΣ & ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Ο Εθνικός Δρυμός της Πάρνηθας προσπελάζεται από δύο εισόδους:

α) η πρώτη και κύρια είσοδος είναι από τον δρόμο Μετόχι – Αγία Τριάδα – Mont parnes από τον οποίο διακινείται το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών του Δρυμού, είναι ασφαλτοστρωμένος, πολύ καλής βατότητας και η κυκλοφορία είναι αυξημένη τόσο τις αργίες όσο και τις καθημερινές, αφού από αυτόν εξυπηρετούνται το καζίνο και οι στρατιωτικές μονάδες τις Πάρνηθας.

Ο συνολικός αριθμός των επισκεπτών του Δρυμού, σύμφωνα με μελέτη που πραγματοποιήθηκε λίγο παλαιότερα, ανέρχεται σε 270.000 άτομα, που μαζί με τα 2.000 άτομα που πηγαίνουν σ' αυτόν για εργασία, τότε ο αριθμός υπερβαίνει το 1.000.000.

β) Η δεύτερη είσοδος του Δρυμού είναι από την πηγή Φυλής, η οποία χρησιμοποιείται ελάχιστα και κατά κύριο λόγο από τους κτηνοτρόφους και τους ρητινοσυλλέκτες της περιοχής, ενώ εκεί συγκλίνουν και δύο δρόμοι, αυτός προς την πηγή Φυλής και ο δρόμος Δερβενοχώρια προς την πηγή επίσης.

Μετά την είσοδο, τρία χιλιόμετρα στο δρόμο προς την πηγή Φυλή, στη θέση Καλογήρου ο δρόμος διακλαδίζεται και η μια από τις διακλαδώσεις ανεβαίνει προς την Αγία Τριάδα ακολουθώντας το ρέμα Ρουμάνι, ενώ η άλλη συνεχίζει βόρεια, διασχίζει όλη την δυτική Πάρνηθα και καταλήγει στο χωριό Αυλώνας. Ο τελευταίος αυτός δρόμος είναι δασικός, χωμάτινος και με κακή βατότητα. Εκεί κινούνται οι κτηνοτρόφοι, οι ρητινοσυλλέκτες και οι μελισσοτρόφοι και ακόμη, πολλοί κυνηγοί που κινούνται στον α' κλάδο του δρόμου, που αποτελεί το όριο δυτικά του οποίου επιτρέπεται το κυνήγι.

(Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997)

1.2 ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

Το κλίμα στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας διαφέρει αισθητά από το αντίστοιχο του Λεκανοπεδίου της Αττικής, με τις διαφορές να οφείλονται στο

μεγαλύτερο υψόμετρο και στην θέση της Πάρνηθας σε σχέση με τους ανέμους που επικρατούν, ενώ ακόμη και στην ίδια την Πάρνηθα υπάρχει διαφορά ανάμεσα στα μικρά και τα μεγάλα υψόμετρα πάνω από τα 700 μέτρα. **Πιο συγκεκριμένα, η διαφοροποίηση των κλιματικών συνθηκών στην περιοχή της Πάρνηθας έχει ως εξής:** α) διπλάσιες σχεδόν βροχοπτώσεις δέχεται η ανώτερη υψομετρική ζώνη, πάνω δηλαδή από τα 1.000 μέτρα σε σχέση με τα χαμηλότερα υψόμετρα, β) το μέσο ύψος της βροχής κάθε χρόνο στο ενδιάμεσο ύψος των 500 μέτρων ανέρχεται στα 640 mm περίπου, γ) κατά την διάρκεια του έτους οι βροχοπτώσεις είναι άνισα κατανεμημένες και στους τρεις σταθμούς και κάνουν την εμφάνιση τους την περίοδο μεταξύ του τέλους του φθινοπώρου και της αρχής της άνοιξης, δ) όσον αφορά τις βροχοπτώσεις, η ξηρή περίοδος υπάρχει το ίδιο και στα υψηλά και στα χαμηλά υψόμετρα, με την διάρκεια να είναι μεγαλύτερη στην δεύτερη περίπτωση, ε) στις κορυφογραμμές της Πάρνηθας, η μέση θερμοκρασία του αέρα είναι περίπου 6 C χαμηλότερη σε σχέση με τους πρόποδες, στ) οι χιονοπτώσεις είναι περισσότερες στα ορεινά της Πάρνηθας, παρά στις χαμηλές παρυφές της και ζ) κάθε τρία με τέσσερα χρόνια εμφανίζεται μια ξηρή χρονιά, με τα κατακρημνίσματα να είναι μειωμένα σε ποσοστό μέχρι και 40%.

Με βάση, λοιπόν, έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί, το κλίμα στην περιοχή αυτή είναι μέσο μεσογειακό έως τα 700 μέτρα για τις βόρειες πλευρές και τα 1.000 μέτρα για τις νότιες, ενώ προς την χαμηλότερη περιοχή το κλίμα χαρακτηρίζεται ως ασθενές και θερμό μεσογειακό.

(Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997)

1.3 Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

Το σημαντικότερο στοιχείο για την αποτελεσματική και ορθολογική διαχείριση της περιοχής έγκειται στην κάλυψη του εδάφους και τον εντοπισμό των χρήσεων γης σε αυτήν. Σύμφωνα με σχετικά προσωρινή καταγραφή τα βασικά κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την κατάταξη των διαφόρων χρήσεων γης στην Πάρνηθα ήταν τα κοινά χαρακτηριστικά από την άποψη της βλάστησης και της ασφαλούς αναγνώρισης της από το έδαφος. **Έτσι λοιπόν, προέκυψαν οι εξής κατηγορίες χρήσεων γης:** α) τα δάση, όπου στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι εκτάσεις εκείνες που καλύπτονται από δένδρα ή θάμνους σε ποσοστό μεγαλύτερο του 15% και μπορούν να παράγουν ξύλο ή άλλα δασικά προϊόντα, β) οι θαμνώνες, όπου είναι οι εκτάσεις που καλύπτονται από θάμνους ή βλάστηση σε ποσοστό μεγαλύτερο του 15%, γ) οι χορτολειαδικές εκτάσεις ή αλλιώς οι βοσκότοποι, όπου είναι εκτάσεις που καλύπτονται από λειβαδική βλάστηση, δ) τους

φρυγανότοπους, που είναι εκτάσεις με φρυγανώδη βλάστηση, ε) οι εκτάσεις γεωργικής καλλιέργειας που χρησιμοποιούνται για γεωργική παραγωγή συμπεριλαμβανομένων και των εγκαταλελειμμένων χωραφιών και στ) η κατηγορία των οικισμών, που είναι εκτάσεις που καλύπτονται από οικισμούς .

(Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997)

1.4 ΤΟ ΕΔΑΦΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

Η ανάπτυξη και η εξάπλωση των διαφόρων φυτικών ειδών της κάθε περιοχής, όπως και στην περίπτωση της Πάρνηθας, από τον συνδυασμό των εδαφικών και κλιματικών συνθηκών και από τις ιδιότητες του εδάφους, εξαρτάται η καταλληλότητα και η αντοχή της συγκεκριμένης γης για την πραγματοποίηση διαφόρων χρήσεων σε αυτήν.

Η εδαφογένεση επηρεάζεται από τους εξής παράγοντες, οι οποίοι μετασχηματίζουν και διασκευάζουν το υλικό που θα αναφερθεί παρακάτω: α) το μητρικό πέτρωμα που προμηθεύει το υλικό για το έδαφος και το οποίο δημιουργείται από την διάβρωση του, **β)** το κλίμα, και **γ)** την βλάστηση.

Τα μητρικά πετρώματα στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας που υπάρχουν κατά κύριο λόγο είναι οι ασβεστόλιθοι και οι σχιστόλιθοι και για τον λόγο αυτό, τα εδάφη που δημιουργούνται πάνω σε αυτά χαρακτηρίζονται γενικότερα ως πολύ αβαθή, έντονα διαβρωμένα, ασυνεχή και τέλος διακοπτόμενα. Από την άλλη πλευρά, τα βαθύτερα εδάφη σε εκείνες τις θέσεις της περιοχής που ενήργησαν προστατευτικά, όπως είναι για παράδειγμα κάποια καρστικά πλατώματα και βυθίσματα στην περιοχή της Ντράσιζας, της Μόλας, της Σαλονίκης, του Λοιμικού, του Ξερολίβαδου και άλλων, αποτελούν φυσικά λιβάδια με ποώδη βλάστηση.

(Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997)

1.5 ΤΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ ΝΕΡΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

Στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας τα επιφανειακά νερά ξεκινούν από την περιοχή που βρίσκονται οι πιο ψηλές περιοχές, διαρρέουν την μεγαλύτερη περιοχή του πυρήνα με την μορφή των εποχιακών ρευμάτων, όπου την περίοδο του φθινοπώρου και του χειμώνα η ροή τους γίνεται χειμαρρώδης.

Τα νερά αυτά είναι συνήθως διαυγή διότι υπάρχει δασοκάλυψη στις λεκάνες απορροής και βλάστηση κατά μήκος της κοίτης τους και τα πιο σημαντικά από αυτά τα ρέματα είναι:

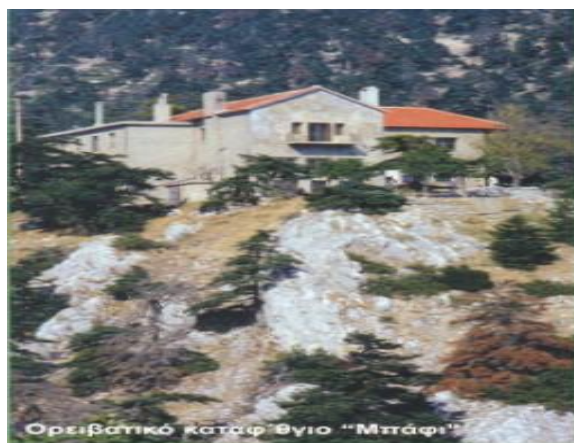
1) το ρέμα της μονής των Κλειστών, 2) το ρέμα της Αγίας Τριάδας, 3) το ρέμα της Χούνης, 4) το ρέμα της Μόλας, 5) το ρέμα του Αγίου Μερκουρίου – Σφενδάλης και 6) το ρέμα του Αγίου Γεωργίου.

(Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997)

1.6 ΣΠΗΛΑΙΑ – ΒΑΡΑΘΡΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

Στην Πάρνηθα υπάρχουν αρκετά σπήλαια και βάραθρα, ιδιαίτερα στη δυτική και νοτιοδυτική πλευρά της, όπου επικρατεί ο ασβεστόλιθος και τα οποία ονομαστικά είναι τα εξής: 1) το σπήλαιο του Πανός ή Άντρο Πανούς, 2) το βάραθρο στην κορυφή Κεραμίδι, 3) τα βάραθρα Ταμιλθίου, 4) τα βάραθρα Γκούρας και της ιεράς μονής Κλειστών, 5) το πηλαιοβάραθρο – καταβόθρα της Δεκέλειας, 6) το σπηλαιοβάραθρο του Νταβέλη και 7) το σπήλαιο της Αγίας Τριάδας.

Τα καταφύγια της Πάρνηθας είναι: στη θέση Μπάφι Φωτ.[1], στη θέση Πέτρα Βαρυμπόπης και στην ράχη της κορυφής Φλαμπούρι. (Αμοργιανιώτης Γ., <<Αθήνα μια οικοτουριστική αφετηρία - Οικοτουρισμός στην Ελλάδα>>, Υπουργείο Τουρισμού – γραφείο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Ελλάδα, 2004, Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997 και Αμοργιανιώτης Γ., Απλαδά Ε., <<Οδηγός επισκέπτη Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας>>, Περιφέρεια Αττικής – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αχαρνές, 2007)

Φωτ. [1] Ορειβατικό καταφύγιο Μπάφι

1.7 ΣΠΑΝΙΟΙ ΒΙΟΤΟΠΟΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

Η βλάστηση, οι κλιματικές συνθήκες, τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά και η επίδραση του ανθρώπινου και του ζωικού είδους, δίνουν την δυνατότητα με την παρουσία τους δημιουργηθούν βιότοπους με ιδιαίτερες ομορφίες, που έχουν την τύχη να φιλοξενούν σημαντικά και σπάνια είδη της χλωρίδας και της πανίδας. Ένας από αυτούς είναι η Πάρνηθα, όπου στο Ευρωπαϊκό δίκτυο ' Φύση 2000 ' που καταγράφηκαν οι βιότοποι που έχουν ανακηρυχθεί ως διατηρητέοι, εντάχθηκε όλος ο ορεινός όγκος της Πάρνηθας και με σειρά σπουδαιότητας είναι οι ακόλουθη: 1) τα δάση *Quercus ilex*, 2) οι ασβεστολιθικοί βράχοι με χασμοφυτική βλάστηση, 3) τα μεσογειακά πευκοδάση, 4) τα βοσκημένα σκληρόφυλλα, 5) οι θαμνώνες κέδρων, 6) τα δάση *olea ceratonia* και 7) τα φρύγανα.

Βέβαια, όσα αναφέρθηκαν προηγουμένως δεν αποτελούν την μεγάλη βιοποικιλότητα της Ελλάδας και δεν περιλαμβάνουν μεγάλο αριθμό τύπων οικοτόπων και ενδημικών ειδών της χλωρίδας μας, με αποτέλεσμα να μην αναφερθεί το ελατοδάσος της περιοχής της Πάρνηθας για το οποίο θα γίνει αναφορά παρακάτω, παρόλο που η ελάτη αποτελούσε τουλάχιστον πριν την καταστροφική πυρκαγιά το περασμένο καλοκαίρι κυρίαρχο είδος καλύπτοντας μεγάλο τμήμα του Δρυμού.

Πιο συγκεκριμένα, τα δάση *Q. ilex* και οι ασβεστολιθικοί βράχοι είχαν αξιολογηθεί, με βάση παλαιότερη μελέτη, ως οι πιο σημαντικοί βιότοποι της Πάρνηθας, γιατί κάθε ένας από αυτούς αντιπροσώπευαν ικανοποιητικά την κατηγορία τους.

Στη δεύτερη θέση, βρισκόταν το μεσογειακό πευκοδάσος, δηλαδή τα δάση της

Φωτ. [2] Χαλέπιος Πεύκη

Χαλεπίου Πεύκης, η οποία ήταν ιδιαίτερα σημαντική για την Αττική, λόγω της εξαιρετικής αντοχής της στη θερινή ξηρασία, μπορεί να μεγαλώσει σε πολύ φτωχό έδαφος και φυτρώνει εύκολα μετά από πυρκαγιές, καθώς οι κώνοι του πεύκου μέσα στους οποίους βρίσκονται τα σπέρματα ανοίγουν στις υψηλές θερμοκρασίες και τα σπέρματα μεταφέρονται με τον αέρα σε μεγάλες αποστάσεις, διευκολύνοντας την αναγέννηση του είδους αυτού. Ωστόσο, οι συχνές πυρκαγιές κάθε άλλο παρά την αναγέννηση βοηθούν, αφού όπως είναι φυσικό τα πεύκα δεν προλαβαίνουν να καρποφορήσουν, το έδαφος γίνεται πιο φτωχό και τελικά το πευκοδάσος υποβαθμίζεται. Η μεγάλη φωτιά της Πάρνηθας τον Ιούνιο του 2007 έκαψε περίπου 10.500 στρ. Χαλεπίου Πεύκης στον Εθνικό Δρυμό, στην κεντρική και δυτική πλευρά της και κυρίως στις θέσεις Άγιος Γεώργιος, Κεραμίδιο, Ρουμάνι, Ντρασίζα, Ταμίλθι, Καστρίζα και Μπόρσι. Η μέση ηλικία αυτών των δέντρων ξεπερνούσε τα 60 χρόνια και για το λόγο αυτό η φυσική τους αναγέννηση είναι δεδομένη, ενώ τα αντιδιαβρωτικά έργα που έγιναν θα συμβάλλει στη μεγαλύτερη επιτυχία της αναγέννησής τους.

Στη δεύτερη, επίσης, θέση βρίσκονται και τα βοσκημένα κληρόφυλλα δάση, που αντιπροσωπεύουν και αυτά ικανοποιητικά την κατηγορία τους.

Οι θαμνώνες των κέδρων χαρακτηρίζονται ως βιότοποι χαμηλής αντιπροσωπευτικότητας, ενώ τα δάση *olea ceratonia*, όπως και τα **φρύγανα** είχαν καταταχθεί στην χαμηλότερη θέση των αξιόλογων βιοτόπων. Τα φρύγανα είναι χαμηλοί αγκαθωτοί θάμνοι, φυτρώνουν σε χαμηλό υψόμετρο, σε φτωχά βραχώδη εδάφη ή όπου το δάσος έχει καεί επανειλημμένα, αντέχουν στις υψηλές θερμοκρασίες και την ξηρασία, είναι αρωματικοί και πολλοί είναι γνωστοί για τις φαρμακευτικές τους ιδιότητες, ήδη από την αρχαιότητα. Αποτελούν σημαντικό βιότοπο για πολλά ερπετά και φυτά, ανάμεσα στα οποία και τις περισσότερες ορχιδέες που βρίσκονται στην Πάρνηθα. Αποτελούν πολύ καλή πρώτη ύλη για πυρκαγιές το καλοκαίρι, εξαιτίας των αιθέριων ελαίων που περιέχουν πολλά από αυτά, και για το λόγο αυτό, το δασαρχείο της Πάρνηθας προβαίνει συχνά τους καλοκαιρινούς μήνες στον καθαρισμό τους, αν και σε περίπτωση φωτιάς αναγεννώνται ξανά την επόμενη βλαστητική περίοδο.

(Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997)

Το είδος *Abies cephalonica* είναι ενδημικό της Νότιας Ελλάδας.

Φωτ. [3] Η Κεφαλληνιακή Ελάτη

Φωτ. [4] Το Ελατοδάσος

Επίσης, το ελατοδάσος Φωτ. [4] της Πάρνηθας συγκροτείται από την Κεφαλληνιακή Ελάτη Φωτ. [3], η οποία είναι ενδημική στην Ελλάδα, προστατεύεται από την ελληνική και την διεθνή νομοθεσία και παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει τις περιόδους ξήρανσης, η προβληματική αναγέννηση της στα φτωχά εδάφη της Πάρνηθας, συγκροτεί συμπαγείς φυσικές συστάδες που δεν έχουν να ζηλέψουν τίποτα από τα δάση της βόρειας και

κεντρικής Ελλάδας. Η πυρκαγιά στην Πάρνηθα, τον Ιούνιο που μας πέρασε κατέκαψε 21.800 στρ. Ελατοδάσους, δηλαδή τα 2/3 της συνολικής έκτασης του στον Δρυμό, ενώ έγιναν σε όλη την καμένη έκταση αντιδιαβρωτικά και αντιπλημμυρικά έργα, ώστε να συγκρατήσουν το λογοστό και πολύτιμο χώμα που υπάρχει εκεί, με σκοπό να γίνει αργότερα τεχνητή αναδάσωση. Δυστυχώς, η ελάτη είναι ψυχρόβιο κωνοφόρο και δεν διαθέτει μηχανισμούς προσαρμογής στη φωτιά, με αποτέλεσμα να τίθεται πολύ μεγάλη δυσκολία για την αναδημιουργία της, αφού οι κώνοι και τα νεαρά αρτίφυτα μεγαλώνουν για αρκετά χρόνια μόνο στη σκιά.

Τα αείφυλλα πλατύφυλλα είναι θάμνοι που δημιουργούν αδιαπέραστη βλάστηση στα χαμηλά και μεσαία υψόμετρα.

Φωτ. [5]

Φωτ. [6] Το Χρυσόξυλο

Από την μεγάλη πυρκαγιά της Πάρνηθας κάηκαν περίπου 4.300 στρ. από αυτά και το θετικό στοιχείο είναι ότι έχουν την δυνατότητα να αναγεννηθούν από μόνα τους χωρίς καμιά ανθρώπινη παρέμβαση, παρά μόνο καλή προφύλαξη, ώστε να προστατευθούν από την βοσκή και σε 15 περίπου χρόνια τα δάση αυτά θα αποκατασταθούν πλήρως.

(Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΧΛΩΡΙΔΑ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

Φωτ. [7] Η Λαδανιά

Φωτ. [8] Ρόζ μαργαρίτες

Η χλωρίδα της Πάρνηθας είναι από τις πλουσιότερες της Ελλάδας, περιλαμβάνει πάνω από 1.000 είδη φυτών μεταξύ των οποίων τα 96 από αυτά είναι είδη ενδημικά της χώρας μας, σπάνια και απειλούμενα. Κυριαρχούν τα θερόφυτα, δηλαδή φυτά που βλασταίνουν το φθινόπωρο, ανθίζουν τον χειμώνα, καρποφορούν την άνοιξη και επιβιώνουν στις καλοκαιρινές ξηρασίες με την μορφή σπόρων στο έδαφος. Η Πάρνηθα είναι σημείο συνάντησης ειδών που έχουν κύρια εξάπλωση στη δυτική Μεσόγειο, την ανατολική Μεσόγειο, την βαλκανική χερσόνησο, την Μικρά Ασία και την Αφρική.

Λαθούρι (Lathyrus grandiflorus)

Φωτ. [9] Λαθούρι

Ο πλούτος αυτός είναι αποτέλεσμα της μεγάλης έκτασης και της ποικιλίας των οικοτόπων που δημιουργούν στην Πάρνηθα ποικίλες γωνίες κατάλληλες για φυτά με πολύ διαφορετικές ανάγκες. Είναι πολύ σημαντικό να αναφερθεί ότι δεν αναμένεται εξαφάνιση κάποιου είδους λόγω της πυρκαγιάς τον περασμένο Ιούνιο.

(Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997 και Αμοργιανιώτης Γ., Απλαδά Ε., <<Οδηγός επισκέπτη Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας>>, Περιφέρεια Αττικής – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αχαρνές, 2007)

2.1 Ενδημικά φυτά

Στην περιοχή της Πάρνηθας απαντώνται 92 ενδημικά είδη φυτών, όπου τα περισσότερα από αυτά φυτρώνουν στα ασβεστολιθικά βράχια του Δρυμού, στολίζοντας με διάφορα χρώματα την γυμνή πετρώδη επιφάνεια κατά την ανοιξιάτικη και καλοκαιρινή περίοδο. Τα ενδημικά φυτά αποτελούν μια σημαντική κατηγορία ειδών, γιατί βρίσκονται αποκλειστικά και μόνο σε μια περιορισμένη περιοχή και μπορούν να μας δώσουν πληροφορίες για το παρελθόν και τους ιδιαίτερους οικολογικούς παράγοντες της Πάρνηθας. **Παραδείγματα ενδημικών φυτών αποτελούν:**

1) η καμπανούλα της Πάρνηθας 2) το αγριογαρύφαλλο της Πάρνηθας

Η καμπανούλα της Πάρνηθας (Campanula rotundifolia ssp. parnensis)

Φωτ. [10]

Το αγριογαρύφαλλο της Πάρνηθας (Agrostis oligantha ssp. parnensis)

Φωτ. [11]

3) Φωτ.[12] ο κρόκος

Κρόκος της Αττικής (Crocus sieberi var. atticus)

4) Φωτ. [13] το τσάι

Τσάι της Αττικής (Gisembis kasseri var. atticus)

(Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997 και Αμοργιανιώτης Γ., Απλαδά Ε., <<Οδηγός επισκέπτη Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας>>, Περιφέρεια Αττικής – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αχαρνές, 2007)

2.2 Σπάνια και απειλούμενα είδη

Ανάμεσα στα φυτά της Πάρνηθας συγκαταλέγονται και 30 σπάνια είδη που απειλούνται με εξαφάνιση, επειδή υπάρχουν σε πολύ μικρούς πληθυσμούς και επηρεάζονται από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Για τον λόγο αυτό, χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή και προστασία και μάλιστα προεδρικά διατάγματα, εθνικοί νόμοι και διεθνείς οδηγίες έχουν καθορίσει ένα αυστηρό καθεστώς για κάποια από αυτά.

Τα σημαντικότερα από αυτά είναι : α) η άσπρη παιώνια, **Φωτ. [14]**

Άσπρη παιώνια (Paeonia officinalis var. ferrea)

όπου είναι ένα άκρως απειλούμενο είδος και για να διασωθεί χρειάζεται άμεσα μέτρα προστασίας και πολλαπλασιασμού,

Φωτ.[15]

β) ο κόκκινος κρίνος

, όπου από τους τρεις πληθυσμούς που υπάρχουν στην Πάρνηθα, ο ένας βρίσκεται δίπλα σε πολυσύχναστο ορειβατικό μονοπάτι και απειλείται από την έντονη συλλογή των ανθισμένων αυτών φυτών από τους επισκέπτες, **καθώς και μια σειρά άλλων σπανίων ειδών που θα αναφερθούν στο κείμενο μονάχα**

Κόκκινη τουλίπα (Tulipa boeotica)

Φωτ. [16]
Βιοτική τουλίπα

ονομαστικά και είναι: γ) η τουλίπα η βοιωτική δ) η κίτρινη τουλίπα, ε) ο έβενος του Σίμπθορπ, στ) η σκαμπιόζα, ζ) η φριτιλάρια η γραική, η) η μηλοσορβιά,

Φωτ. [17]
Το δεντράκι

θ) το αμελάγχιο, ι) η ίριδα, κ) το δεντράκι κ.α.

Δεντράκι (Orchis quadripunctata)

(Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997 και Αμοργιανιώτης Γ., Απλαδά Ε., <<Οδηγός επισκέπτη Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας>>, Περιφέρεια Αττικής – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αχαρνές, 2007)

2.3 Τα μανιτάρια της Πάρνηθας

Φωτ. [18] Pycnoporellus fulgens **[19]** Pleurotus ostreatus **[20]** Pluteus cervinus

Το πολυσχιδές ανάγλυφο, η άφθονη υγρασία και η μεγάλη ποικιλία σε βλάστηση και τοπικά μικροκλίματα ευνοούν την ανάπτυξη των μανιταριών στην Πάρνηθα. Τα μανιτάρια αποτελούν μια μικρή μόνο κατηγορία στην τεράστια οικογένεια των μυκήτων, οι οποίοι είναι ετερότροφοι οργανισμοί που παίρνουν τις απαραίτητες οργανικές ενώσεις

Φωτ.[21] Clitocybe gibba

Φωτ. [22] Calocera viscosa

από ζωντανούς ή νεκρούς οργανισμούς, δεν παράγουν δηλαδή από μόνοι τους ενέργεια, αλλά την προσλαμβάνουν από το περιβάλλον τους μετατρέποντας την νεκρή οργανική ύλη σε ανόργανη. Αποτελούν νόστιμη και θρεπτική τροφή, αλλά χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή, επειδή ορισμένα από αυτά είναι δηλητηριώδη και ισχυρά παραισθησιογόνα.

Στην Πάρνηθα, ύστερα από έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί, έχουν βρεθεί 107 είδη μανιταριών από τα οποία: ένα από αυτά είναι θανατηφόρο, οκτώ είναι δηλητηριώδη, είκοσι μη εδώδιμα, πενήντα πέντε εδώδιμα και είκοσι τρία άγνωστης εδωδιμότητας.

(Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997 και Αμοργιανιώτης Γ., Απλαδά Ε., <<Οδηγός επισκέπτη Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας>>, Περιφέρεια Αττικής – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αχαρνές, 2007)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΠΑΝΙΔΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

Σύμφωνα με μελέτη που έχει πραγματοποιηθεί και έχουν καταγραφεί τα διάφορα είδη της πανίδας της, προκύπτει ότι η Πάρνηθα είναι ιδιαίτερα πλούσια σε αριθμό και ποικιλία ειδών, τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, δυστυχώς πολλά από αυτά κινδυνεύουν να εξαφανισθούν, άλλα είναι τρωτά ή σπάνια και για τον λόγο αυτό απαιτούνται ειδικά μέτρα για την προστασία τους. Στην περιοχή της Πάρνηθας ενδημεί ένας πολύ σημαντικός αριθμός ελαφιών, γεγονός ιδιαίτερης σημασίας, αφού το είδος

αυτό έχει εξαφανιστεί από ολόκληρη την Ελλάδα, εκτός από ένα μικρό μέρος του πληθυσμού στην Χαλκιδική και στην Ροδόπη. Υπάρχει επίσης ένας σημαντικός αριθμός από μικρότερα θηλαστικά, όπως χορτοφάγα, σαρκοφάγα, εντομοφάγα, τρωκτικά κ.α., καθώς επίσης και πλούσια πτηνοπανίδα. Παρακάτω θα αναφερθούν αναλυτικότερα κάποιες κατηγορίες από διάφορα είδη της πανίδας του Εθνικού Δρυμού της Πάρνηθας και είναι οι εξής: 1) τα ασπόνδυλα.

Φωτ. [23] Πορτοκαλί πεταλούδα **Φωτ. [24]** Μελισσάκια

Είναι μια μεγάλη κατηγορία ζωικών οργανισμών, η οποία περιλαμβάνει πολυπληθείς ομάδες ζώων και υπολογίζεται ότι στην Πάρνηθα υπάρχουν 20.000 με 30.000 είδη, με πιο συχνά απαντώμενα τα έντομα, τα αρθρόποδα, όπως είναι οι αράχνες και οι σκορπιοί, τα μαλάκια, όπως είναι τα σαλιγκάρια και τέλος οι σκώληκες.

Φωτ. [25]
Μαύρη πεταλούδα

Φωτ. [26]
mellicta athalia

Φωτ. [27]
Αράχνη

Φωτ. [28]
Σκαθάρια

Τα έντομα, μάλιστα, φαίνεται πως είναι ιδιαίτερα χρήσιμα στην επικοινωνία των ανθοφόρων φυτών και παρουσιάζουν τεράστια ποικιλία μορφών και χρωμάτων, δίνοντας με τον τρόπο αυτό μια διαφορετική όψη στο εαρινό και θερινό τοπίο του Δρυμού, 2) τα

αμφίβια,

Φωτ.[29] Γυρίνοι

Φωτ. [30] Λιμνοβάτραχος

τα οποία είναι ποικιλόθερμα σπονδυλωτά και παρά το γεγονός ότι ζουν στην ξηρά, εξαρτώνται από το νερό και για τον λόγο αυτό βρίσκονται συνήθως σε υγρές θέσεις, σε ρυάκια, κάτω από πέτρες και σε λίμνες. Διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: Στα Ουροδελή, όπως είναι οι σαλαμάνδρες και οι τρίτωνες, και στα Άνoura, όπως είναι οι βάτραχοι και οι φρύνοι. Από τα 46 αμφίβια της Ευρώπης, τα 18 βρίσκονται στην Ελλάδα, ενώ 8 από αυτά πιστεύεται ότι ζουν στη περιοχή της Πάρνηθας και τα οποία προστατεύονται από την εθνική και διεθνή νομοθεσία , **3) τα ερπετά ,**

Φωτ.[31] Τοιχόσαυρα

τα οποία εξελικτικά τοποθετούνται μετά από τα ψάρια και τα αμφίβια και πριν από τα πουλιά και τα θηλαστικά. Είναι ποικιλόθερμα σπονδυλωτά και κάνουν ιδιαίτερα αισθητή την παρουσία τους την θερινή περίοδο στους θαμνότοπους.

Φωτ.[32] Ταυρική γουστέρα

Φωτ.[33] Σαΐτα

Στην Πάρνηθα πιστεύεται ότι ζουν 3 είδη χελωνών, 10 είδη σαυρών και 9 είδη φιδιών, ενώ όλα προστατεύονται από την διεθνή και εθνική νομοθεσία και δύο από αυτά μάλιστα είναι απειλούμενα. Θα γίνουν, επίσης, ειδικές έρευνες έτσι ώστε να προσδιοριστούν ακριβώς οι πληθυσμοί τους μετά την καταστροφική πυρκαγιά τον Ιούνιο του 2007, **4)**

Φωτ.[34] Κουκουβάγια

Στην Πάρνηθα έχουν καταγραφεί περίπου 132 είδη πτηνών, από τα οποία τα 90 είδη είναι προστατευόμενα και 6 από αυτά σπάνια και απειλούμενα. Τα πτηνά έχουν πέντε φορές μεγαλύτερη διακριτική ικανότητα και οπτική ισχύ από τον άνθρωπο, έχουν αρκετά ευρεία γωνία ορατότητας, δηλαδή μέχρι και 300 μοίρες, χωρίς να κινούν το κεφάλι τους.

Φωτ.[35] Αηδόνη

Κοκκινολαίμη (Eithasia rubecula)

Φωτ.[36] Κοκκινολαίμη

Βραχοκίρκινο (Falco tinnunculus)

Φωτ.[37] Βραχοκίρκινο

Τέλος, όπως και στην προηγούμενη κατηγορία, προγραμματίζονται να γίνουν ειδικές έρευνες για να προσδιοριστούν οι επιδράσεις της φωτιάς στους πληθυσμούς τους και η πιθανή μετακίνησή τους σε άλλες περιοχές. Ως παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν: το όρνιο, ο πετρίτης, ο φιδαιτός και ο αετομάχος, η πετροπέρδικα, ο μπούφος και οι τσίχλες και **5) τα θηλαστικά.**

Φωτ. [38]
Αρσενικό ελάφι

Φωτ.[39]
ελαφίνες

Αρσενικό ελάφι
Φωτ.[40]

Είναι η πιο εξελιγμένη ομάδα ζώων, καθώς έχουν μεγάλο μέγεθος εγκεφάλου, ανεπτυγμένο νευρικό σύστημα και αυξημένη νοημοσύνη. Τα περισσότερα θηλαστικά είναι χερσόβια και νυκτόβια. Το ελάφι, το κρητικό αγριόσκιο και ο εξαιρετικά σπάνιος σκίουρος στην Πάρνηθα δεν είναι νυκτόβια, πιο μεγάλωσα είναι τα σαρκοφάγα, όπως η αλεπού, ο ασβός, το κουνάβι και η νυφίτσα, ενώ τα περισσότερα είδη είναι μικροθηλαστικά, όπως τα τρωκτικά, τα εντομοφάγα και οι νυχτερίδες. Στην περιοχή της Πάρνηθας αναφέρονται 45 είδη θηλαστικών, όπου τα 35 από αυτά είναι προστατευόμενα και τα 23 σπάνια και απειλούμενα. Το πιο σημαντικό είδος είναι **το κόκκινο ελάφι (Φωτ. [41],[42])**, καθώς στην Πάρνηθα υπάρχει ο μοναδικός μεγάλος πληθυσμός που έχει απομείνει στην Ελλάδα και τα οποία πιθανόν να συναντήσετε κάνοντας μια απλή βόλτα στον πυρήνα του Εθνικού αυτού Δρυμού.

Φωτ. [41] , [42] Το Κόκκινο ελάφι

Το ελάφι είναι αναμφίβολα το πιο χαρακτηριστικό ζώο της Πάρνηθας. Τα ελάφια που ζουν στην Πάρνηθα προέρχονται από το άλλοτε βασιλικό κτήμα Τατοίου, από όπου δραπέτευσαν κατά την διάρκεια μιας μεγάλης πυρκαγιάς στις αρχές του 20ού αιώνα. Η συστηματική έρευνα που έχει γίνει τα τελευταία χρόνια δείχνει πως το ελάφι στην περιοχή αυτή βρίσκεται σε πληθυσμιακή ισορροπία, παρά τα πολλά προβλήματα που αντιμετωπίζει. Η έντονη παρουσία των ανθρώπων και των οχημάτων στον Δρυμό και οι συχνές υλοτομίες για την απομάκρυνση των ξερών ελάτων ανάγκασαν τα ελάφια να συγκεντρωθούν σε βαθιά ρέματα και πυκνά δάση στα περιθώρια του Εθνικού Δρυμού, για να βρουν ηρεμία και καταφύγιο. Με τον τρόπο αυτό, δεν διατρέφονται ικανοποιητικά και επιπλέον εντοπίζονται εύκολα από τους λαθροκυνηγούς.

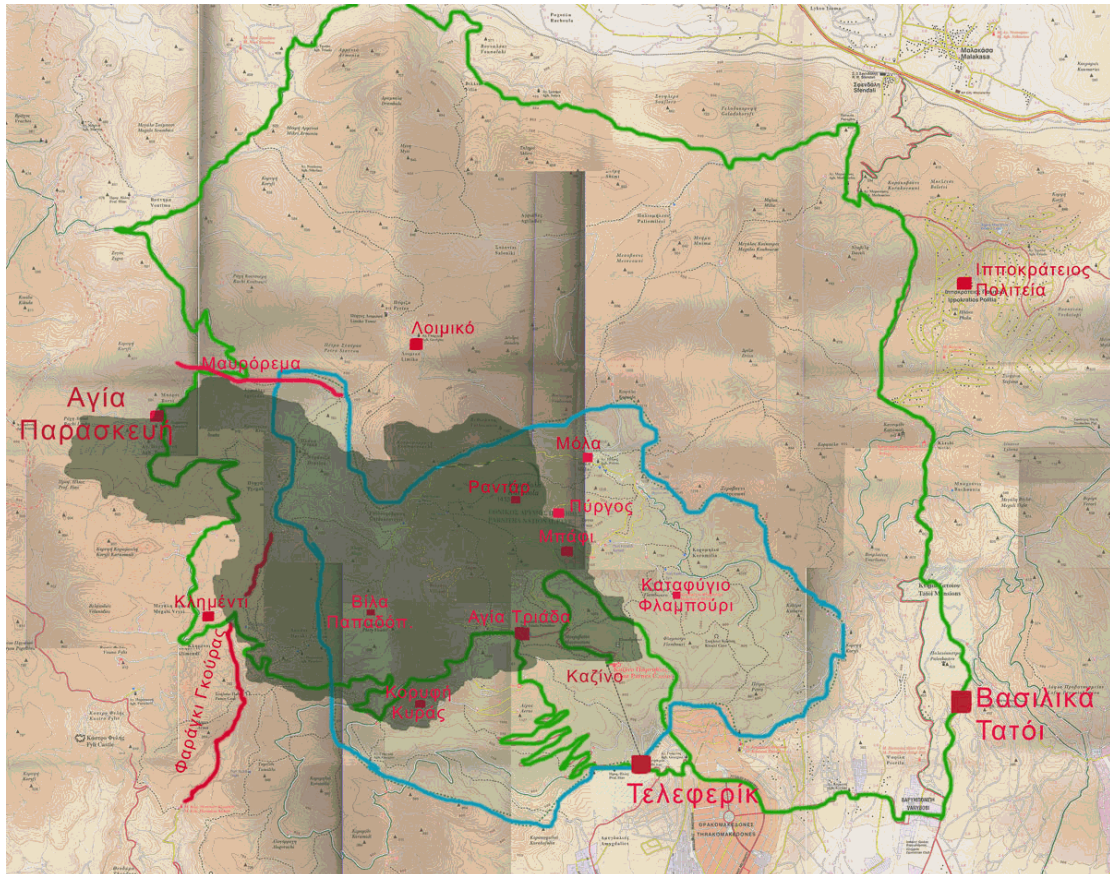
Επιπρόσθετα, η μεγάλη πυρκαγιά το καλοκαίρι του 2007, εκτός από την φυσική εξόντωση μέρους των πληθυσμών της πανίδας, κατέστρεψε και ίσως τους πιο σημαντικούς βιότοπους πολλών μεγάλων θηλαστικών και ιδίως του ελαφιού. Όπως είναι γνωστό, με την πυρκαγιά καταστράφηκαν περιοχές με πηγές, με άφθονη τροφή και φυσικά καταφύγια για πολλά είδη θηλαστικών, όπως και του ελαφιού. Ευτυχώς η ζημιά που προκλήθηκε στο πληθυσμιακό αυτό είδος ήταν μικρή σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό, ο κύριος όγκος έχει διασωθεί, βρίσκεται σε άριστη κατάσταση και σχεδιάζεται η εκ νέου διαχείριση τους στα νέα περιβάλλοντα.

(Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997 και Αμοργιανιώτης Γ., Απλαδά Ε., <<Οδηγός επισκέπτη Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας>>, Περιφέρεια Αττικής – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αχαρνές, 2007 και Παπικά Σ., <<Πάρνηθα, Ο μοναδικός Βιότοπος του Ελαφιού>>, Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας, Αθήνα, 2006)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΥΡΚΑΓΙΑ ΣΤΙΣ 28/06/2007

4.1 Η καμένη έκταση της Πάρνηθας

Η καμένη έκταση ξεκινά από τις δυτικές υπώρειες της Πάρνηθας, πάνω από το οροπέδιο των Σκούρτων και φτάνει στη χαράδρα Χούνη (περιοχή Θρακομακεδόνων) καλύπτοντας μια έκταση που ξεπερνά σε μήκος τα 15 χλμ. και καλύπτεται κυρίως από πευκοδάση και ελατοδάση. Το τοπίο του καμένου πευκοδάσους παρουσιάζει ετερογένεια, καθώς συνυπάρχουν θέσεις άκαφτες με θέσεις στις οποίες η φωτιά είχε είτε μέτρια (τα πεύκα διατηρούν καψαλισμένο φύλλωμα) είτε μεγάλη ένταση (τα πεύκα διατηρούν μόνο καμένους κορμούς και λίγα κλαδιά). Στα χαμηλά υψόμετρα η φωτιά έκαψε κυρίως εκτάσεις με πευκοδάση. Η βλάστηση των οικοσυστημάτων αυτών αναμένεται να αναγεννηθεί άμεσα, αφού τα είδη που τη συνθέτουν έχουν στην πλειονότητά τους μηχανισμούς μεταπυρικής ανάκαμψης .

Φωτ.[43]: Χάρτης της Πάρνηθας όπου με μπλέ σημειώνονται τα όρια του Δρυμού και με γκρί η καμένη έκταση. Πηγή : www.wwf.gr/

Φωτ. [44]: Από δορυφόρο. Η καμένη περιοχή της Πάρνηθας περικλείεται από την κίτρινη γραμμή. Πηγή: earth.google.com/

4.2. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την πυρκαγιά στην Πάρνηθα

α) Επιπτώσεις στη θερμοκρασία της περιοχής της Αθήνας

Στην παράγραφο αυτή γίνεται μία πρώτης εκτίμησης των επιπτώσεων που θα έχει στο κλίμα της Αθήνας το γεγονός της καταστροφής του μεγαλύτερου μέρους του δάσους στην βόρειαβορειοδυτική πλευρά της Πάρνηθας. Αρχικά αναφέρονται οι μηχανισμοί που καθορίζουν την θερμοκρασία του δάσους και της πόλης και στη συνέχεια περιγράφεται η κατανομή της θερμοκρασίας στην Πάρνηθα (με βάση μετρήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί από το Γεωπονικό πανεπιστήμιο) και πως διαμορφώνεται το θερμοκρασιακό καθεστώς στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας κάτω από όλες τις συνθήκες ατμοσφαιρικής κυκλοφορίας.

Η επίδραση του δάσους στο κλίμα της παρακείμενης αστικής περιοχής καθορίζεται από δύο παράγοντες: τη διαφοράς θερμοκρασία των δύο περιοχών που συντελείται από την παρουσία δένδρων και δημιουργεί την αύρα δάσους και την τοπογραφία του βουνού (κλίση πλαγιών), που δημιουργεί τους αναβατικούς και καταβατικούς ανέμους, ενώ επηρεάζει και τη ροή πάνω και γύρω από το βουνό.

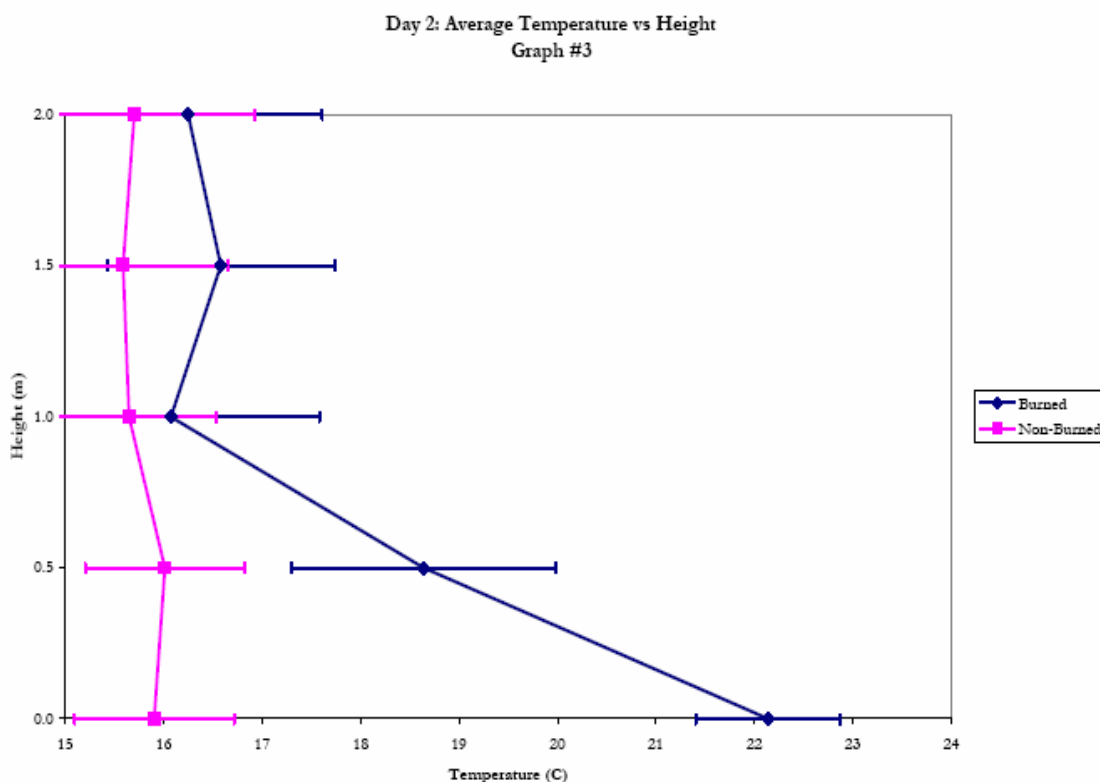
Συγκεκριμένα:

1. Η Αύρα του δάσους: Η Αύρα του δάσους είναι μια ροή δροσερού αέρα ανάμεσα στο ψυχρότερο δάσος και την θερμότερη πόλη κατά τη διάρκεια της ημέρας, που αντιστρέφεται κατά τη διάρκεια της νύχτας, οπότε και γίνεται πιο ασθενής και με μικρότερη ικανότητα εισχώρησης.
2. Αναβατικοί και καταβατικοί άνεμοι: Κατά τη διάρκεια της ημέρας, λόγω της θέρμανσης του εδάφους, η θερμοκρασία του αέρα που βρίσκεται σε επαφή με την πλαγιά ενός βουνού είναι μεγαλύτερη από τη θερμοκρασία του περιβάλλοντος αέρα, γεγονός που οδηγεί στην άνοδο θερμού αέρα κατά μήκος της πλαγιάς, Το βράδυ, αντίθετα παρατηρείται κάθοδος ψυχρού αέρα λόγω της ψύξης του εδάφους.
3. Ροή αέρα πάνω από το βουνό: Το ύψος του βουνού, η ταχύτητα του ανέμου στην κορυφή του και το ύψος της αναστροφής καθορίζουν τη ροή πάνω από το βουνό. Αν η υπόβαθρο ροή είναι ασθενής και το ύψος της αναστροφής σε αρκετά μεγαλύτερο ύψος από την κορυφή του βουνού, τότε ο αέρας περνά πάνω από το βουνό, αλλά δεν κατεβαίνει ως τους πρόποδες. Αν η υπόβαθρη ροή είναι αρκετά ισχυρή και η αναστροφή στο ύψος περίπου του βουνού, τότε παρατηρούνται πολύ ισχυροί καταβατικοί άνεμοι, τύπου hydraulic jump. Αν η αναστροφή είναι κάτω από την κορυφή του βουνού, τότε η ροή δε μπορεί να κατέβει κάτω από το ύψος της αναστροφής και δε μπορεί να επηρεάσει τους πρόποδες .

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο γεγονός ότι στο καμένο δάσος αυξάνει σημαντικά η θερμοκρασία εδάφους (την οποία δίνουν σαν πληροφορία οι

δορυφορικές εικόνες) όχι όμως και η θερμοκρασία αέρα.. Συγκεκριμένα, έγινε αναφορά σε πειραματικές μετρήσεις θερμοκρασία καθ' ύψος που πραγματοποιήθηκαν από το Cooperative Institute for Research in Environmental Sciences, Colorado, USA, σε καμένη και μη καμένη πλευρά στην ίδια πλαγιά δάσους με τον ίδιο προσανατολισμό (Φωτ. [45]).

Γίνεται φανερό ότι ενώ η θερμοκρασία εδάφους στην καμένη μεριά είναι μεγαλύτερη μέχρι και 6 °C, η θερμοκρασία αέρα στα 2 m δε ξεπερνά τους 0.5°C.

Φωτ. [45]: Μεταβολή της θερμοκρασίας καθ' ύψος σε καμένη και μη καμένη πλευρά του δάσους

Με βάση κλιματολογικά στοιχεία η επικρατούσα ροή στην Πάρνηθα σε όλη τη διάρκεια του έτους είναι η βόρεια, με μέση ταχύτητα 3 m/s, ενώ το συνηθέστερο ύψος αναστροφής είναι 1200 m, και η μέση ευστάθεια, όπως εκφράζεται από τη συχνότητα Brunt Vaisalla, $N=0.01 \text{ s}^{-1}$. Κάνοντας ένα καθαρό θεωρητικό υπολογισμό, με τη βοήθεια του αριθμού Froude και το ύψος του βουνού $h=1400 \text{ m}$, με βάση προηγούμενη θεωρητική μελέτη των Helmis et al (2000), καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η πιο συνηθισμένη κατάσταση για την Πάρνηθα είναι ο αέρας βόρειας συνιστώσας να μη μπορεί να υπερπηδήσει την κορυφή.

Λαμβάνοντας υπόψη προηγούμενες θεωρητικές και πειραματικές μελέτες που έχουν γίνει στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας (όπως Asimakorou et al., 1999; Helmis et al., 1995; 1997), οι δυνατές περιπτώσεις ατμοσφαιρικής κυκλοφορίας που επικρατούν είναι οι εξής.

Δυνατές συνθήκες ατμοσφαιρικής κυκλοφορίας:

1. Ασθενής υπόβαθρη ροή που οδηγεί στην ανάπτυξη τοπικών ροών (αναβάτες, καταβάτες, θαλάσσια αύρα, αύρα του δάσους)
2. Αλληλεπίδραση υπόβαθρης ροής (βόρειας διεύθυνσης) με την αύρα του Σαρωνικού. Το ύψος αναστροφής στην περίπτωση αυτή είναι 600-700 m
3. Ισχυρή υπόβαθρη ροή (βόρειας διεύθυνσης) με διαφορετικό ύψος αναστροφής

Σε κάθε από τις παραπάνω περιπτώσεις μπορούμε να εκτιμήσουμε τις διαφορές που θα παρατηρήσουμε σε σχέση με τις συνθήκες που επικρατούσαν πριν καεί η Πάρνηθα και τις συνθήκες όπως έχουν διαμορφωθεί τώρα που έχει καεί η βόρεια πλευρά της Πάρνηθας.

1. Ασθενής υπόβαθρη ροή:

Σ' αυτή την περίπτωση κυριαρχεί η αύρα της θάλασσας από τον Σαρωνικό προς την Αθήνα, όπου ο δροσερός θαλάσσιος αέρας φτάνει μέχρι τους πρόποδες της Πάρνηθας. Στις πλαγιές της Πάρνηθας παράλληλα, αναπτύσσονται θερμοί αναβάτες οι οποίοι ανεβαίνουν το βουνό, ενώ υπάρχει και μία ασθενής δροσερή αύρα του δάσους που συνεισφέρει στην πτώση της θερμοκρασίας στους πρόποδες του βουνού. Το βράδυ η συνεισφορά του βουνού στο δροσισμό των βόρειων προαστίων είναι πιο σημαντική, λόγω της ανάπτυξης των κατεβατών. Η κατάσταση αυτή μετά την καταστροφή της βόρειας πλευράς της Πάρνηθας, αφού έχει διατηρηθεί το δάσος από την νότια πλευρά, δεν διαφοροποιείται. Δε θα συνέβαινε όμως το ίδιο αν καιγόταν η νότια πλευρά της Πάρνηθας, καθώς δε θα υπήρχε η αύρα του δάσους και οι καταβάτες δε θα ήταν τόσο δροσεροί όσο προηγουμένως, αφού θα κατέβαιναν καμένη πλαγιά.

2. Αλληλεπίδραση υπόβαθρης ροής (ροή βόρειας διεύθυνσης) με αύρα:

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, έχουμε και πάλι την αύρα του Σαρωνικού, με την διαφορά όμως ότι λόγω του αντίθετου βόρειου ανέμου, δεν φτάνει μέχρι τους πρόποδες της Πάρνηθας. Η μεγάλη διαφοροποίηση σ' αυτή την περίπτωση είναι ότι δεν έχουμε τη δημιουργία αύρας του δάσους και αναβατών στις πλαγιές του βουνού, λόγω της επίδρασης της υπόβαθρης ροής και επιπλέον η χαμηλή αναστροφή (στα 600-700 m), οι συνθήκες για την Πάρνηθα διαμορφώνονται έτσι ώστε ο αέρας που περνά πάνω από το βουνό να μην καταφέρει να φτάσει στην πόλη της Αθήνας και να παραμένει πάνω από το ύψος του βουνού.

Μετά την καταστροφή της Πάρνηθας, η κατάσταση αυτή διαφοροποιείται κυρίως λόγω της απουσίας του δάσους από την βόρεια μεριά του βουνού. Ο αέρας πλέον θερμαίνεται περνώντας από την βόρεια πλαγιά που έχει καεί με αποτέλεσμα να συσσωρεύεται σχετικά θερμότερος αέρας πάνω από την πόλη και να δημιουργούνται ευνοϊκότερες συνθήκες για εκδήλωση καύσωνα.

3. Ισχυρή υπόβαθρη ροή (βόρειας διεύθυνσης):

Στην περίπτωση της ισχυρής ροής, ανάλογα με το ύψος της αναστροφής, ο αέρας θα μπορούσε να παραμείνει πάνω από την πόλη ή να κατέβει μέχρι τους πρόποδες. Πριν την πυρκαγιά η κατάσταση αυτή δημιουργούσε

συνθήκες δροσιάς στα βόρεια προάστια. Τώρα που κήκε η βόρεια πλαγιά, όταν ο αέρας κατεβαίνει τη νότια πλευρά δε διαφοροποιείται θερμοκρασιακά αφού περνά πάνω από δάσος. Αν όμως καιγόταν η νότια πλευρά, η κατάσταση θα διαφοροποιούνταν αφού ο αέρας που θα έφτανε τα βόρεια προάστια θα ήταν σχετικά θερμότερος περνώντας την υποτιθέμενη καμένη νότια πλευρά.

Τα παραπάνω συνοψίζονται στα παρακάτω σημεία:

- Η Πάρνηθα συμβάλει στο δροσισμό των βόρειων προαστίων
- Με βάση τη μέχρι τώρα ερευνητική γνώση και τη βιβλιογραφία δεν αναμένεται η βόρεια/βορειοδυτική καμένη πλευρά της Πάρνηθας να επηρεάσει ιδιαίτερα την κατανομή της θερμοκρασίας αέρα στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας σε κλιματολογική βάση (εκτός από περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων που ο αέρας μπορεί να κατέβει τη νότια πλαγιά)
- Ένα τέτοιο όμως συμπέρασμα πρέπει να διερευνηθεί με προσομοιώσεις με τη βοήθεια αριθμητικού μοντέλου για όλες τις αντιπροσωπευτικές μετεωρολογικές συνθήκες

Πηγή: ημερίδα με θέμα: «ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ - Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ».

β) Πλημμυρικός Κίνδυνος

Για την εκτίμηση του πλημμυρικού κινδύνου αξιολογούνται οι ακόλουθες παράμετροι: η έκταση και η ένταση της καταστροφής, οι μορφολογικές κλίσεις των εδαφών της κατεστραμμένης περιοχής αλλά και της ευρύτερης περιοχής, ο προσανατολισμός των πλαγιών σε σχέση με τις εκτιμώμενες βροχοπτώσεις, τα πετρώματα που εμφανίζονται σε κάθε περιοχή και ο διαχωρισμός και χαρακτηρισμός τους ως υδροπερατά ή αδιαπερατά, η μελέτη των χαρακτηριστικών των κοιτών και των κύριων ρευμάτων κυρίως στην περιοχή εκφόρτισης, η χωροταξική ανάπτυξη των οικιστικών, βιομηχανικών περιοχών και η θέση εν γένει των υποδομών.

Με την επεξεργασία των ανωτέρω στοιχείων σε γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών προέκυψαν οι περιοχές με τον υψηλότερο κίνδυνο πλημμύρας.

- Το ρέμα της Αγίας Τριάδας, το οποίο αποστραγγίζει μικρή σχετικά περιοχή με περιορισμένες καμένες εκτάσεις και διατρέχει στη συνέχεια περιοχές των Θρακομακεδόνων και του Μενιδίου.
- Το ρέμα του Γιάννουλα, το οποίο αποστραγγίζει μια ιδιαίτερα μεγάλη περιοχή από την οποία η μεγαλύτερη έκταση είναι καταστρεμμένη και είναι δυνατό να κατακλύσει περιοχές του Θριάσιου πεδίου και ιδιαίτερα του Ασπροπύργου και της παράκτιας ζώνης.
- Το Μαυρόρεμα, το οποίο αποστραγγίζει μια μεγάλη κατεστραμμένη περιοχή, ενσωματώνει και άλλα ρέματα κατά μήκος του και τελικά καταλήγει στον Ασωπό ποταμό, ο οποίος εκβάλλει στην περιοχή του Χαλκουτσίου - Ωρωπού.

- Τα ρέματα Ξηρόρεμα και Σαρανταπόταμος τα οποία αποστραγγίζουν σχετικά μικρή περιοχή, είναι πιθανό να προσβάλουν περιοχές του Θριάσιου πεδίου και ιδιαίτερα βόρεια της Ελευσίνας και ανατολικά της Μάνδρας από όπου και διέρχονται.

- Το ρέμα Μπιθισακκούλι, το οποίο αποστραγγίζει την ευρύτερη περιοχή της δυτικής Πάρνηθας και των Σκούρτων, διέρχεται από την περιοχή του Κλειδιού και του Αγίου Θωμά και ενσωματώνεται στον Ασωπό ποταμό στην περιοχή της Τανάγρας.

Με βάση τη θέση των οικιστικών και βιομηχανικών περιοχών αλλά και τη θέση των έργων υποδομής καθώς επίσης και τη διάταξη των κοιτών των ρεμάτων, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα σε ό,τι αφορά την πλημμυρική επικινδυνότητα:

Το ρέμα Γιάννουλα έχει υψηλή επικινδυνότητα, είναι δυνατό να προσβάλει οικιστική περιοχή του Ασπροπύργου, έργα υποδομής, τα οποία είναι διατεταγμένα κατά μήκος της κοίτης του, καθώς επίσης και τις βιομηχανικές μονάδες της παραλιακής ζώνης.

Ένα σημαντικό επιπρόσθετο στοιχείο που αυξάνει κατακόρυφα τον βαθμό επικινδυνότητας, προέρχεται από το γεγονός ότι η κοίτη του ρέματος Γιάννουλα σε πολλά σημεία έχει αποφραχθεί από απορρίψεις μπαζών και σκουπιδιών.

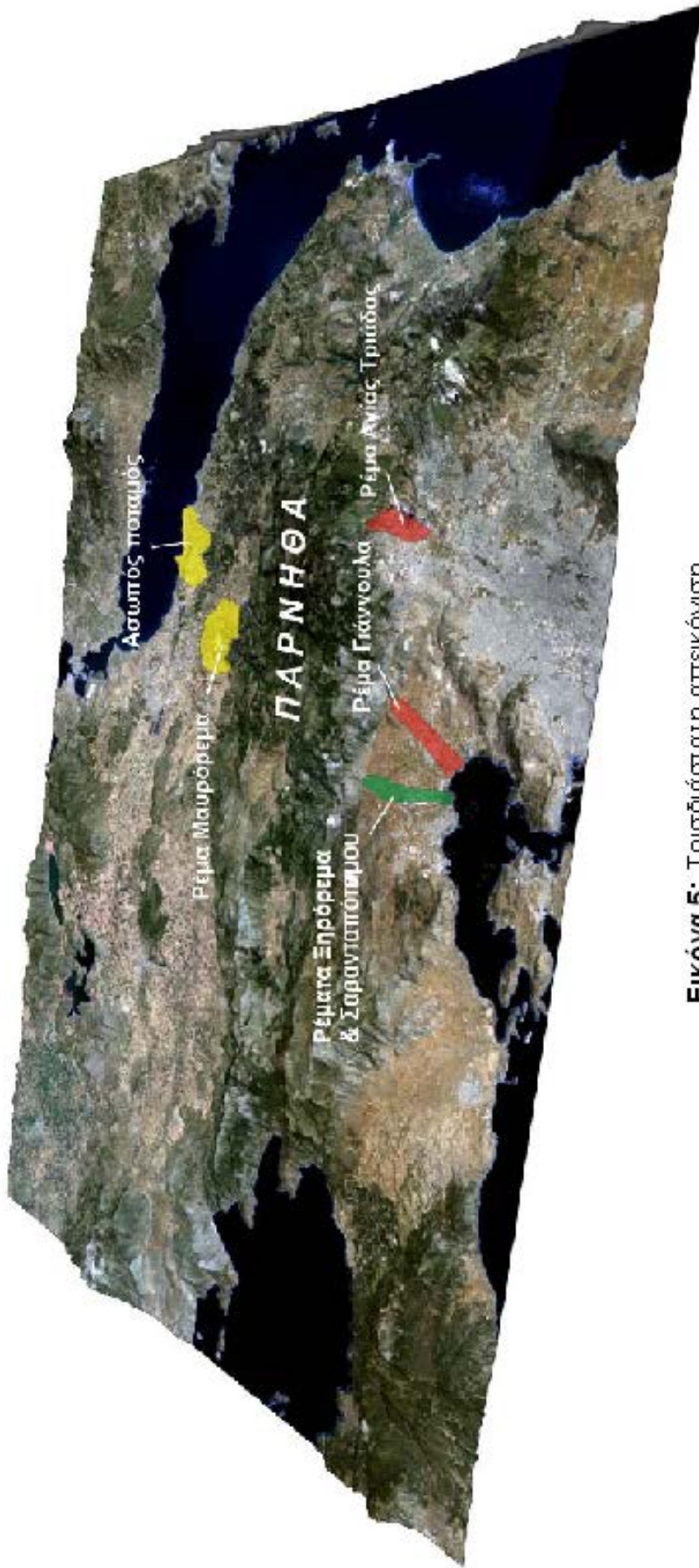
Το ρέμα της Αγίας Τριάδας παρουσιάζει υψηλή επικινδυνότητα δεδομένου ότι η περιοχή του Μενιδίου είναι έντονα αστικοποιημένη και τα έργα διευθέτησης και απαγωγής ίσως δεν επαρκούν γιατί έχουν σχεδιαστεί με διαφορετικά δεδομένα, ενώ σε πολλές περιπτώσεις έχουν συντηρηθεί πλημμυρής και παρουσιάζουν φραγμούς από απορρίψεις υλικών.

Το ρέμα Μαυρόρεμα καθώς επίσης και το Μπιθισακκούλι δεν έχουν υψηλή επικινδυνότητα δεδομένου ότι δεν διέρχονται από περιοχές με ιδιαίτερη σημασία (οικιστική, βιομηχανική κ.λπ.), επειδή όμως τροφοδοτούν τον Ασωπό ποταμό μεταβιβάζουν αυξημένη επικινδυνότητα στις περιοχές των Οινοφύτων αλλά και στην περιοχή όπου εκβάλλει ο ποταμός. Στο σημείο αυτό αναπτύσσεται και η οικιστική παράκτια ζώνη του Χαλκουτσίου - Ωρωπού.

Τέλος, τα ρέματα Ξηρόρεμα και Σαρανταπόταμος έχουν μικρή επικινδυνότητα δεδομένου ότι και ο κίνδυνος που εμπεριέχουν είναι χαμηλός και δεν διέρχονται από περιοχές έντονα αστικοποιημένες ή βιομηχανοποιημένες».

Πηγή: ημερίδα με θέμα: «ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ - Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ».

Φωτ. [46] Τρισδιάστατη απεικόνιση των ρεμάτων αυξημένης επικινδυνότητας

Εικόνα 5: Τρισδιάστατη απεικόνιση της Αττικής και των ρεμάτων αυξημένης επικινδυνότητας.

γ) Θάλαμος αερίων το Λεκανοπέδιο

Το Λεκανοπέδιο έχασε στο μεγαλύτερο μέρος του το σημαντικότερο οικοσύστημά του, τον Εθνικό Δρυμό Πάρνηθας. Οι προβλέψεις είναι εφιαλτικές. Το όζον και τα μικροσωματίδια θα φτάνουν πολύ συχνότερα πλέον στο «κόκκινο», μετατρέποντας την πρωτεύουσα σε θάλαμο αερίων. Η θερμοκρασία θα αυξηθεί μέχρι και 3-4 βαθμούς, αλλά ακόμα και χαμηλότερες θερμοκρασίες θα προκαλούν ιδιαίτερα έντονη αίσθηση δυσφορίας στους κατοίκους. Οι πλημμύρες, προειδοποιούν οι ειδικοί, θα είναι πολύ χειρότερες από πριν.

Ο εθνικός δρυμός της Πάρνηθας ήταν το μοναδικό ελατοδάσος της Αττικής, το οποίο θεωρείται ανώτατο οικοσύστημα. Αυτό σημαίνει ότι σε σύγκριση με όλα τα υπόλοιπα είδη δασών, όπως τα πευκοδάση που ευδοκούν κατά κόρον στη χώρα μας, έχει πολύ μεγαλύτερες δυνατότητες στην παραγωγή οξυγόνου, στο «φιλτράρισμα» των ρύπων, στον δροσισμό της ατμόσφαιρας και στην υδατοκράτηση του εδάφους. Η συνεισφορά της Πάρνηθας στο μικροκλίμα της Αττικής θεωρούνταν κορυφαία, από τη στιγμή μάλιστα που οι άλλοι δύο σημαντικοί ορεινοί όγκοι του Λεκανοπεδίου, η Πεντέλη και ο Υμηττός, έχουν παραδοθεί εδώ και χρόνια στις καταπατήσεις και στο τσιμέντο.

Μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του 1995 στην Πεντέλη υπολογίστηκε ότι η παραγωγή οξυγόνου στο Λεκανοπέδιο μειώθηκε κατά 30%. Σύμφωνα με τους επιστήμονες, η πυρκαγιά που έκανε αποκαΐδια 30.000 στρέμματα δάσους στην Πάρνηθα θα προκαλέσει ακόμα μεγαλύτερη ασφυξία. Όπως αναφέρουν, η αύξηση της θερμοκρασίας στην Αττική πρέπει να θεωρείται δεδομένη από εδώ και πέρα, όχι μόνο στις περιοχές κοντά στο βουνό, αλλά συνολικά στον νομό.

Αλυσιδωτές αντιδράσεις

Η άνοδος της θερμοκρασίας θα προκαλέσει αλυσιδωτές αντιδράσεις και στην αύξηση των ρύπων, ιδίως του όζοντος. Η ανάπτυξη του όζοντος ευνοείται από την ηλιοφάνεια και τις υψηλές θερμοκρασίες. Έστω και η παραμικρή αύξηση της θερμοκρασίας, σε συνδυασμό με την απουσία φυσικών φίλτρων, όπως είναι τα δέντρα, θα σπρώχνει τα επίπεδα του όζοντος σε ιδιαίτερα επικίνδυνες τιμές, που μπορούν να προκαλέσουν από απλά αναπνευστικά προβλήματα μέχρι και καρκινογενέσεις.

Επίσης, η καταστροφή του σημαντικού αυτού «πνεύμονα» θα εκτοξεύσει στα ύψη και τις τιμές των μικροσωματιδίων και άλλων επικίνδυνων ρύπων. Όπως υπογραμμίζει ο δασολόγος-περιβαλλοντολόγος Νίκος Χλύκας, «η Πάρνηθα λειτουργούσε ως "φίλτρο" για τους ρύπους, τα μικροσωματίδια και γενικά τη μόλυνση της πρωτεύουσας. Τα δέντρα έχουν την ικανότητα να απορροφούν τις βλαβερές ουσίες, ακόμα και από τις βιομηχανίες της περιοχής. Τώρα μεγάλο μέρος της διαδικασίας "καθαρισμού" της ατμόσφαιρας έχει ακυρωθεί», λέει.

Εγκαίρως όμως θα πρέπει να μεριμνήσει η πολιτεία και για τον ιδιαίτερα αυξημένο πλέον κίνδυνο πλημμυρών, καθώς το ελατοδάσος είχε και την

ιδιότητα να συγκρατεί πολύ μεγάλες ποσότητες υδάτων από βροχή ή από χιόνια. Ιδιαίτερα αναμένεται να πληγούν τα δυτικά και βορειοδυτικά προάστια, που βρίσκονται στις παρυφές του βουνού, όμως εκτιμάται ότι οι επιπτώσεις θα είναι σημαντικές και για την υπόλοιπη Αττική. «Αν μάλιστα δεν γίνει συντονισμένη προσπάθεια καθαρισμού των καμένων εδαφών, οι στάχτες και τα αποκαΐδια θα μεταφερθούν μέχρι και τον βυθό της θάλασσας, προκαλώντας ανεπανόρθωτη ζημιά στο θαλάσσιο οικοσύστημα», λέει ο κ. Βάρρας.

Ακόμα και 37οC θα προκαλούν δυσφορία

Ακόμα ένα φαινόμενο που κατά τους επιστήμονες θα είναι ολοένα και εντονότερο τα επόμενα χρόνια, αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα, θα είναι η μείωση της αντοχής των κατοίκων του Λεκανοπεδίου σε συνδυασμό με ένα οξύ αίσθημα δυσφορίας. Το φαινόμενο αυτό είναι συχνό και αναμενόμενο στις υψηλές θερμοκρασίες, όμως η δραματική μείωση του περιεσπαστικού πρασίνου οδηγεί στο να εκδηλώνεται, ιδίως σε άτομα μικρής ηλικίας, ηλικιωμένους και γενικότερα όσους έχουν αναπνευστικά προβλήματα, ακόμα και σε φυσιολογικές θερμοκρασίες. «Αυτό που αναμένουμε», λέει ο Γρηγόρης Βάρρας, «είναι η επιδείνωση του λεγόμενου δείκτη δυσφορίας. Ένα δέντρο μεσαίου μεγέθους ισοδυναμεί με 3 κλιματιστικά, ενώ 3 μουριές μεσαίου μεγέθους μπορούν να "χορηγήσουν" σε έναν άνθρωπο το οξυγόνο ολόκληρης της ζωής του». Η αποπνικτική ατμόσφαιρα, που ήταν έντονη με τους 45 βαθμούς Κελσίου, θα είναι πλέον συχνότερη και θα προκαλεί προβλήματα, ακόμα και με 37 ή 38 βαθμούς.

δ) ΠΙΘΑΝΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ ΣΤΑ ΝΕΡΑ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007

Ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Δρυμού της Πάρνηθας ανέθεσε στον Καθηγητή Γεωχημεία και Περιβαλλοντικής Γεωχημείας κύριο Κελεπερτζή Α., το Οκτώβριο του 2007, καθώς και την Περιβαλλοντική Ομάδα, την Γεωχημική Μελέτη των νερών εννέα πηγών της Πάρνηθας και την αναφορά αυτών στις ενδεχόμενες επιπτώσεις λόγω της πυρκαγιάς στην ποιότητα των νερών. Ύστερα από ενάμιση μήνα μετά έγινε ξανά για δεύτερη φορά έρευνα μετά την εκδήλωση των τότε πρόσφατων βροχοπτώσεων και στην οποία προστέθηκαν ακόμη άλλες έξι πηγές στις αρχικές.

Για να γίνει πιο κατανοητή η αναφορά στη συγκεκριμένη παράγραφο πρέπει να αναφερθεί ότι σύμφωνα με την Εφαρμοσμένη Περιβαλλοντική Γεωχημεία υπάρχουν δύο ειδών **εστίες προέλευσης** των διαφόρων ιχνοστοιχείων, τα οποία έχουν την ικανότητα να ρυπάνουν τα υπόγεια νερά και τα εδάφη και οι οποίες διακρίνονται σε **φυσικές εστίες** περιλαμβάνοντας τα διάφορα πετρώματα, τα μεταλλεύματα και την ηφαιστειότητα μιας περιοχής και ακόμη σε **ανθρωπογενείς εστίες**.

Οι δεύτερες περιλαμβάνουν τις διάφορες δραστηριότητες του ανθρώπου στην επιφάνεια της Γης, όπως είναι οι βιομηχανικές μονάδες, τα εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, τα λιπάσματα και τα εντομοκτόνα που χρησιμοποιούνται στις γεωργικές καλλιέργειες, οι χωματερές, οι μεταλλευτικές δραστηριότητες κ.λπ.

Φωτ.[47] Πηγή της Αγίας Τριάδας

Το καλοκαίρι λοιπόν που μας πέρασε με το τραγικό αυτό γεγονός της πυρκαγιάς που συνέβη στη Πάρνηθα, πρέπει να εξετασθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις που οφείλονταν στην τέφρα που κάλυψε την περιοχή εκείνη, με δεδομένο ότι το ανόργανο αυτό υπόλειμμα της πυρκαγιάς περιέχει διάφορα ανόργανα άλατα και βαρέα μέταλλα, τα οποία συνιστούν με τις οργανικές ενώσεις τους φυτικούς ιστούς. Στην προκειμένη λοιπόν περίπτωση αυτό που θα πρέπει να εξετασθεί είναι το αποτέλεσμα από τη διασπορά της τέφρας λόγω των βροχοπτώσεων στην επιφάνεια του εδάφους και κατ'επέκταση στον υδροφόρο ορίζοντα καθώς επίσης και οι επιπτώσεις που προκλήθηκαν στο χρησιμοποιούμενο ως πόσιμο ή και ως αρδευτικό νερό ως αναφορά την ποιότητα του.

Έτσι λοιπόν σκοπός αυτής της έρευνας ήταν, γνωρίζοντας πια τις χημικές αναλύσεις των διαφόρων χημικών στοιχείων συμπεριλαμβανομένης και της τέφρας που προήλθε από την πυρκαγιά, να διαπιστωθούν οι εστίες προέλευσης τους. Είχε σαν σκοπό ακόμη να μελετηθούν οι επιπτώσεις στην ποιότητα των υπόγειων νερών, όπως και το γεγονός ότι ίσως να αναπτύχθηκαν διάφοροι μικροοργανισμοί στο ανόργανο και οργανικό υπόστρωμα.

Όσον αφορά την γεωλογία της περιοχής της Πάρνηθας θα αναφερθούν μονάχα επιγραμματικά σε αυτό το σημείο οι σχηματισμοί από του οποίους δομείται. Έτσι, έχουμε τις αλλουβιακές προσχώσεις, τις αποθέσεις κλειστής λεκάνης Σκούρτων, σχηματισμούς που στη βάση τους αποτελούνται από εναλλασσόμενα στρώματα λιμναίας φάσης, αργίλων, μαργών και ψαμμιτών με παρεμβολές κροκαλοπαγών, επίσης ασβεστόλιθοι, δολομίτες, δολομιτικοί ασβεστόλιθοι, ακόμη φυλλίτες και ψαμμίτες και τέλος αρκόζες, γραουβάκες και αργιλικοί σχιστόλιθοι.

Αφού λοιπόν πραγματοποιήθηκε η δειγματοληψία, κατά τη

διάρκεια της οποίας προσδιορίστηκαν κάποιες παράμετροι όπως το pH, η θερμοκρασία κλπ. **Προέκυψαν τα εξής αποτελέσματα:** **1)** τα δείγματα και των δεκαπέντε πηγών της Πάρνηθας χαρακτηρίστηκαν ως κατάλληλα, **2)** προέκυψε κάποια διαφορά από την σύγκριση των αποτελεσμάτων των μικροβιολογικών αναλύσεων από τις δύο δειγματοληψίες που πραγματοποιήθηκαν η μία στις αρχές του Οκτωβρίου και η δεύτερη στο τέλος του Νοεμβρίου. Έτσι, με βάση τις μικροβιολογικές αναλύσεις των νερών της δειγματοληψίας στις αρχές του Οκτωβρίου, τα νερά των πηγών Κορομηλιά και Μεσιανό χαρακτηρίστηκαν ως κατάλληλα για πόση. **3)** Επίσης ως κατάλληλα για πόση χαρακτηρίστηκαν τα νερά των πηγών Αγία Τριάδα, Μόλα και Παλαιοχώρι της επαναληπτική δειγματοληψίας. Ο λόγος που παρατηρήθηκε αυτή η διαφορά ήταν στην άνιση κατανομή της τέφρας στην επιφάνεια του περιβάλλοντος και στην ένταση των βροχοπτώσεων που σε συνδυασμό με τον σχετικά ρηχό υδροφόρο ορίζοντα έδινε την δυνατότητα στους μικροοργανισμούς να έχουν πρόσβαση σε αυτόν και συνεπώς η ποιότητα του νερού να υποβαθμίζεται. **4)** Το γεγονός ότι το νερό αποθηκεύεται σε δεξαμενές δίχως να εφαρμόζονται μέθοδοι απολύμανσης και με την παρουσία μικροβίων, κάνουν την εμφάνιση τους διάφοροι μικροοργανισμοί, **5)** πιθανόν να εκδηλωθούν επιπτώσεις στη χημική σύσταση των υπόγειων νερών από τη διασπορά της τέφρας εξαιτίας των βροχοπτώσεων, γεγονός όμως που προς το παρόν δεν είναι εμφανές.

Ο λόγος στον οποίο οφείλεται η ανάπτυξη μικροοργανισμών στα νερά στις περισσότερες περιπτώσεις, οφείλεται ίσως στο ανόργανο και οργανικό υπόστρωμα τις τέφρας που έχει την ικανότητα να διασπείρεται στην επιφάνεια του υδροφόρου ορίζοντα, χάνοντας τα νερά αυτά την αρχική τους ποιοτική αξία.

(Κελεπερτζής Α., Αλεξάκης Δ., Κελεπερτζής Ε., <<Ενδεχόμενες διαφοροποιήσεις των νερών της Πάρνηθας λόγω της πυρκαγιάς της θερινής περιόδου 2007>>, Μακεδονικές εκδόσεις, Αχαρνές, 2007)

4.3 Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών με βάση την Ευρωπαϊκή νομοθεσία

Με βάση τη Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα (Ρίο, 1992), η στρατηγική που ακολουθείται από την ΕΕ είναι να διακοπεί η απώλεια της βιολογικής ποικιλότητας μέχρι το 2010.

Η επίτευξη του στόχου αυτού θα πραγματοποιηθεί με βάση ακόλουθες αρχές:

- Τα είδη και τα οικοσυστήματα χρειάζονται χώρο
- Χωρίς βιοποικιλότητα δε θα υπάρχει γεωργία
- Δρόμοι, εργοστάσια και κατοικίες καταστρέφουν τα φυσικά ενδιαίτηματα φυτών και ζώων
- Η παγκόσμια κλιματική αλλαγή θα αλλοιώσει τα φυσικά ενδιαίτηματα
- Τα ξενικά είδη απειλούν την ιθαγενή χλωρίδα και πανίδα

- Η βιολογική ποικιλότητα είναι τα θεμέλια της βιώσιμης ανάπτυξης. Σκοπός της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (άρθρο 2) είναι «να συμβάλει στην προστασία της βιολογικής ποικιλομορφίας, μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας». Ως διατήρηση ορίζεται «ένα σύνολο μέτρων που απαιτούνται για να διατηρηθούν ή να αποκατασταθούν οι φυσικοί οικότοποι και οι πληθυσμοί ειδών άγριας χλωρίδας και πανίδας σε ικανοποιητική κατάσταση» (άρθρο 1). Με βάση την οδηγία αυτή ως Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Περιοχών χαρακτηρίζονται οι:

- Ζώνες Ειδικής Προστασίας (πουλιά, Οδηγία 79/409/ΕΟΚ) και
- Τόποι Κοινοτικής Σημασίας που σημαίνει Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ). Τα Κράτη Μέλη υποχρεούνται να καταρτίζουν για όλες τις ΕΖΔ μέτρα διατήρησης, δηλαδή «προτεραιότητες για την διατήρηση σε ικανοποιητική κατάσταση των οικοτόπων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος» (άρθρο 4).

Επίσης, προβλέπει τη διαχείριση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 με σκοπό τη διατήρηση της φύσης. Συγκεκριμένα, οι διατάξεις του άρθρου 6 της οδηγίας για τα ενδιαιτήματα (Ε.Ε. 2000) αναφέρει ότι «τα μέτρα διατήρησης πρέπει να αντιστοιχούν στις οικολογικές απαιτήσεις των φυσικών τύπων ενδιαιτημάτων του παραρτήματος Ι και των ειδών του παραρτήματος ΙΙ που απαντούν στην εκάστοτε περιοχή. Οι οικολογικές απαιτήσεις των εν λόγω τύπων φυσικών ενδιαιτημάτων και ειδών περικλείουν όλες τις οικολογικές ανάγκες που πρέπει να ικανοποιούνται, για να εξασφαλιστεί η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, μπορούν δε να ορίζονται μόνο κατά περίπτωση και με βάση της επιστημονικές γνώσεις.»

Το 2006 δημοσιεύτηκε ο τελικός κατάλογος βάσει της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για την Εφαρμογή στην Ελλάδα που περιλαμβάνει:

151 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)
239 Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Εθνικός Δρυμός Πάρνηθας συμπεριλήφθηκε και στις δύο κατηγορίες (ΖΕΠ+ΤΚΣ).

Από τα φυτά που έχουν έως σήμερα καταγραφεί περιλαμβάνονται στους καταλόγους των προστατευόμενων ειδών τα παρακάτω:

- Στο Παράρτημα Ι της Σύμβασης της Βέρνης: *Fritillaria obliqua* Ker-Gawler
- Στο Π.Δ. 67/1981: *Asperula baenitzii*, *Verbascum delphicum*, *Asperula pulvinaris*, *Fritillaria obliqua*, *Johrenia distans*
- Στο Κόκκινο Βιβλίο για τα Σπάνια και Απειλούμενα Φυτά της Ελλάδας: *Asperula baenitzii* και *Fritillaria obliqua*
- Στα Παραρτήματα ΙΙ και ΙV της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ:
Κανένα στο Παράρτημα ΙΙ
Μόνο *Fritillaria obliqua* Ker-Gawler στο Παράρτημα ΙV

Τα ερωτήματα που εγείρονται, όμως, για την Πάρνηθα είναι

- Επαρκούν οι οικότοποι και τα είδη στα Παραρτήματα της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας στην Πάρνηθα;
- Τι γίνεται με τα δάση της κεφαλληνιακής ελάτης;
- Ποια είναι τα είδη φυτών του Παραρτήματος II στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας;
- Κατά πόσο θα ήταν επαρκές η στρατηγική για τη διαχείριση του Εθνικού Δρυμού της Πάρνηθας να βασιστεί στις έως σήμερα δημοσιευμένες εργασίες;
- Θα ληφθούν υπόψη οι οικολογικές απαιτήσεις τουλάχιστον των σπάνιων φυτών στη διαχείριση του Εθνικού Δρυμού;

4.4 Σχέση δάσους- φωτιάς

Σχέση φωτιάς και Μεσογειακών Οικοσυστημάτων, Μηχανισμοί Αναγέννησης

Η φωτιά είναι ένας περιβαλλοντικός παράγοντας που έχει δράσει κατ' επανάληψη στα Μεσογειακά Οικοσυστήματα, έτσι ώστε να θεωρούνται ως τύποι πυρο-επαγόμενοι ή πυρο-προσαρμοσμένοι.

Συγκεκριμένα τα φυτά αναπτύσσουν προσαρμοστικές στρατηγικές, έτσι ώστε να αντιμετωπίζουν τη δράση της φωτιάς με:

- το σχηματισμό μόνιμων εδαφικών τραπέζων από σκληροπεριβληματικά σπέρματα (Leguminosae, Cistaceae)
- την παραγωγή σκληρών καρπών που σχηματίζουν επίγειες τράπεζες σπερμάτων (Pinaceae)
- την παραγωγή οφθαλμών στη βάση του βλαστού ('τράπεζα οφθαλμών'), όπως στους περισσότερους αείφυλλους θάμνους
- το σχηματισμό υπόγειων βολβών, όπως στα περισσότερα γεώφυτα

Μετά την πυρκαγιά το δάσος ακολουθεί τις εξής φάσεις αναγέννησης:

- Φάση I: 1ο μεταπυρικό έτος

Περιλαμβάνει τη διάκριση δύο ορόφων, τα χαμηλά ποσοστά κάλυψης, την επικράτηση ποώδους βλάστησης, τον πλούτο και την αφθονία ψυχανθών

- Φάση II: 2ο – 4ο μεταπυρικό έτος

Περιλαμβάνει την ανάπτυξη ορόφου χαμηλών θάμνων, τα υψηλά ποσοστά κάλυψης, την επικράτηση ποώδους βλάστησης, τον εμπλουτισμό φυτοκοινότητας, τον πλούτο και αφθονία ψυχανθών, την αφθονία αγρωστωδών.

- Φάση III: 4ο – 9ο μεταπυρικό έτος

Περιλαμβάνει την επικράτηση ξυλώδους βλάστησης, την κυριαρχία ορόφου ψηλών ή χαμηλών θάμνων, τον μειωμένο αριθμός ειδών και την μειωμένη αφθονία ποωδών

- Φάση IV: 2η μεταπυρική δεκαετία

Πραγματοποιείται ο σχηματισμός δενδρώδους ορόφου με ενισχυμένη συμμετοχή *Pinus halepensis* και ο πρόσκαιρος εμπλουτισμός φυτοκοινότητας

- Φάση V: μετά το 40ο έτος

Παρατηρείται δασική φυσιογνωμία βλάστησης με σαφή διάκριση τριών ορόφων και πλούτος ειδών ανάλογος του τύπου της φυτοκοινότητας

Η μέχρι σήμερα δημοσιευμένη επιστημονική γνώση τεκμηριώνει με απόλυτη βεβαιότητα την ισχυρή δυνατότητα που διαθέτουν τα δάση της

Χαλεπίου Πεύκης να αναγεννηθούν μετά τη φωτιά χωρίς καμία ανθρώπινη παρέμβαση. Όπως διαπιστώθηκε, τα δάση που κάηκαν ήταν ώριμα και διέθεταν επαρκή αριθμό κώνων και σπερμάτων, και ως εκ τούτου είναι απολύτως βέβαιο ότι θα ξαναδώσουν γένεση σε νέα άτομα Πεύκης μετά τις πρώτες βροχές του φθινοπώρου, υπό την προϋπόθεση ότι θα τα αφήσουμε "στην ησυχία τους".

Οι κλιματικές συνθήκες, όμως, που επικρατούν στη ζώνη των μεσογειακών πευκοδασών και θαμνώνων διαφοροποιούνται στη ζώνη ανάπτυξης των ελατοδασών (δεν καταγράφονται τόσο παρατεταμένες περιόδους ξηρασίας, το ύψος βροχόπτωσης είναι μεγαλύτερο, οι θερμοκρασίες του χειμώνα είναι σημαντικά χαμηλότερες ενώ κατά την ίδια περίοδο επικρατεί υδρονέφωση).

Εξελικτικά δεν υπήρξε, κατά συνέπεια, κάποιος ειδικός λόγος για να εφοδιαστούν τα ψυχρόβια είδη αυτά με ειδικούς μηχανισμούς απόκρισης απέναντι στη φωτιά, αφού αυτή δεν ήταν στοιχείο του φυσικού κύκλου ζωής τους. Έτσι, τα έλατα εφ' όσον δεν αναπτύσσονται σε κλιματικές συνθήκες που δεν είναι μεσογειακές, με τη στενή έννοια του όρου, δεν έχουν αντιμετωπίσει τη φωτιά ως μια κυκλικά επαναλαμβανόμενη φυσική διαταραχή και δεν γνωρίζουν πώς να αποκριθούν σ' αυτήν. Κατά συνέπεια αυτό δημιουργεί ένα μείζον πρόβλημα στην αναγέννηση των πληθυσμών τους και στο οικοσύστημα τους γενικότερα.

4.5 Δράση που πρέπει να αποφευχθεί

Με βάση τα παραπάνω, πρέπει να τονιστούν οι δράσεις που δεν πρέπει να λάβουν χώρα στον Δρυμό της Πάρνηθας, αλλά και συνολικά σε κάθε καμένη έκταση. Δεν θα πρέπει να εισέλθουμε στο δάσος είτε για να κόψουμε κορμούς ή κλαδιά για να κάνουμε κορμοδέματα (το οποίο θα αλλάξει τη χωροθέτηση των διαθέσιμων κώνων και σπερμάτων), είτε για να «διασπείρουμε χαλίκια και λίθους διότι μειώνουν τη διάβρωση», είτε για να ανοίξουμε λάκκους και να φυτέψουμε οποιοδήποτε είδος διαθέτουν τα ελληνικά φυτώρια. Είναι προφανές ότι η τοποθέτηση κορμών για την πιθανή αποφυγή της διάβρωσης του εδάφους θα έχει σαν άμεσο αποτέλεσμα την τροποποίηση της διαθεσιμότητας των σπερμάτων. Ως εκ τούτου, στις επίπεδες και με μικρή κλίση θέσεις δεν χρειάζεται καμία παρέμβαση.

Μέχρι σήμερα, όπως προαναφέρθηκε, δεν υπάρχει δημοσιευμένη επιστημονική γνώση για την αναγέννηση της Κεφαλληνιακής Ελάτης μετά από φωτιά. Οι χειρισμοί που έχουν εφαρμοστεί μέχρι τώρα στις περιπτώσεις καμένων ελατοδασών ακολουθούν μια παγιωμένη τακτική, η οποία υποδεικνύει την αναδάσωση κυρίως με μαύρη πεύκη με στόχο τη δημιουργία μιας ομπρέλας, που θεωρείται ότι θα προσφέρει σκιά στα σπέρματα της ελάτης για να φυτρώσουν και στα μικρά έλατα για να αναπτυχθούν.

Η φύση μας δείχνει όμως ότι τα σπέρματα της ελάτης όντως απαιτούν σκοτάδι και χαμηλές θερμοκρασίες για να φυτρώσουν, αλλά σύμφωνα με τις μέχρι τώρα μετρήσεις η μεγαλύτερη πυκνότητα νεαρών ατόμων ελάτης εντοπίζεται στα διάκενα που δημιουργούν μεταξύ τους τα ώριμα άτομα. Η αναδάσωση με μαύρη πεύκη μπορεί όντως να καταφέρει να λειτουργήσει ως το μέσο δημιουργίας σκότους στο καμένο έδαφος, αλλά γιατί δεν περιμένουμε

να το κάνουν αυτό οι θάμνοι του υποορόφου του δάσους όταν αυτοί αναβλαστήσουν, όπως και θα γίνει πιθανότατα πολύ σύντομα;

Γιατί πρέπει οι δράσεις μας να επιβάλλονται με μέτρο τη διάρκεια της ανθρώπινης ζωής; Έχουμε σκεφτεί ότι πρόκειται για ένα ζωντανό σύστημα με συγκεκριμένη δομή και δυναμικές σχέσεις και ότι εμείς πάμε να του βάλουμε εμβόλιο έναν ξένο παράγοντα; Γνωρίζει κανείς με επιστημονική ασφάλεια πώς θα αντιδράσει αυτό το εύθραυστο σύστημα;

Είναι προτιμότερο και εντιμότερο να αφήσουμε το ελατοδάσος της Πάρνηθας να ανακάμψει μόνο του με όποιες διαδικασίες του επιτρέπουν τα όριά του (θα κοστίζει ίσως λιγότερο και στον Έλληνα φορολογούμενο αυτό).

Είναι σοβαρό λάθος να μετράμε την αξία ενός οικολογικού συστήματος, όπως είναι ένας Εθνικός Δρυμός, με τα ανθρώπινα μέτρα και να στοχεύουμε να τον μετατρέψουμε σε ένα περιαστικό δάσος ή ακόμη χειρότερα σε ένα άλσος. Αν ο στόχος της πολιτείας είναι αυτός, ας έχουν το θάρρος οι αρμόδιοι να το δηλώσουν.

Τουλάχιστον αυτή τη φορά θα είναι συνεπείς με τις εξαγγελίες τους.

Οι μέχρι τώρα προσπάθειες αναδάσωσης έχουν οδηγήσει σε αμφιλεγόμενα, αν όχι καταστροφικά αποτελέσματα. Υπάρχει το παράδειγμα του Δρυμού του Σουνίου όπου στην προσπάθεια αποκατάστασης εισέβαλαν μπουλντόζες που εξυπηρετούσαν την ανάδευση αλλά όχι την αναδάσωση (Φωτογραφία [48]), ενώ στην Πεντέλη στην προσπάθεια αποκατάστασης οργώθηκε το βουνό με τα αποτελέσματα που φαίνονται στην Φωτογραφία [49].

Φωτ.[48] : Αναδασώσεις: τεχνική προετοιμασία εδαφών / Εθνικός Δρυμός Σουνίου – μετά τη φωτιά του 1985

Φωτ. [49] : Αναδάσώσεις – τεχνική προετοιμασίας εδαφών. Η περίπτωση της Καλλιτεχνούπολης στην Πεντέλη.

Η αναδάσωση με οποιοδήποτε φυτό μη ενδημικό αποτελεί πράξη οικολογικής αυτοκτονίας και οδηγεί στην αλλοίωση της ταυτότητας του οικοσυστήματος. Τα μέτρα που ανακοινώθηκαν για την αντιμετώπιση της κρίσης από τον Υπουργό ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. περιελάμβαναν τη συλλογή ενός τόνου σπερμάτων κεφαλληνιακής ελάτης χωρίς να είναι γνωστός ο τρόπος πραγμάτωσης ενός τέτοιου εγχειρήματος ενώ δεν είχε ληφθεί μέριμνα για κάτι τέτοιο στο παρελθόν. Επίσης, ανακοινώθηκε ότι θα φυτευτούν, μεταξύ άλλων, είδη όπως η ψευδακακία και ο αείλανθος, είδη ξένα προς την ελληνική χλωρίδα. Το δεύτερο μάλιστα, προερχόμενο από την Κίνα, παράγει στις ρίζες του ουσίες που σε εκχύλισμα χρησιμοποιούνται ως ζιζανιοκτόνα. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να τονιστεί ότι για το είδος αυτό η Ευρωπαϊκή Ένωση δαπανά εκατομμύρια ευρώ για να το εξοντώσει από τις περιοχές που έχει εισβάλει (LIFE Focus / Alien species and nature conservation in the EU. The role of the LIFE program. 2000-2004) και εμείς έχουμε σκοπό να το εισάγουμε στην Πάρνηθα, διαπράττοντας ένα έγκλημα στο Δρυμό.

Συμπερασματικά, πρέπει να τονιστεί ότι υπάρχει επιστημονική γνώση και μέθοδος που πρέπει, όμως, να ακουστεί. Πρέπει να χτιστεί ένα σύστημα που να τροφοδοτείται με σωστή οικολογική γνώση (π.χ. πώς μεγαλώνουν τα δέντρα, πότε θα καλύψει η ανάπτυξη του υποορόφου το ποσοστό που δεν δημιουργεί διάβρωση). Οφείλουμε να θεμελιώσουμε κανόνες για την εφαρμογή τους σε συστήματα λήψης αποφάσεων που έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία σε άλλες χώρες.

4.6 ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΦΩΤΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΝΗΘΑ σύμφωνα με ΕΜΠ ΚΑΙ WWF HELLAS

WWF. Σε κοινή συνέντευξη τύπου το Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, η Ομάδα Φυσικής Κτιριακού Περιβάλλοντος του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, το ελληνικό γραφείο της **Greenpeace** και το **WWF Ελλάς** παρουσίασαν τα απαραίτητα μέτρα για την αντιμετώπιση της αύξησης της θερμοκρασίας στο Λεκανοπέδιο μετά την πυρκαγιά στην Πάρνηθα.

Τα μέτρα περιλαμβάνουν τον έλεγχο και τη μείωση της κίνησης των αυτοκινήτων στην πόλη, την επιλογή ψυχρών υλικών για κτίρια, δρόμους και πεζοδρόμια, την προστασία του εναπομείναντος πρασίνου και την μετατροπή των τελευταίων αδόμητων χώρων σε ψυχρές οάσεις. Το δάσος της Πάρνηθας αποτελούσε ένα από τους κύριους μηχανισμούς μείωσης της θερμοκρασίας του αέρα που έρεε από τον Βορρά προς την Αθήνα. Όμως τώρα ο αέρας θα περνά πάνω από μια καμένη μαύρη έκταση και αντί να ψύχεται, θα θερμαίνεται και πολύ μάλιστα.

Η Αθήνα έχασε το σημαντικότερο μηχανισμό μείωσης της θερμοκρασίας που διέθετε. Το πρόσθετο θερμικό φορτίο που θα δεχτεί η πόλη θα είναι παραπλήσιο με αυτό που δημιουργεί η κίνηση των αυτοκινήτων. Απλά, είναι σαν να διπλασιάσαμε τα αυτοκίνητα στο λεκανοπέδιο! Σε μια κοινή τους προσπάθεια, ο Αντιπρύτανης του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και Διευθυντής του Εργαστηρίου Αστικού Περιβάλλοντος Γιάννης Πολύζος, ο αναπληρωτής καθηγητής του Φυσικού Τμήματος του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και Διευθυντής της Ομάδας Φυσικής Κτιριακού Περιβάλλοντος Μάνθος Σανταμούρης, το Ελληνικό Γραφείο της Greenpeace και το WWF Ελλάς, προτείνουν μια σειρά συγκεκριμένων μέτρων προς τα αρμόδια Υπουργεία, τις Νομαρχίες και τους Δήμους του Λεκανοπεδίου. Η άμεση εφαρμογή τους μπορεί να εγγυηθεί τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της πυρκαγιάς της Πάρνηθας στις θερμοκρασίες του Λεκανοπεδίου.

«Η έλλειψη χώρων πρασίνου, η λάθος επιλογή υλικών σε κτίρια και δρόμους, η συνεχώς αυξανόμενη χρήση του ΙΧ έχουν επιβαρύνει σημαντικά τη θερμοκρασία του Λεκανοπεδίου, όπου ζει σχεδόν ο μισός πληθυσμός της χώρας. Η καταστροφή σημαντικού μέρους του δάσους της Πάρνηθας, του φυσικού μας κλιματιστικού, αναμένεται να επιδεινώσει τις συνθήκες κατά τους καλοκαιρινούς μήνες στην ευρύτερη περιοχή των Αθηνών» δήλωσε ο Νίκος Χαραλαμπίδης, διευθυντής του ελληνικού γραφείου της Greenpeace.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΜΕΤΡΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Φωτ.[50] Καταγραφή των καμένων περιοχών

5.1 ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΣΤΟ ΚΑΜΕΝΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

Με την πυρκαγιά της καλοκαιρινής περιόδου του 2007 δυστυχώς αφανίστηκε ένα μεγάλο τμήμα του θαυμάσιου οικοσυστήματος του Εθνικού Δρυμού της Πάρνηθας . Γενικότερα, κοινό χαρακτηριστικό των δασικών πυρκαγιών είναι, ότι θάμνοι και δέντρα ηλικίας δεκάδων και εκατοντάδων χρόνων, καθώς και το πολύπλοκο και αλληλοεπηρεαζόμενο οικοσύστημα αποτελείται από ζωντανούς και μη οργανισμούς, που μπορεί να αφανισθεί μέσα σε λίγες μόνο ώρες . Η διαδικασία της αποκατάστασης είναι ιδιαίτερα δύσκολη και πολύχρονη και ο μόνος τρόπος για να επιτευχθεί ικανοποιητικά είναι να μελετηθεί και σχεδιαστεί από επιστήμονες που γνωρίζουν καλά τέτοιου είδους οικοσυστήματα .

Φωτ. [51] Φυσική Αναγέννηση μέσα από τα καμένα

Ύστερα από τη λαίλαπα της πυρκαγιάς πρέπει να δώσουμε μεγάλη ευθύνη και σοβαρότητα εφαρμόζοντας την νομοθεσία και αρχίζοντας με σκληρή εργασία.

Αφήνοντας λοιπόν πίσω την σκληρή κρητική της αντιπολίτευσης και της κοινής γνώμης , τις αρμόδιες υπηρεσίες που ψάχνουν να βρουν τα αίτια, τους υπεύθυνους αυτής της καταστροφής , όπως επίσης τους δημοσιογράφους, καθώς και ανθρώπους μη σχετικούς που εμφανίζονται στα τηλεοπτικά κανάλια αποδίδοντας ευθύνες και αποδεικνύοντας διάφορους τρόπους για την αποκατάσταση των καμένων εκτάσεων ,

πρέπει η αρμόδια Δασική Αρχή να ανακηρύξει την καμένη περιοχή ως αναδασωτέα. Με τον τρόπο αυτό θα την προστατεύσει από τους καταπατητές της Δημόσιας Δασικής γης συγκροτώντας μια πολυεπιστημονική ομάδα από ειδικούς επιστήμονες. Μάλιστα, άρχισε να πραγματοποιείται μελέτη για την αποκατάσταση του ευρύτερου οικοσυστήματος όσο το δυνατόν πιο σύντομα, διότι τα πρωτοβρόχια του φθινοπώρου μπορούν να προκαλέσουν μη αναστρέψιμες συνέπειες, όπως για παράδειγμα η διάβρωση και η παράσυρση του εδάφους , εφόσον οι δασικές πυρκαγιές λαμβάνουν μέρος τους καλοκαιρινούς μήνες . Κυρίαρχο μέλημα των υπευθύνων ήταν η κατασκευή έργων για τη στερέωση των εδαφών που πραγματοποιείται με κλαδοπλέγματα , κορμοδέματα και μικρά

φράγματα μέσα στα υπάρχοντα ρέματα , αφού προηγήθηκε η υλοτόμηση των καμένων δέντρων που θα χρησιμοποιηθούν στη στερέωση της γης . Τα δέντρα αυτά αφού υλοτομήθηκαν μετακινήθηκαν από το δάσος προτού αρχίσει η φυσική αναγέννηση ή αναδασωτές εργασίες αφού αν αυτά παραμείνουν ιστάμενα μέσα στις καμένες εκτάσεις επιτυγχάνεται με πολύ αργό ρυθμό η σήψη τους και προκαλούν στην αναγέννηση αρκετή ζημιά όσα από αυτά πέφτουν .

Φωτ.[52] Το Δάσος αναγεννάται

Σε δύο μεγάλες ομάδες θα μπορούσαν να διακριθούν τα δασικά οικοσυστήματα της Πάρνηθας που εξαφανίστηκαν από την πυρκαγιά , δηλ. μια οριζόντια νοητή γραμμή η οποία διαχώριζε το ελατοδάσος στο επάνω μέρος της γραμμής από το πευκοδάσος που βρισκόταν χαμηλότερα , η οποία είναι ιδιαίτερα σημαντική γιατί έτσι μπορούν να εφαρμοστούν δύο διαφορετικές κύριες στρατηγικές για την αποκατάσταση της βλάστησης .

Οι κώνοι των δέντρων και κυρίως ο σπόρος του ελατοδάσους που κάηκε ήταν ακόμη ανώριμοι και συνεπώς δεν μπορεί να υπάρξει φυσική αναγέννηση , παρά μόνο να πραγματοποιηθούν τεχνητές αναδασώσεις για την επανεγκατάσταση της ελάτης , αφού και οι φυτεύσεις φυταρίων ή σπορές στο ανοιχτό περιβάλλον συχνά αποτυγχάνουν . Η ελάτη τα πρώτα χρόνια της ζωής της αυξάνεται με βραδύς ρυθμούς και αποτελεί σκιάφυλλο είδος, επιτυγχάνοντας την αναγέννησή της σε περιβάλλοντα με σκιά . Το μητρικό δάσος που δυστυχώς κατά την πυρκαγιά έχει αφανισθεί αποτελεί ασπίδα προστασίας για τα νεαρά φυτάρια εφαρμόζεται λοιπόν από τη Δασική Υπηρεσία σε αυτές τις περιπτώσεις μία τεχνική φύτευσης Μαύρης Πεύκης που αναπτύσσεται στην ίδια ζώνη με την ελάτη και παρουσιάζει μικρές απώλειες στις αναδασώσεις . Η ελάτη είναι πια σίγουρο ότι πως θα αρχίσει να ξαναδημιουργείται με φυσικούς μηχανισμούς από τα παρακείμενα ελατόδεντρα ή στην περίπτωση τεχνητής ευρυσποράς, όταν η Μαύρη Πεύκη φτάσει σε ηλικία 5 – 8 ετών και είναι πραγματικά σημαντικό να χρησιμοποιηθεί γενετικό υλικό από την ίδια περιοχή της Πάρνηθας και όχι ξένο σύμφωνα με τους κλάδους της οικολογίας γενετικής και δασοκομίας .

Η Χαλέπιος Πεύκη που αποτελεί το πευκοδάσος της Πάρνηθας συγκρατεί ζωντανό σπόρο σε κλειστούς κώνους για αρκετά χρόνια , οι οποίοι ανοίγουν και απελευθερώνουν τους σπόρους ύστερα από την πυρκαγιά και φυτρώνουν μετά τις πρώτες αρχές του φθινοπώρου επαναφέροντας την πεύκη. Επίσης η Δασική Υπηρεσία αξιολογεί την επιτυχία της φυσικής αναγέννησης και επεμβαίνει αν χρειαστεί σε επιπλέον φύτευση στα σημεία όπου δεν έχει επέλθει ικανοποιητικό αποτέλεσμα από τη φυσική σπορά .

Θαμνώδης βλάστηση υπάρχει στη χαμηλή ζώνη της Πάρνηθας με μεγάλα κενά κάτω από την χαλέπιο πεύκη και η οποία είναι προσαρμοσμένη στις πυρκαγιές με αποτέλεσμα όταν πλήττονται από αυτές το ριζικό τους σύστημα να παραμένει ζωντανό και να καταστρέφεται μόνο το υπέργειο μέρος τους περίβλημα . Και εδώ αμέσως μετά τις πρώτες βροχές του φθινοπώρου, αλλά και πριν από αυτές οι ρίζες αρχίζουν να φυτρώνουν βάζοντας σε εφαρμογή με φυσικές διαδικασίες το έργο της αποκατάστασης .

Φωτ.[53] Καμένη χαλέπιος πεύκη

Με τις τεχνητές επεμβάσεις στο ελατοδάσος ή με τους φυσικούς τρόπους στο υπόλοιπο οικοσύστημα η επαναφορά της βλάστησης δεν είναι δεδομένο πως θα επέλθει και παράλληλα και η βιολογική αποκατάσταση και η ισορροπία της . Η λειτουργία του δάσους , το οποίο αποτελεί σύνθετη και πολύπλοκη οντότητα , από τη μία πλευρά έχει ως χαρακτηριστικό την αλληλεπίδραση των ζωντανών στοιχείων όπως είναι τα δέντρα , οι θάμνοι , τα ετήσια φυτά , τα ζώα όλων των βαθμίδων και από την άλλη βρίσκεται , το έδαφος , το νερό και ο αέρας , ενώ είναι μοναδικός και ο ρόλος της μικροχλωρίδας και μικροπανίδας στη λειτουργία του οικοσυστήματος . Στους τελευταίους αυτούς οργανισμούς οφείλεται η διάσπαση της οργανικής ύλης που συγκεντρώνεται στο έδαφος καθώς και η ανακύκλωση των θρεπτικών στοιχείων που λιπαίνει το έδαφος του δάσους και αποτελούν φυσικά κρίκο της τροφικής αλυσίδας . Φυσικά το έδαφος δεν καίγεται από την πυρκαγιά , αλλά δυστυχώς πολλά βιοστοιχεία αφανίζονται , ενώ το έδαφος τάσσεται ενάντια στο νερό διαβρώνοντας και υποβαθμίζοντας το πρώτο με την απουσία της βλάστησης και των άλλων βιοστοιχείων . Η επαναδημιουργία αυτότροφων φυτών αποτελεί το πρώτο βασικό σκαλί , μιας και η επαναφορά τους δεν αποκαθιστά αμέσως τη φυσιολογική λειτουργία του οικοσυστήματος . Παράγεται ζωντανό και νεκρό υλικό από αυτά προοδευτικά, με τους ετερότροφους οργανισμούς και πληθυσμούς να αρχίζουν να αναπτύσσονται επάνω τους. Λειτουργώντας έτσι, η τροφική αλυσίδα τα πρώτα χρόνια

μετά την πυρκαγιά, δεν επανέρχονται τα μεγάλα θηλαστικά και πτηνά στον τόπο αυτό που κάηκε, εφόσον δεν μπορούν να προστατευτούν και να καλυφθούν από τη χαμηλή βλάστηση που υπάρχει τώρα. Πιθανόν όμως, να επισκέπτονται εκείνες τις γυμνές εκτάσεις που έχει αναπτυχθεί τροφή. Ποιο σύντομα επιστρέφουν συνήθως τα μικρά ζώα και μαζί τους τα ερπετά και τα αρπακτικά πουλιά. Δεν γνωρίζουμε, βέβαια, πόσο σύντομα θα συμβεί αυτό, αλλά το μόνο σίγουρο είναι πως θα χρειαστούν πολλά χρόνια ώστε το δασικό οικοσύστημα της Πάρνηθας να αρχίσει ξανά να λειτουργεί ως δάσος με ισορροπία σε όλα τα επίπεδα ζωής.

(Στεφ. Δ., Πρακτικά συνεδρίου: <<Η αποκατάσταση της βιολογικής ισορροπίας στο καμένο οικοσύστημα της Πάρνηθας>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007, Καϊλίδης Δ., <<Δασικές πυρκαγιές>>, εκδόσεις Γιαχούδη – Γιαπούλη, Θεσσαλονίκη, 1990, Ντάφης Σ., <<Δασική οικολογία>>, εκδόσεις Γιαχούδη – Γιαπούλη, Θεσσαλονίκη, 1986, Ντάφης Σ., <<Εφαρμοσμένη δασοκομική>>, εκδόσεις Γιαχούδη – Γιαπούλη, Θεσσαλονίκη, 1986, Σμύρης Π., <<Ειδική Εφαρμοσμένη δασοκομική>>, Πανεπιστημιακές παραδόσεις, Αθήνα, 2006 και Σμύρης Π., Μαυροκορδοπούλου Ο., Πρακτικά συνεδρίου: <<Τρόποι επανεγκατάστασης της βλάστησης μετά την πυρκαγιά>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007)

5.2 ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΥ ΠΑΡΝΗΘΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΙΔΑΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ

Για την προστασία της άγριας πανίδας και ιδίως των μεγάλων θηλαστικών, όπως τα ελάφια, τα ζαρκάδια κ.λπ., καθώς και των βιοτόπων τους το Δασαρχείο Πάρνηθας έλαβε άμεσα τα ακόλουθα μέτρα: **1)** απαγόρευσε την βόσκηση παράλληλα με την κήρυξη της Πάρνηθας ως αναδασωτέας, **2)** με εξαίρεση τα οχήματα των αρμόδιων Δημοσίων Υπηρεσιών, απαγόρευσε την κυκλοφορία στους δασικούς δρόμους όλο το 24ωρο, **3)** για να επιτευχθεί η σταδιακή απομάκρυνση των ελαφιών από τις περιοχές που κάηκαν τοποθέτησε σε συνεργασία και με άλλους φορείς τροφή και δεξαμενές νερού σε επιλεγμένα σημεία περάσματος και συγκέντρωσης τους, **4)** Μεριμνήσε για τον εντοπισμό, τη σύλληψη και μεταφορά των αδύναμων και τραυματισμένων ελαφιών έχοντας σαν στόχο να τους παρέχει τις πρώτες βοήθειες και περίθαλψη σε αντίστοιχα κέντρα. Συνολικά μεταφέρθηκαν τρία ελάφια που παρά τις προσπάθειες των κτηνιάτρων κανένα από αυτά δεν επιβίωσε, **5)** Για τον εντοπισμό και την απομάκρυνση των απανθρακωμένων θηλαστικών έγιναν άμεσες ενέργειες στοχεύοντας στο να μη δημιουργηθούν στον περιβάλλοντα χώρο εστίες μόλυνσης καθώς και να αποφευχθεί η μετάδοση πιθανόν ασθενειών και σε άλλα αδύναμα μέλη των πληθυσμών, με δεδομένο το αυξημένο στρες και τους τραυματισμούς και **6)** Με τη συμμετοχή των υπαλλήλων του Δασαρχείου της Πάρνηθας πραγματοποιήθηκαν περιπολίες ολόκληρο το 24ωρο και ενημερώθηκαν τα γειτονικά δασαρχεία (Αιγάλεω, Θήβας), τα αστυνομικά τμήματα και ΚΣΕ (Κέντρο Συντονισμού Έρευνας) για την εκτέλεση μέτρων με στόχο την πάταξη της λαθροθηρίας.

(Παπίκα Σ., Πρακτικά συνεδρίου: <<Επιπτώσεις της πυρκαγιάς στην πανίδα της Πάρνηθας και κυρίως στα μεγάλα θηλαστικά>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007)

5.3 ΑΝΑΔΑΣΩΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

Σκοπός της αναδασωτικής διαδικασίας του Δρυμού είναι η επαν-εγκατάσταση του δάσους της ελάτης καθώς και η προστασία του εδάφους του από την διάβρωση. Σύμφωνα με τον γενικότερο σχεδιασμό δεν επενέβησαν να αναδασώσουν το δάσος της Χαλεπτιού Πεύκης, διότι αναμένεται από τους ειδικούς η φυσική του αναγέννηση και ανασυγκρότηση. Επίσης επιλέχθηκαν κάποιες επιφάνειες για τεχνητή αναδάσωση στο ελατοδάσος της Πάρνηθας μακριά όμως από τα όρια της άκαυτης έκτασης όπου η δυνατότητα διασποράς είναι ελάχιστη και τέλος είναι σίγουρο ότι οι αναδασωτές αυτές προσπάθειες που γίνονται στο Δρυμό θα έχουν βάθος χρόνου, αφού γενικά η συγκεκριμένη αυτή αναδάσωση θεωρείται εξαιρετικά δύσκολο, μακροχρόνιο και δαπανηρό εγχείρημα, χωρίς να εξασφαλίζεται το θετικό αποτέλεσμα που επιθυμούμε από αυτή την διαδικασία. Τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία έγινε η επιλογή των επιφανειών που χρειάζονταν άμεση αναδάσωση είναι: οι εδαφικές και γεωλογικές συνθήκες του Δρυμού, το ανάγλυφο και η έκθεση του και συγκεκριμένα προτιμήθηκαν οι βόρειες και βορειοανατολικές εκθέσεις που διέθεταν από μέτριες μέχρι και ήπιες κλίσεις και τέλος η θέση των επιφανειών αυτών, επιλέγοντας τέτοιες που να είναι όσο το δυνατόν πιο ορατές από το υπάρχον οδικό δίκτυο.

Γενικότερη περιγραφή των επεμβάσεων απαρυθμίζεται στις ακόλουθες τέσσερις που είναι: **Πρώτον**, ή αναδάσωση έκτασης που ανέρχεται στα 900 στρ., σε σύνολο αυτών που φθάνει τα 21.800 στρ. ελατοδάσους, δηλ. η διαδικασία της αναδάσωσης θα είναι μόνο το 0,04%. **Δεύτερον**, η αναδάσωση θα πραγματοποιηθεί με την διάνοιξη λάκκων και τη φύτευση βωλοφυτών. **Τρίτον**, η σπορά σε πινάκια δεν θα εφαρμοστεί τώρα, παρά το γεγονός ότι σε ορισμένες θέσεις πιθανότατα να ενδείκνυται και οι λόγοι στους οποίους οφείλεται είναι η μικρή φυτρωτικότητα των σπόρων της ελάτης στην Πάρνηθα καθώς και το μεγάλο υψόμετρο που παρουσιάζουν οι θέσεις αυτές και τις καθιστούν εκτεθειμένες σε όψιμους παγετούς, οι οποίοι πιθανόν να πλήξουν με την σειρά τους τα αρτίφυτρα και **τέταρτον**, θα πραγματοποιούνται για διάρκεια τουλάχιστον τριών χρόνων εργασία συντήρησης, όπως η άρδευση, το σκάλισμα κλπ.

Γενικότερα το κυρίαρχο κριτήριο της επιλογής για αναδάσωση είναι το γεγονός ότι η Πάρνηθα αποτελεί Εθνικό Δρυμό. Ειδικότερα όμως οι αρχές για την επιλογή αυτή αποτελούν ότι τα είδη αυτά είναι προσαρμοσμένα στο συγκεκριμένο οικοσυστημικό περιβάλλον, επίσης το γεγονός ότι θα εξελίσσονται σε δέντρα, θα εξασφαλίζουν την περαιτέρω φυσική αναγέννηση με σπορά ή αναβλάστηση και τέλος θα έχουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αντοχή στις πυρκαγιές επιπρόσθετα είναι σημαντικό να διατυπωθεί ότι ο προϋπολογισμός για αυτή την προσπάθεια ανέρχεται σε 30.976.349 €, η εκτέλεση της διαδικασίας θα γίνει εργολαβικά ή με αυτεπιστασία και σαν επιπλέον ενέργεια θα αποτελέσει η ίδρυση δασικού φυτωρίου στη θέση Αγ. Τριάδα.

5.4 ΑΝΤΙΔΙΑΒΡΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΝΗΘΑ

Τα βήματα που ακολουθήθηκαν μετά την πυρκαγιά τον Ιούνιο το 2007 στην Πάρνηθα στην **πρώτη φάση** ήταν η αεροφωτογράφιση της καμένης έκτασης, σε **δεύτερη φάση** η αποτύπωση και η χαρτογράφηση επίσης της καμένης αυτής γης, κατά την **τρίτη φάση** κηρύχθηκαν άμεσα αναδασωτές οι εκτάσεις αυτές, η μελέτη και η άμεση κατασκευή των αντιδιαβρωτικών – αντιπλημμυρικών έργων και παράλληλα κάποια έργα του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ που κρίνονται αναγκαία όπως είναι η κατασκευή φραγμάτων ανάσχεσης πλημμυρών και συγκράτησης φερτών υλικών πραγματοποιήθηκαν στην **τέταρτη φάση**. Στην **πέμπτη φάση** έγινε η μελέτη της αναδάσωσης και της διαμόρφωσης του τοπίου του Δρυμού καθώς και έργου ειδικού στην πυροπροστασία και τέλος στην **έκτη φάση**, ελήφθησαν διάφορα διοικητικά μέτρα, όπως για παράδειγμα η απαγόρευση της βοσκής στις καμένες δασικές εκτάσεις, η προστασία της πανίδας κλπ.

Οι ενέργειες της Διεύθυνσης Αναδασώσεων της Αττικής μετά την πυρκαγιά στις 28 Ιουνίου 2007 στην περιοχή του Εθνικού Δρυμού της Πάρνηθας είναι η μελέτη της κατασκευής αντιδιαβρωτικών και αντιπλημμυρικών έργων, η μελέτη της κατασκευής αντιπλημμυρικών έργων των ρεμάτων στις περιοχές Χούνης, Αγ.Τριάδας και Αγ.Γεωργίου, επίσης η μελέτη της αναδάσωσης και διαμόρφωσης του τοπίου αυτού, η μελέτη της κατασκευής των αντιπλημμυρικών έργων του ρέματος Γιαννούλας και η μελέτη της κατασκευής του δασικού φυτωρίου της Αγ.Τριάδας στην Πάρνηθα.

Όσον αφορά στην ειδική μελέτη των αντιδιαβρωτικών και αντιπλημμυρικών έργων, σκοπός της είναι καταρχήν η συγκράτηση της επιφάνειας του εδάφους, η αποφυγή των πλημμυρών στην περιοχή Αχαρνών και στους Θρακομακεδόνες, επιπρόσθετα η μείωση των διαβρώσεων, η συγκράτηση του νερού, καθώς και η διήθηση από τις φθινοπωρινές και χειμερινές βροχοπτώσεις και τέλος η προστασία της καμένης αυτής έκτασης από την περαιτέρω υποβάθμιση.

Για να εστιάσουμε σε συγκεκριμένα έργα που πραγματοποιήθηκαν αμέσως μετά την πυρκαγιά στις καμένες εκτάσεις της Πάρνηθας είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναφερθεί ότι πραγματοποιήθηκε υλοτόμηση των καμένων δέντρων καθώς και ο διασκορπισμός των υπολειμμάτων αυτής όπου ήταν απαραίτητο, η κατασκευή κορμοδεμάτων, λαδοδεμάτων, καθώς και ξυλοφραγμάτων.

(Σμύρης Π., Μαυροκορδοπούλου Ο., Πρακτικά συνεδρίου: <<Τρόποι επανεγκατάστασης της βλάστησης μετά την πυρκαγιά>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007)

5.5 ΕΔΑΦΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

α) Γενικότερα στοιχεία

Αρχίζοντας από την ετυμολογική προέλευση της λέξης κλειδί αυτού του κειμένου που είναι «εδαφοβελτιωτικά», βλέπουμε ότι αυτή είναι έδαφος + βελτιωτικό . Μιλώντας λοιπόν για το πρώτο συνθετικό της λέξης που είναι το έδαφος και προέρχεται από το ρήμα έζομαι που σημαίνει στηρίζομαι – κάθομαι, ενώ η ρίζα του – έδ – έχει σασκρικτική προέλευση και σημαίνει αυτό στο οποίο στηρίζομαι, συμπεραίνουμε ότι η λέξη έδαφος από μόνη της δηλώνει τις λειτουργίες που αυτό επιτελεί . (Παπίκα Σ., Πρακτικά συνεδρίου: <<Επιπτώσεις της πυρκαγιάς στην πανίδα της Πάρνηθας και κυρίως στα μεγάλα θηλαστικά>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007 και Αλιφραγκής Δ., Πρακτικά συνεδρίου: <<Εδαφοβελτιωτικά μέσα στην αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων: η περίπτωση της Πάρνηθας>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007)

Το ερώτημα βέβαια που δημιουργείται στη συγκεκριμένη παράγραφο είναι ποιά μέσα και ποιες μεθόδους διαθέτουμε για να βοηθήσουμε στην ανάπτυξη των υποβαθμισμένων ιδιοτήτων των εδαφών του Δρυμού. Αρχικά πρέπει να τονισθεί ότι αυτό μπορεί να συμβεί μονάχα μέσα από την γρήγορη επανεγκατάσταση της φυσικής βλάστησης. Ωστόσο, υπάρχουν πολλές τέτοιες μέθοδοι, όπου η επιλογή της καταλληλότερης από αυτές είναι δύσκολη υπόθεση, γεγονός που οφείλεται στο ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πολλές παράμετροι. Σημαντικότερες από τις οποίες αποτελούν οι διαθέσιμοι πόροι, οι προτεραιότητες, οι εδαφικές συνθήκες και οι ανάγκες για την προστασία των ευαίσθητων περιοχών . Είναι γεγονός πως στις περισσότερες περιπτώσεις, όπως και στην περίπτωση της Πάρνηθας, μετά τη φωτιά δημιουργούνται πάντοτε από ελαφρώς μέχρι και μετρίως διαταραγμένα εδάφη μετά από μια πυρκαγιά και για να γίνουν κατανοητοί οι δύο προηγούμενοι όροι τα εδάφη στα οποία οι φυσικές, χημικές και βιολογικές ιδιότητες τους έχουν μεταβληθεί σε τόσο μικρό βαθμό που να είναι δυνατή η βλάστηση ονομάζονται ελαφρώς διαταραγμένα εδάφη, ενώ τα εδάφη στα οποία δεν υπάρχει ο επιφανειακός ορίζοντας ονομάζονται μετρίως διαταραγμένα εδάφη.

Πέρα όμως από τον παράγοντα της φωτιάς, υπάρχουν και άλλοι από τους οποίους εξαρτάται το πόσο διαταράσσονται τα εδάφη και είναι το δασοπονικό είδος, η φύση του γεωλογικού υλικού, οι κλιματικές συνθήκες, τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής, το είδος του εδάφους και τα μέτρα για την πρόληψη της περαιτέρω διάβρωσης.

(Παπίκα Σ., Πρακτικά συνεδρίου: <<Επιπτώσεις της πυρκαγιάς στην πανίδα της Πάρνηθας και κυρίως στα μεγάλα θηλαστικά>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007, Ανδρου Α., Πρακτικά συνεδρίου: <<Αντιδιαβρωτικά και αντιπλημμυρικά έργα στην Πάρνηθα>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007 και Αλιφραγκής Δ., Πρακτικά συνεδρίου:

<<Εδαφοβελτιωτικά μέσα στην αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων: η περίπτωση της Πάρνηθας>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007)

β) Η περίπτωση της Πάρνηθας

Στην περίπτωση λοιπόν του Εθνικού Δρυμού της Πάρνηθας ο σκοπός που τίθεται να επιτευχθεί, αφορά στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επιτυχία από την προσπάθεια επανεγκατάστασης της βλάστησης και της αύξησής της .

Φωτ. [54]

Φωτ.[55]

Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε καταρχήν ότι ως εδαφοβελτιωτικό υλικό ονομάζεται κάθε υλικό που μπορεί να προστεθεί στο έδαφος, βελτιώνοντας τις φυσικές του ιδιότητες όπως, είναι η συγκράτηση και η διήθηση του νερού, η διαπερατότητα, η αποστράγγιση, ο αερισμός, η δομή, οι βιολογικές ιδιότητες καθώς και οι χημικές ιδιότητες που συμπεριλαμβάνουν την ικανότητα ανταλλαγής κατιόντων, θρεπτικά στοιχεία, τη ρυθμιστική ικανότητα και το pH. Η βελτίωση που θα επέλθει από τα εδαφοβελτιωτικά μέσα στο Δρυμό συνδέεται με την καλύτερη κατάσταση του περιβάλλοντος, ώστε να αναπτυχθεί το ριζικό του σύστημα και κατ' επέκταση των φυτών και θα πρέπει φυσικά κάθε μέσο που θα χρησιμοποιηθεί να αναμιγνύεται με το έδαφος για να είναι αυξημένη η αποτελεσματικότητά του .

Από την άλλη πλευρά μπορούν να χρησιμοποιηθούν και τα λεγόμενα υλικά mulching, τα οποία τοποθετούνται πάντοτε στην επιφάνεια του εδάφους και έχουν σαν στόχο τον περιορισμό της εξάτμισης και της επιφανειακής απορροής, τη μείωση των ζιζανίων και τη μείωση των ακραίων θερμοκρασιών στο έδαφος της Πάρνηθας που σημαίνει τη μείωση της θερμοκρασίας το καλοκαίρι και την αύξηση της την περίοδο της άνοιξης . Επίσης υπάρχουν αρκετά από αυτά τα υλικά που έχουν την δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν ως μέσα της βελτίωσης του εδάφους απευθείας, αλλά κάποια από αυτά μπορούν να δράσουν με τον ίδιο

τρόπο μετά την αποσύνθεσή τους. (Παπικά Σ., Πρακτικά συνεδρίου: <<Επιπτώσεις της πυρκαγιάς στην πανίδα της Πάρνηθας και κυρίως στα μεγάλα θηλαστικά>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007, Ανδρου Α., Πρακτικά συνεδρίου: <<Αντιδιαβρωτικά και αντιπλημμυρικά έργα στην Πάρνηθα>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007 και Αλιφραγκής Δ., Πρακτικά συνεδρίου: <<Εδαφοβελτιωτικά μέσα στην αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων: η περίπτωση της Πάρνηθας>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007)

5.6 ΜΕΤΡΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ σύμφωνα με ΕΜΠ ΚΑΙ WWF

«Η κατάσταση μπορεί να βελτιωθεί εάν ληφθούν εγκαίρως τα απαραίτητα μέτρα που θα μειώσουν το θερμικό ισοζύγιο της πόλης. Τα συγκεκριμένα μέτρα που προτείνουν το Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος και η Ομάδα Φυσικής Κτιριακού Περιβάλλοντος του ΕΜΠ, πρέπει να υιοθετηθούν άμεσα από τα αρμόδια Υπουργεία και την Τοπική Αυτοδιοίκηση» συμπλήρωσε ο Δημήτρης Καραβέλλας, διευθυντής του WWF Ελλάς. Οι λύσεις που προτείνονται καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα. Συγκεκριμένα προτείνονται τα παρακάτω μέτρα ώστε να εξισορροπηθεί κατά το δυνατόν η αναμενόμενη αλλαγή του κλίματος του Λεκανοπεδίου:

1. μετατροπή των ελευθέρων και αδόμητων χώρων της Αθήνας σε ψυχρές οάσεις αφού οι ελεύθεροι χώροι στο λεκανοπέδιο συνεχώς μειώνονται και η προσθήκη νέων κτιρίων επιβαρύνει το θερμικό ισοζύγιο της πόλης.

2. προτεραιότητα στις μετακινήσεις με Μέσα Συλλογικής Μεταφοράς και έλεγχος της κίνησης των οχημάτων στην πόλη αφού η θερμότητα που εκλύεται από αυτά μπορεί να ανεβάσει την θερμοκρασία της μέχρι και 1οC,

3. περιορισμός της δόμησης αλλά και θέσπιση κριτηρίων για όλα τα νέα κτήρια ώστε να παρουσιάζουν βιοκλιματικά χαρακτηριστικά,

4. βελτιώσεις σε παλαιά κτήρια με χρήση πράσινων οροφών ή ψυχρών χρωμάτων που μπορούν να κατεβάσουν τη θερμοκρασία της πόλης έως και 3οC,

5. χρήση ψυχρών υλικών για την κατασκευή δρόμων, πεζοδρομίων και ακάλυπτων χώρων αφού η χρήση ακατάλληλων υλικών αυξάνει πολύ την επιφανειακή θερμοκρασία της πόλης με συνέπεια την αύξηση της θερμοκρασίας του περιβάλλοντος,

6. άμεση υιοθέτηση και εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για την ενεργειακή ποιότητα των κτιρίων αφού η ενεργειακή απόδοση των κτιρίων στην χώρα μας είναι περιορισμένη με αποτέλεσμα την εξαιρετικά μεγάλη κατανάλωση ενέργειας, την αύξηση του απαιτούμενου φορτίου αιχμής για τον κλιματισμό των κτιρίων αλλά κυρίως την έκλυση εξαιρετικά σημαντικών ποσών ανθρωπογενούς θερμότητας προς το εξωτερικό περιβάλλον.

Τα συγκεκριμένα μέτρα είναι ούτως ή άλλως απαραίτητα για το Λεκανοπέδιο, όμως η καταστροφή της Πάρνηθας έχει κάνει πλέον επιτακτική την ανάγκη υιοθέτησής τους. Το Ελληνικό Γραφείο της Greenpeace και το WWF Ελλάς υποστηρίζουν τις συγκεκριμένες προτάσεις και αναλαμβάνουν να ασκήσουν πίεση προς τα αρμόδια Υπουργεία αλλά και την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την άμεση εφαρμογή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

6.1 Δορυφορική Τηλεπισκόπηση

Με δεδομένο το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής οφείλουμε να είμαστε πολύ προσεκτικοί στις ενέργειες μας απέναντι στα δάση, δεδομένου ότι:

- Τα δάση είναι πιο ευάλωτα (λόγω καταπόνησης και ξηρασίας)
- Τα δάση θα γίνουν πιο σημαντικά (ως ρυθμιστές θερμοκρασίας και ρύπανσης)
- Η αντιμετώπιση της φωτιάς γίνεται πιο δύσκολη (πιο εύφλεκτα, λειψυδρία).

Η νέα πρόκληση θα είναι, όχι μόνο να διαφυλάξουμε, αλλά και να ενδυναμώσουμε τα δάση προκειμένου να προστατευθεί η βιοποικιλότητα ενόψει των κλιματικών αλλαγών. Ας ανακαλύψουμε, επιτέλους, την πρόληψη και ας ενημερωθούμε για τα σύγχρονα μέσα αντιμετώπισης των δασικών πυρκαγιών όπως αυτά της δορυφορικής Τηλεπισκόπησης.

Τα συστήματα δορυφορικής παρακολούθησης του δάσους βρίσκουν εφαρμογές σε τρία στάδια σε σχέση με τα συμβάντα πυρκαγιών:

1. ΠΡΙΝ το συμβάν (πρόληψη): Η στρατηγική επιχειρησιακής αντιμετώπισης των πυρκαγιών σε συνδυασμό με την αξιολόγηση της επικινδυνότητα μπορούν να βασιστούν σε δορυφορικά δεδομένα μέσω Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών.

2. ΚΑΤΑ το συμβάν (καταστολή): Σύγχρονες δορυφορικές εικόνες επιτρέπουν τον εντοπισμό και παρακολούθηση εστιών των πυρκαγιών καθ' όλη τη νύκτα και διαμέσου πυκνού καπνού, ενημερώνοντας έτσι τα επίγεια μέσα πυρόσβεσης με συνοπτικές πληροφορίες για την έκταση του μετώπου (ώστε να διαχωρίζουν τις ενεργές εστίες από τις εκείνες που σιγοκαίνε) αλλά και βοηθώντας στην ασφαλέστερη καθοδήγηση των εναέριων μέσων πυρόσβεσης. Επίσης η συγκριτική εκτίμηση όλων των μετώπων στο σύνολο της χώρας μπορεί να γίνει με μεγαλύτερη αξιοπιστία από ότι με οποιοδήποτε άλλο μέσο ώστε να κατανεμηθούν βάσει αντικειμενικών κριτηρίων οι πυροσβεστικές δυνάμεις.

3. ΜΕΤΑ το συμβάν (επιπτώσεις και αποκατάσταση): Με δορυφορικά μέσα είναι δυνατή η ταχύτατη, ακριβής και λεπτομερής χαρτογράφηση των καμένων περιοχών και η κατανομή τους ανά κατηγορία κάλυψης γης. Με χρήση δεδομένων πολύ υψηλής διακριτικής ικανότητας πραγματοποιείται και η συνεχής επιτήρηση των καμένων περιοχών π.χ., για έλεγχο καταπατήσεων.

Η Ομάδα Τηλεπισκόπησης του Ινστιτούτου Διαστημικών Εφαρμογών και Τηλεπισκόπησης (ΙΔΕΤ) του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών (ΕΑΑ) διαθέτει πλήρη υποδομή, κατάλληλη τεχνογνωσία και τα απαραίτητα δορυφορικά δεδομένα που μπορούν να αξιοποιηθούν σε επιχειρησιακό επίπεδο για την παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών και προϊόντων στους ενδιαφερόμενους φορείς.

6.2 Σύστημα Firementor

Στην ημερίδα παρουσιάστηκε το σύστημα firementor το οποίο αναπτύχθηκε από το ΕΜΠ στα πλαίσια ερευνητικού προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα" του Υπουργείου Ανάπτυξης. Το firementor (www.firementor.com) είναι ένα καινοτομικό ολοκληρωμένο σύστημα για τον

προγραμματισμό, την υποστήριξη της επιχειρησιακής αντιμετώπισης και την υποστήριξη αποφάσεων και σχεδιασμού σχετικά με τη διαχείριση δασικών πυρκαγιών. Αποτελείται από ένα δίκτυο αισθητήρων που τοποθετούνται μέσα στο δάσος και επιτηρούν σε πραγματικό χρόνο τη θερμοκρασία του, σε συνδυασμό με λογισμικό που υλοποιεί μαθηματικά μοντέλα για την προσομοίωση της πυρκαγιάς, την διαχείριση μέσων επέμβασης, και τη διαχείριση γνώσης και κανόνων αντιμετώπισης.

Σε περίπτωση πυρκαγιάς το δίκτυο αισθητήρων μας πληροφορεί άμεσα για το ακριβές σημείο ή τα σημεία έναρξης, επιτρέποντας με αυτό τον τρόπο τον εντοπισμό ταυτόχρονης ανάφλεξης σε πολλά σημεία που συνήθως υποδηλώνει εμπρησμό. Ακολουθώντας, παρακολουθεί την εξέλιξη της πυρκαγιάς, επουλώνοντας αυτόματα τις απώλειες αισθητήρων λόγω καταστροφής τους. Τα δεδομένα τροφοδοτούν το εξειδικευμένο λογισμικό το οποίο προσομοιώνει την εξέλιξη της πυρκαγιάς και μας επιτρέπει να γνωρίζουμε σε ποια κατεύθυνση θα κινηθεί τις επόμενες ώρες, με δεδομένα τα χαρακτηριστικά της βλάστησης, την τοπογραφία και τα μετεωρολογικά στοιχεία. Το λογισμικό παρέχει και άλλες υπηρεσίες, όπως η δρομολόγηση οχημάτων μέσα από το υπάρχον οδικό δίκτυο σε πολλαπλά μέτωπα, η τοποθέτηση οχημάτων πυρόσβεσης ή πολιτικής προστασίας με κριτήριο τη βέλτιστη κάλυψη της περιοχής, ο υπολογισμός του κινδύνου κατά την εκκένωση, και η διαχείριση κανόνων αντιμετώπισης πυρκαγιάς και σεναρίων προγραμματισμού και ετοιμότητας.

Το firementor μπορεί να αξιοποιηθεί από φορείς καταστολής, φορείς πολιτικής προστασίας, φορείς διαχείρισης δασών - περιβάλλοντος, τοπικές αρχές, εθελοντές, ΜΚΟ, κ.ά. τόσο κατά το σχεδιασμό, όσο και κατά την επιχειρησιακή αντιμετώπιση των πυρκαγιών. Σε επίπεδο σχεδιασμού και βελτιστοποίησης της ετοιμότητας, το σύστημα παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες:

1. Υποστήριξη της κατανόησης δασικών πυρκαγιών, την εκπαίδευση εθελοντών και ομάδων πυρόσβεσης και την ενημέρωση πολιτών σε περιοχές κινδύνου
2. Εργαλείο για τη διαμόρφωση πολιτικών και την υποστήριξη τοπικών αρχών στην προετοιμασία αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών
3. Σύστημα υποστήριξης αποφάσεων για την υποστήριξη των αρχών πυρόσβεσης και επιχειρήσεων και την τεκμηρίωση χαρτών επικινδυνότητας εκδήλωσης δασικών πυρκαγιών

Σε επίπεδο επιχειρησιακής υποστήριξης το firementor παρέχει τα ακόλουθα:

1. Εντοπισμό και εποπτεία πυρκαγιάς σε πραγματικό χρόνο, προειδοποίηση πιθανότητας φυσικής εκδήλωσης πυρκαγιάς, ακριβής κατεύθυνση πυροσβεστικών αεροσκαφών στο μέτωπο
2. Προσομοίωση πυρκαγιάς και άμεσος εντοπισμός κινδύνων πολιτικής προστασίας, αξιοποίηση πραγματικών δεδομένων κατάστασης της εξέλιξης της πυρκαγιάς
3. Διαχείριση γνώσης με υποστήριξη και παροχή επιχειρησιακών δράσεων
4. Διαχείριση σεναρίων και συσχέτιση επιχειρησιακών καταστάσεων με δουλεμένα σενάρια

Στην πράξη αυτά σημαίνουν ότι με χρήση του συστήματος μπορεί να υποστηριχθεί η λήψη αποφάσεων σε θέματα όπως τα ακόλουθα:

- Ποιοι δρόμοι θα επιβαρυνθούν περισσότερο σε περίπτωση εκκένωσης της περιοχής σε συνθήκη πανικού;
- Τι θα συμβεί αν δεσμεύσουμε κάποιους δρόμους για επιχειρησιακή δράση;
- Τι θα συμβεί αν διανοίξουμε νέους δασικούς δρόμους;
- Πόσα οχήματα πυρόσβεσης χρειάζονται και σε ποια σημεία πρέπει να τοποθετηθούν ώστε να καλύπτεται όλη η δασική περιοχή σε ελάχιστο χρόνο;
- Πόσα οχήματα παροχής υπηρεσιών πολιτικής υποστήριξης χρειάζονται και σε ποια σημεία πρέπει να τοποθετηθούν ώστε να καλύπτεται όλη η αστική περιοχή σε ελάχιστο χρόνο;
- Ποια σημεία ιδιαίτερου ενδιαφέροντος u952 θα κινδυνέψουν και μετά από πόσο χρόνο, αν εκδηλωθεί πυρκαγιά σε δεδομένο σημείο και με τις τάδε μεταβαλλόμενες δυσμενείς μετεωρολογικές συνθήκες;
- Πώς να δρομολογηθούν οχήματα καταστολής πυρκαγιάς ή πολιτικής προστασίας σε πολλά παράλληλα μέτωπα;
- Ποιες ενέργειες ενδείκνυται να λαμβάνουν χώρα από κάθε ομάδα καταστολής/ πολιτικής προστασίας όταν ισχύουν συγκεκριμένες συνθήκες;
- Πώς όλα τα παραπάνω μπορούν να οργανωθούν σε επιχειρησιακά σενάρια για την προετοιμασία της καταστολής πυρκαγιών;

Στη συζήτηση που πραγματοποιήθηκε στην ημερίδα κατέστη σαφές ότι το σύστημα δεν μπορεί να υποκαταστήσει την ανθρώπινη ευφυΐα στο σχεδιασμό και την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών. Μπορεί, όμως, να διαθέσει ένα σύνολο επιστημονικών εργαλείων που ενσωματώνουν σημαντικά επιτεύγματα της διάνοιας, σε όσους λαμβάνουν αποφάσεις ετοιμότητας και αντιμετωπίζουν πυρκαγιές. Με αυτό τον τρόπο συμπληρώνει την εμπειρική γνώση με επιστημονική τεκμηρίωση, σε μια περίοδο που η ένταση των φαινομένων είναι τέτοια που επιβάλλει κάθε δυνατή βελτιστοποίηση, καταδεικνύοντας ότι η χρήση μόνο των παραδοσιακών μέσων πυρόσβεσης δεν μπορεί να είναι αποτελεσματική.

Μολονότι η χρήση του συστήματος δεν θα μπορούσε να αποτρέψει την πυρκαγιά στην Πάρνηθα, θα μπορούσε να προφέρει έγκαιρη πρόβλεψη του τρόπου με τον οποίο θα εξελισσόταν η πυρκαγιά, ώστε να ληφθούν όποιες και όσο επώδυνες αποφάσεις απαιτούνταν ώστε να αποτραπεί η καταστροφή του Εθνικού Δρυμού.

Το ΕΜΠ απευθύνει πρόσκληση στην ελληνική επιστημονική κοινότητα για συντονισμένη δραστηριοποίηση στον κρίσιμο τομέα της διαχείρισης κρίσεων, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα κρίσιμα φαινόμενα που τα χρόνια που έρχονται θα απειλήσουν τη βιωσιμότητα του περιβάλλοντος και την οργάνωση των κοινωνιών όπως τη γνωρίζουμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΕΕ για το σχέδιο νόμου

Οι θέσεις του ΤΕΕ, όπως στάλθηκαν στην υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής Τίνα Μπιρμπίλη, έχουν ως εξής:

ΓΕΝΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Το σχέδιο νόμου είναι θετικό. Δεχόμαστε, όπως δήλωσε η Υπουργός, ότι έχει ένα χαρακτήρα πιλοτικό. Εφαρμόζεται σε μια περιοχή που έχει πολύ μεγάλη οικονομική και περιβαλλοντική σημασία και για την οποία υπάρχουν σαφή δείγματα αποτυχίας των πολιτικών που έχουν ακολουθηθεί έως σήμερα. Έχουμε δηλαδή ένα βήμα για την αντιμετώπιση τόσο κρίσιμων ζητημάτων, όπως οι φυσικές καταστροφές του δασικού πλούτου, σε συνθήκες κλιματικής αλλαγής.

Το βήμα πρέπει το γρηγορότερο να γίνει σαφής πολιτική βούληση. Πρέπει να γενικευθεί η λογική του, γεωγραφικά ώστε να αφορά το σύνολο της χώρας και θεματικά ώστε να μην περιορίζεται στην αντιμετώπιση της αυθαίρετης δόμησης στις περιπτώσεις των καμένων δασών.

7.1 ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΙΣ ΚΑΜΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Στο Νομοσχέδιο θα έπρεπε να αναφέρεται η ανάγκη εκπόνησης και υλοποίησης Σχεδίου αναδάσωσης των καμένων περιοχών της Αττικής. Η πλειονότητα τους είναι διπλο και τριπλο-καμένες, οπότε η φυσική αναδάσωση είναι δύσκολη και οι πιθανότητες να απωλέσουν τον δασικό τους χαρακτήρα μεγάλες.

Το Παρατηρητήριο για την ανασυγκρότηση των πυρόπληκτων περιοχών που συνέστησε το ΤΕΕ μαζί με άλλους επιστημονικούς φορείς αμέσως μετά τις πυρκαγιές του 2007, σε σχετική του μελέτη έχει περιγράψει την απογοητευτική κατάσταση των αναδασώσεων στην Αττική, η οποία και διαθέτει Ειδική Διεύθυνση Αναδασώσεων.

Οι αναδασώσεις το 2004 ήταν μόνο 370 στρέμματα, όταν στην Πεντέλη το 1995 και το 1998 κάηκαν κάθε χρονιά περισσότερα από 50.000 στρέμματα δασών, το 2007 κάηκαν μόνο στην Πάρνηθα 40.000 στρέμματα, από τα οποία τα 18.000 στον πυρήνα του Εθνικού δρυμού. Η κατάσταση δεν άλλαξε ούτε μετά το 2007, αφού αυτή την χρονιά οι αναδασώσεις ήταν μόνο 2.177 στρέμματα, με καταστραφέντα στην Αττική περισσότερα από 50.000 στρέμματα (Πάρνηθα, Πεντέλη, Υμηττό).

Πρόταση του Παρατηρητηρίου είναι να συνταχθεί ένα Εθνικό σχέδιο Αναδάσωσης και να συνδεθεί με το Πρόγραμμα καταπολέμησης της Ερημοποίησης και το Πρόγραμμα αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής. Το πρόγραμμα αυτό πρέπει να εφαρμοσθεί σε όλους τους πυρόπληκτους νομούς και εν προκειμένω στη Αττική με την συγκρότηση «Τμημάτων Αναδασώσεων και Ερημοποίησης», που θα ανήκουν στις Διευθύνσεις Δασών.

Τα τμήματα αυτά στελεχωμένα από ειδικούς επιστήμονες (Δασολόγους, Μηχανικούς, Βιολόγους) μπορούν να κάνουν την καταγραφή των περιοχών που έχουν ανάγκη επέμβασης, να κάνουν τις μελέτες και αργότερα τα έργα.

7.2 ΔΑΣΙΚΟΙ ΧΑΡΤΕΣ

Η σύνταξη και κύρωση των δασικών χαρτών πρέπει να είναι άμεση προτεραιότητα της Πολιτείας.

Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, μέσω της Διεπιστημονικής Ομάδας του Κτηματολογίου, ολοκληρώνει – το αργότερο στο επόμενο δίμηνο – την επικαιροποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου για το Εθνικό Κτηματολόγιο που είχε εκπονήσει το 2004. Μέσω αυτής θα καταθέσει σχέδιο ολοκλήρωσης του Εθνικού Κτηματολογίου και συγχρόνως κατάρτισης και κύρωσης των Δασικών Χαρτών εντός της προσεχούς επταετίας με πόρους που δεν θα επιβαρύνουν, πέραν των υπαρχόντων και προβλεπομένων, το Ελληνικό Δημόσιο και τους πολίτες.

Οι αυστηρές και αναγκαίες προθεσμίες που καθορίζονται στο σχέδιο νόμου θα είναι και ρεαλιστικές εφόσον οργανωθούν και στελεχωθούν οι Δασικές Υπηρεσίες.

7.3 ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Χρειάζεται αναβάθμιση των φορέων διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών της Αττικής. Πέραν από την κήρυξη αναδασωτέων των δασικών εκτάσεων που καταστράφηκαν από τις πυρκαγιές, ειδικά στις προστατευόμενες περιοχές του Δικτύου Natura 2000 (Εθνικός δρυμός Πάρνηθας 18.000 στρέμματα NATURA κήκον το 2007, αντιστοίχως 10.000 στην Πεντέλη), καθίσταται αναγκαία και μάλιστα επείγουσα η εκπόνηση διαχειριστικών μελετών, με τις οποίες να καθορίζονται ζώνες προστασίας, να περιγράφονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης ανά ζώνη, να καθορίζονται οι προϋποθέσεις και οι περιορισμοί των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων και να προβλέπονται όπου είναι απαραίτητο ζώνες ρύθμισης και προφύλαξης (buffer zones) στην περίμετρο της καθαυτό προστατευόμενης περιοχής.

Στο πλαίσιο της σύνταξης των μελετών αυτών, είναι αυτονόητο ότι θα πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερως υπ' όψη η ανάγκη αναδάσωσης των καμένων εκτάσεων και κατά συνέπεια, θα πρέπει να ρυθμιστούν αναλόγως ανθρωπίνες δραστηριότητες που μπορεί να δυσχεράνουν ή να εμποδίσουν τη φυσική αναδάσωση, ιδιαίτερα η βόσκηση.

Με δεδομένες τις πιέσεις που δέχεται ο Υμηττός, θα πρέπει να εισακουσθεί το αίτημα των δήμων της περιοχής αλλά και των 12 φορέων της πρωτοβουλίας για το πράσινο στην Αττική και να κηρυχθεί ο Υμηττός προστατευόμενη περιοχή σύμφωνα με τα άρθρα 18, 19 και 21 του νόμου 1650/86 για την προστασία του περιβάλλοντος. Θα πρέπει επίσης να αντιμετωπισθούν τα σημαντικά προβλήματα του Πεντελικού: διαχείριση, αντιπυρική προστασία, οριοθέτηση χρήσεων γης, κατάργηση Οικοδομικών Συνεταιρισμών, οριστικοποίηση σχεδίων πόλης).

7.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Ειδική μέριμνα απαιτεί η διαχείριση των υδάτων και όλου του φυσικού υδρογραφικού δικτύου, ενώ πολύ σημαντική είναι η οριοθέτηση ρεμάτων και ποταμών με μόνιμα ορόσημα περασμένα σε χάρτες.

7.5 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΘΝΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

Τέλος επαναδιατυπώνουμε την πρόταση, η οποία έχει τύχει αναλυτικής επεξεργασίας από το Παρατηρητήριο Ανασυγκρότησης και έχει την αποδοχή και υποστήριξη από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, για την ανάγκη προώθησης νομοθετικής ρύθμισης για τη δημιουργία ενός Εθνικού – Ενιαίου Φορέα Αποκατάστασης και Ανασυγκρότησης από φυσικές καταστροφές.

Ο Φορέας αυτός θα έχει ως στόχο τόσο την πρόληψη, όσο και την αποτελεσματική αντιμετώπιση παρόμοιων καταστάσεων στο μέλλον, θα μεριμνά για τη σύνταξη αντίστοιχων προγραμμάτων και θα συνεργάζεται και θα κινητοποιεί τους επί μέρους φορείς και υπηρεσίες της Κεντρικής Διοίκησης, της Περιφέρειας και της Αυτοδιοίκησης για την υλοποίησή τους.

Επίσης, στο ίδιο κείμενο προτείνεται η ίδρυση Ενιαίου Φορέα Δασοπροστασίας, ο οποίος θα εκπροσωπείται από όλους τους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες, θα εποπτεύεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και θα έχει σκοπό την προστασία της φύσης και την αποκατάσταση των φυσικών λειτουργιών και των οικοσυστημάτων, την αποκατάσταση των υποδομών προστασίας της φύσης, τη λήψη μέτρων για την αειφορική διαχείριση των δασών και την βελτίωση της αποδοτικότητάς τους, την απασχόληση ανθρώπων του δάσους στην οργάνωση της πυροπροστασίας, αλλά και σε όλους τους σχεδιασμούς που θα αφορούν το φυσικό περιβάλλον.

Οι προτάσεις του Παρατηρητηρίου εντάσσονται και επικαλούνται το ομόφωνο Διακομματικό Πόρισμα της Βουλής του 1993.

7.6 ΣΧΟΛΙΑ Κατ' άρθρο του νομοσχεδίου (όσα αναφέρονται με bold)

ΑΡΘΡΟ 1

Αναστολή έκδοσης οικοδομικών αδειών και απαγόρευση εκτέλεσης εργασιών

1. Αναστέλλεται η έκδοση οικοδομικών αδειών και απαγορεύεται η εκτέλεση οποιασδήποτε οικοδομικής εργασίας σε όλα τα μη δασικού χαρακτήρα γήπεδα που βρίσκονται εν όλω ή εν μέρει εντός του περιγράμματος των αναδασωτέων περιοχών του Νομού Αττικής, που επλήγησαν από τις πυρκαγιές του Αυγούστου του 2009, έως ότου κυρωθούν οι σχετικοί δασικοί χάρτες.

2. Μέχρι την, κατά νόμο, απόφαση κήρυξης των ως άνω περιοχών ως αναδασωτέων, η αναστολή της έκδοσης οικοδομικών αδειών και η απαγόρευση εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών ισχύει για όλα τα μη δασικού χαρακτήρα γήπεδα που βρίσκονται στις εκτός σχεδίου πόλεων και εκτός

ορίων οικισμών περιοχές των διοικητικών ορίων των Δήμων και Κοινοτήτων, οι οποίοι προσδιορίζονται στην απόφαση κήρυξης των εκτάσεων ως αναδασωτέων.

ΑΡΘΡΟ 2

Εξαιρέσεις

1. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η έκδοση οικοδομικών αδειών επισκευής και η εκτέλεση σχετικών εργασιών, μόνον για νομίμως υφιστάμενα κτίσματα, *δημόσια κτίρια, ειδικές εγκαταστάσεις και έργα, δημόσια έργα και έργα υποδομής τα οποία έχουν χωροθετηθεί για τα οποία πρέπει να εκδοθεί οικοδομική άδεια ή τα οποία σήμερα εκτελούνται.*

ΣΧΟΛΙΟ: Θα πρέπει κατόπιν αυτοψίας από την αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία να διαπιστώνεται επιπλέον της χωροθέτησης, η σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη εκτέλεση των έργων

2. Μετά την κήρυξη των αναδασωτέων περιοχών, στο χρόνο που ορίζει ο Νόμος, αίρεται η αναστολή έκδοσης οικοδομικών αδειών με απόφαση του Γ. Γραμματέα της Περιφέρειας. Επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η εκτέλεση οικοδομικών εργασιών για κτίσματα εντός των αναδασωτέων περιοχών για τα οποία είχε εκδοθεί νομίμως οικοδομική άδεια μόνον μετά από αυτοψία Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου για την διαπίστωση της ακριβούς και νόμιμης χωροθέτησης του κτίσματος. Η άρση της απαγόρευσης της παραγρ. 1 και της παρούσας παραγράφου, αναρτάται υποχρεωτικά, στο διαδικτυακό τόπο της Περιφέρειας Αττικής.

ΣΧΟΛΙΟ: Θα πρέπει κατόπιν αυτοψίας από την αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία να διαπιστώνεται επιπλέον της χωροθέτησης, η σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη εκτέλεση των έργων

3. Τις Ειδικές Επιτροπές Ελέγχου συστήνει με απόφασή του ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας Αττικής και συμμετέχουν σ' αυτές ένα μέλος από την Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, ένα μέλος από το Πολεοδομικό Γραφείο της περιοχής και ένα μέλος από το Δασαρχείο της περιοχής.

ΣΧΟΛΙΟ: Προτείνεται και η συμμετοχή εκπροσώπου του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας

ΑΡΘΡΟ 3

Ειδική Υπηρεσία Κατεδαφίσεων,

σύστημα τηλεπισκοπικής χαρτογράφησης και

γεωγραφικές συντεταγμένες κτίσματος επί της οικοδομικής άδειας

1. Συστήνεται Ειδική Υπηρεσία Κατεδαφίσεων, ως Τμήμα της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, με αρμοδιότητα τον εντοπισμό και την κατεδάφιση αυθαιρέτων κατασκευών εντός των κηρυγμένων ως αναδασωτέων εκτάσεων. Οι ως άνω αρμοδιότητες συντρέχουν με υφιστάμενες όμοιες άλλων οργάνων.

ΣΧΟΛΙΟ: η διάταξη κατ' αρχήν θα μπορούσε να θεωρηθεί θετική, χρήζει περαιτέρω επεξεργασίας, ώστε να μην υπάρχει σύγκρουση ή

επικάλυψη αρμοδιοτήτων, φαινόμενο που οδηγεί σε διάχυση και αποποίηση των ευθυνών μέχρι σήμερα.

Θα πρέπει επομένως να αποσαφηνιστούν περαιτέρω οι διαδικασίες και οι φορείς υλοποίησης τους, η στελέχωση και η χρηματοδότηση προκειμένου να μπορεί να υλοποιεί έργο, διάφορα ζητήματα νομικής φύσης που απορρέουν από γενικές και ειδικές αρχές αστικού δικαίου καθώς και τεχνικά ζητήματα όπως η διάθεση των συνεργείων/εργολαβιών, ευθύνη που σήμερα διαχέεται μεταξύ Πολεοδομιών, Περιφέρειας και επισπεύδοντα ιδιώτη.

2. Ο Οργανισμός Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων Ελλάδος (ΟΚΧΕ) υποχρεούται εντός δύο μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, να λειτουργήσει σύστημα τηλεσκοπικής περιοδικής χαρτογράφησης για το νομό Αττικής και να ενημερώνει κάθε μήνα την Ειδική Υπηρεσία Κατεδαφίσεων για κάθε νέο κτίσμα που εμφανίζεται στο χάρτη, σε γήπεδα εκτός σχεδίου πόλεων και εκτός οικισμών, τα οποία βρίσκονται εντός των ορίων Δήμων και Κοινοτήτων, που επλήγησαν από τις πυρκαγιές του Αυγούστου 2009, αναφέροντας υποχρεωτικά τις γεωγραφικές συντεταγμένες του κτίσματος. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορεί να καθορίζεται κάθε λεπτομέρεια σχετικά με την λειτουργία του ως άνω συστήματος.

ΣΧΟΛΙΑ: Θα πρέπει να ενημερώνεται και η αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία

Το ΤΕΕ έχει υπογράψει προγραμματική σύμβαση με τη Νομαρχία Ανατολικής Αττικής για να μελετήσει την υλοποίηση της πρόβλεψης της παραπάνω παραγράφου. Η μελέτη ολοκληρώνεται τον Δεκέμβριο και θα κατατεθεί, με τη σύμφωνη γνώμη της Νομαρχίας, στον ΟΚΧΕ. Πρόθεση του ΤΕΕ είναι η γενίκευση του συστήματος σε όλη την Ελλάδα.

Ο ΟΚΧΕ θα πρέπει να αναλάβει την τηλεσκοπική παρακολούθηση και άλλων περιβαλλοντικών μεταβολών που καταγράφουν οι εναέριοι καταγραφείς, όπως μπαζώματα ρεμάτων, παράνομες διανοίξεις δρόμων, παράνομες αποψιλώσεις δασών κλπ.

Να γενικευθεί το μέτρο για το σύνολο της εκτός σχεδίου περιοχής στην Αττική. Οι συντεταγμένες να ορίζονται στο επίσημο κρατικό δίκτυο συντεταγμένων.

Να αναβαθμισθεί ο ΟΚΧΕ, που το τελευταίο διάστημα έχει απαξιωθεί (να αναλάβει το συντονισμό των χαρτογραφικών φορέων της χώρας, την τήρηση όλων των χαρτογραφικών δεδομένων, το συντονισμό του INSPIRE)

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, κάθε άδεια οικοδομής που εκδίδεται, για κτίσματα εντός των περιοχών της προηγούμενης παραγράφου, αναφέρει υποχρεωτικά τις γεωγραφικές συντεταγμένες του κτίσματος.

ΑΡΘΡΟ 4

Υποχρεωτική κτηματογράφηση με επείγουσες διαδικασίες

1. Οι περιοχές που πλήττονται από πυρκαγιές, εφόσον δεν έχουν κηρυχθεί σε κτηματογράφηση, κηρύσσονται υποχρεωτικά σε κτηματογράφηση εντός

μηνός από την κήρυξη αυτών ως αναδασωτέων και συντάσσεται δασικός χάρτης. Η κτηματογράφηση αφορά τα διοικητικά όρια του οικείου ΟΤΑ Δήμου ή Κοινότητας.

ΣΧΟΛΙΟ: Να περιγραφούν σαφώς οι τρεις ΟΤΑ για τους οποίους δεν έχει κηρυχθεί κτηματογράφηση, προκειμένου να μη γενικευτεί η χρήση του άρθρου.

2. Οι μελέτες κτηματογράφησης και εκπόνησης δασικών χαρτών για τις ως άνω περιοχές ανατίθεται σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 3316/2005.

ΑΡΘΡΟ 5

Επείγουσα ολοκλήρωση της διαδικασίας κύρωσης δασικών χαρτών

Κατά παρέκκλιση κάθε άλλης σχετικής διάταξης και ειδικά για το νομό Αττικής:

α) Η ανάρτηση του δασικού χάρτη και η παράλληλη τοιχοκόλληση της πρόσκλησης του άρθρου 27 παρ. 2 του ν.2664/1998 διενεργούνται το αργότερο εντός 20 ημερών από την θεώρηση του δασικού χάρτη από την αρμόδια υπηρεσία, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δύο (2) μήνες από την υποβολή του σε αυτήν.

ΣΧΟΛΙΟ: να αντικατασταθεί η λέξη «θεώρηση» με τη λέξη «αποδοχή»

β) Οι αντιρρήσεις της παρ. 3 του ως άνω άρθρου εξετάζονται εντός προθεσμίας ενός μηνός και η επ' αυτών απόφαση εκδίδεται το αργότερο εντός μηνός

γ) Η κύρωση του δασικού χάρτη από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, κατά την παρ. 4 του ως άνω άρθρου, διενεργείται εντός 15 ημερών από την ολοκλήρωση της προηγούμενης διαδικασίας.

ΑΡΘΡΟ 6

Αναστολή εφαρμογής και κατάργηση διατάξεων του ν. 3208/2003 (ΦΕΚ Α΄303)

1. Αναστέλλεται η εφαρμογή της διάταξης του εδαφίου 3 του άρθρου 1 του Ν. 3208/2003 (ΦΕΚ Α 303/2003) κατά το μέρος που αντικαταστάθηκαν οι παράγραφοι 1,2 και 3 του άρθρου 3 του Ν. 998/1979 (ΦΕΚ Α289) με τις οποίες θεσπίστηκαν τα κριτήρια χαρακτηρισμού μιας έκτασης ως δασοβιοκοινότητας και καθορίστηκαν προϋποθέσεις δημιουργίας δασογενούς περιβάλλοντος, που προβλέπουν οι παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως ισχύουν.

ΣΧΟΛΙΟ: Προτείνουμε την οριστική κατάργηση του εδαφίου 3 του άρθρου 1 του Ν 3208/2003 (ΦΕΚ 303/2003) που έχει άλλωστε κριθεί ως αντισυνταγματικό από το ΣτΕ.

2. Καταργείται η παράγραφος 15 του άρθρου 21 του ν. 3208/2003 για τα μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος εκδιδόμενα κατά τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 114 του ν.1892/1990 πρωτόκολλα.

ΑΡΘΡΟ 7

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΥΠΕΧΩΔΕ Αποκατάστασης των καμένων περιοχών

Στις 09/07/2007 στο ΥΠΕΧΩΔΕ πραγματοποιήθηκε σύσκεψη στην οποία συμμετείχαν ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ, ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, οι Γενικοί Γραμματείς ΠΕΧΩΔΕ, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιφέρειας Αττικής, ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας, ο Δ/ντής Αναδασώσεων Αττικής, ο Δ/ντής Δασών Ανατολικής Αττικής, ο Δασάρχης Πάρνηθας και ο καθηγητής του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου κ. Κ. Κασσιός.

Στη σύσκεψη αυτή, που έγινε σε συνέχεια σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε στις 7 Ιουλίου 2007, αποφασίστηκαν τα μέτρα σχετικά με την αποκατάσταση των καμένων εκτάσεων του ορεινού όγκου της Πάρνηθας.

8.1 Κήρυξη αναδασωτέων των καμένων εκτάσεων σύμφωνα με το άρθρο 117 του Συντάγματος

1. Ολοκληρώθηκε ήδη η αεροφωτογράφιση της καμένης έκτασης από τη Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού (Γ.Υ.Σ.) σε συνεργασία με τη Δασική Υπηρεσία και παρήχθη η εικόνα σε κλίμακα 1:30000. Σε δέκα ημέρες από σήμερα προβλέπεται να αποδοθεί από τη ΓΥΣ όλη η καμένη έκταση σε ορθοφωτοχάρτες 1:5.000, ώστε να είναι λεπτομερής και ακριβής η αποτύπωση της καμένης έκτασης, στοιχείο απαραίτητο για τη σύνταξη των μελετών.
2. Σε μία εβδομάδα από την παράδοση των ορθοφωτοχαρτών θα γίνει η κήρυξη από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας των καμένων εκτάσεων ως αναδασωτέων.
3. Κήρυξη υπό κτηματογράφηση όλων των ΟΤΑ, στους οποίους ανήκει μέρος της καμένης έκτασης ή συνορεύουν με την Πάρνηθα. Έδη έχουν κηρυχθεί οι ΟΤΑ Αχαρνών, Φυλής Ασπροπύργου, Θρακομακεδόνων, Αγ. Στεφάνου, Κρυονερίου, Νέας Ερυθραίας και Άνω Λιοσίων. Θα κηρυχθούν και οι ΟΤΑ Αφιδνών, Μαλακάσης, Αυλώνος, Αγίου Θωμά, Κλειδίου, Πύλης, Σκουρτών και Στεφάνης.

8.2 Αντιδιαβρωτικά και Αντιπλημμυρικά έργα

1. Έχει ήδη αρχίσει η σύνταξη του Πίνακα Υλοτομίας των καμένων εκτάσεων από το Δασαρχείο Πάρνηθας για εκτίμηση του ξυλώδους όγκου. Ο πίνακας αυτός θα προσδιορίσει τον ξυλώδη όγκο για την κατασκευή κορμοδεμάτων, κλαδοπλεγμάτων και ξυλοφραγμάτων στα ρέματα, σύμφωνα με την υπό σύνταξη μελέτη. Για το ελατοδάσος ο πίνακας θα είναι έτοιμος σε μία εβδομάδα και για το σύνολο σε δεκαπέντε μέρες.

2. **Σύνταξη Μελέτης** αντιδιαβρωτικών και αντιπλημμυρικών έργων από τη Διεύθυνση Αναδασώσεων Αττικής, σε συνεργασία με το Δασαρχείο Πάρνηθας και το Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας και με τη συμβολή του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικών Ερευνών (ΕΘΙΑΓΕ). Η μελέτη αυτή υπολογίζεται ότι θα είναι έτοιμη στις αρχές Αυγούστου. Όμως η εκτέλεση των αντιπλημμυρικών έργων θα ξεκινήσει νωρίτερα με βάση την τμηματική παράδοση της μελέτης.
3. **Εκτέλεση Αντιδιαβρωτικών και Αντιπλημμυρικών Έργων από Δασικούς Συνεταιρισμούς με εμπειρία, με προτεραιότητα στα ρέματα Γιαννούλας, Αγίας Τριάδος, Χούνης, Μαυρόρεμα.** Την επίβλεψη των έργων αυτών θα την έχει η Δ/ση Αναδασώσεων Αττικής σε συνεργασία με το Δασαρχείο Πάρνηθας και το Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας. Η κατασκευή των αντιπλημμυρικών έργων θα αρχίσει εντός 15 ημερών και θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου. Το ΥΠΕΧΩΔΕ άμεσα θα αναλάβει την εκτέλεση εργασιών καθαρισμού στα ρέματα που διατρέχουν αστικές ή ημιαστικές περιοχές.

8.3 Αναδάσωση και Αποκατάσταση Περιβάλλοντος

1. **Σύνταξη Εδαφολογικής Μελέτης** της καμένης έκτασης εντός 10ημέρου από τη Δ/ση Δασικών Χαρτών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, συνεπικουρούμενη από το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ).
2. **Σύνταξη Μελετών Αναδάσωσης** από τη Δ/ση Αναδασώσεων Αττικής, συνεπικουρούμενη, από το Δασαρχείο Πάρνηθας, και με τη συμβολή καθηγητών της Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος, Α.Π.Θ. και του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Η μελέτη αναδάσωσης θα ολοκληρωθεί στο τέλος Σεπτεμβρίου.
3. **Έναρξη Εργασιών Αναδάσωσης** την 1^η Νοεμβρίου (και μετά τις πρώτες βροχοπτώσεις), υπό την επίβλεψη της Δ/σης Αναδασώσεων Αττικής, συνεπικουρούμενης από το Δασαρχείο Πάρνηθας.
4. **Επαναλειτουργία εντός του Αυγούστου του κατεστραμένου από τη φωτιά Δασικού Φυτωρίου** Αγ. Τριάδος Πάρνηθας για την παραγωγή δενδρυλίων ελάτης, μαύρης πεύκης κλπ., από τη Δ/ση Αναδασώσεων Αττικής.
5. **Έκδοση Δασικών Απαγορευτικών Διατάξεων Βοσκής** για τις καμένες εκτάσεις, ενημέρωση των Νομαρχιών και Δήμων και αυστηρή αστυνόμευση από τις Δασικές Υπηρεσίες και το Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας που θα ενισχυθούν με αριθμό φυλάκων με ανάλογο εξοπλισμό και την κατασκευή παρατηρητηρίων σε επιλεγμένες θέσεις.
Για κάθε κτηνοτρόφο που παραβιάζει με το ποίμνιό του τις απαγορευτικές διατάξεις θα του αφαιρείται το δικαίωμα πρόσβασης στους κοινοτικούς πόρους.

8.4 Προστασία και Φύλαξη Πάρνηθας

1. Προστασία των καμένων εκτάσεων.

α. Αύξηση του προσωπικού φύλαξης και Εντατικοποίηση περιπολιών

Δασικών Υπαλλήλων συνεπικουρούμενων από εποχικούς φύλακες (Δασαρχείο Πάρνηθας, Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας, Όμορους Δήμους, εθελοντές πολίτες).

β. Δορυφορική παρακολούθηση της περιοχής από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και

αεροφωτογράφιση αυτής περιοδικά.

γ. Κατασκευή των αναγκαίων παρατηρητηρίων στα οποία εκτός των

δασοφυλάκων μπορούν να είναι και εθελοντές πολίτες βάσει προγράμματος του Δασαρχείου Πάρνηθας.

Στις αναδασωτέες εκτάσεις και τον πυρήνα του Εθνικού Δρυμού για την κατεδάφιση των αυθαιρέτων θα εφαρμοστεί η νομοθεσία για τις επικινδύνως ετοιμόρροπες κατασκευές. Δηλαδή δεν θα έχει το δικαίωμα αναστολής ο καταπατητής. Μόλις βγει η απόφαση κατεδάφισης θα κατεδαφίζεται, χωρίς την χρονοβόρα σήμερα διαδικασία που ξεκινά από την αναστολή και διαρκεί χρόνια.

Μόλις διαπιστωθεί ότι αρχίζει εργασία για να γίνει κάτι παράνομο, πρώτον θα εμποδίζεται η ενέργεια αυτή. Και υπάρχουν τα μέσα να εμποδίζεται, με την αστυνομία, με την απαγόρευση από τους ίδιους τους φύλακες κλπ. Αν παρ' ελπίδα όμως αυτός αρχίσει κάτι να κατασκευάζει θα βγαίνει αμέσως η απόφαση κατεδάφισης και θα κατεδαφίζεται από το Δασαρχείο Πάρνηθας εφαρμόζοντας το νόμο περί επικινδύνως ετοιμόρροπων όπου δεν χωράει αναστολή. Μπορεί να ζητήσει την δικαστική συνδρομή αλλά δεν χωράει αναστολή.

δ. Απαγόρευση εισόδου οχημάτων στις καμένες περιοχές με τεχνητά εμπόδια (μπάρες) (αρμοδιότητα: Δασαρχείο Πάρνηθας, Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας, Όμοροι Δήμοι, εθελοντές πολίτες).

ε. Απαγορεύεται η κυκλοφορία των οχημάτων όλο το 24ωρο εκτός των οχημάτων της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, του Στρατού της Αστυνομίας και γενικώς δημοσίων υπηρεσιών στους εξής δασικούς δρόμους :

- Δασικός δρόμος Ρετινάδικα- Αγία Τριάδα, από την θέση Ρετινάδικα έως τη θέση Παλιοχώρι
- Δασικός δρόμος Πηγή Φυλής- Βούτημα Αυλώνας, από την θέση Καστρίζα έως την θέση Γέφυρα Μαυρορέματος.

2. Προστασία της πανίδας.

α. Με την αύξηση του προσωπικού φύλαξης και την εντατικοποίηση των περιπολιών από δασικούς υπαλλήλους

συνεπικουρούμενοι από εποχικούς φύλακες (Δασαρχείο Πάρνηθας, Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας). Για την ενίσχυση της φύλαξης θα χρησιμοποιηθούν εθελοντές πολίτες σύμφωνα με το πρόγραμμα του Δασαρχείου Πάρνηθας.

- β. Απαγόρευση εισόδου στην περιοχή της Μόλας, με τεχνητά εμπόδια (μπάρες), προκειμένου να προστατευτεί ο βιότοπος του ελαφιού.
- γ. Παρακολούθηση εναπομείναντος πληθυσμού ελαφιών από το Δασαρχείο Πάρνηθας.

δ. Περίθαψη τραυματισμένων ζώων, ενίσχυση της διατροφής τους και τοποθέτηση στις ενδεικνυόμενες θέσεις αναλόγου αριθμού φορητών ποτιστρών αποκλειστικά και μόνο από το Δασαρχείο Πάρνηθας. Για την περίθαψη το Δασαρχείο θα συνεργάζεται με την κτηνιατρική υπηρεσία.

Απαγόρευση του ταίσματος ειδών άγριας πανίδας (ελάφια, αίγαγροι, πτηνά κ.λπ) από τους πολίτες καθώς και ανάπτυξης δραστηριοτήτων που αφορούν προσέλκυση, σύλληψη, μεταφορά ή μετατόπιση και κάθε άλλη επέμβαση και ενέργεια στα είδη της άγριας πανίδας. Η οποιαδήποτε διαχείρισή τους (χορήγηση τροφής, παροχή πρώτων βοηθειών, περίθαψη τραυματισμένων, ορφανών ή ανήμπορων ατόμων κλπ) θα γίνεται αποκλειστικά από το Δασαρχείο Πάρνηθας και τον Φορέα Διαχείρισης σε συνεργασία με την Κτηνιατρική Υπηρεσία.

Για το καλύτερο χειρισμό της πανίδας απαγορεύεται η δραστηριότητα σχετικά με τα θέματα αυτά σε συλλόγους, ομάδες εθελοντών ή σε άλλους φορείς χωρίς την απαιτούμενη έγγραφη άδεια του Δασαρχείου Πάρνηθας.

8.5 Πρόσθετο προσωπικό

A. Με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου 8-μηνια ή διαδοχικά 8-μηνια για ενίσχυση των υπηρεσιών, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα. Οι προσλήψεις αυτές θα γίνουν σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν. 2190/1994.

B. Πρόσληψη μόνιμου προσωπικού, επιπλέον του υπάρχοντος για το Δασαρχείο, Δ/ση Αναδασώσεων και Φορέα Διαχείρισης, ως εξής: 5 Δασολόγοι, 1 Βιολόγος, 5 Τεχνολόγοι Δασοπονίας και 5 έως 10 Δασοφύλακες.

8.6 Απαιτούμενος εξοπλισμός

Προμήθεια 2 μικρών λεωφορείων (για την Διεύθυνση Αναδασώσεων και το Δασαρχείο Πάρνηθας), 3 μικρών φορητών (αγροτικών οχημάτων) και 2 Jeep για ενίσχυση της Δ/σης Αναδασώσεων Αττικής, του Δασαρχείου Πάρνηθας και του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας.

8.7 Απαιτούμενο φυτευτικό υλικό

α. Δέσμευση για τις αναδασωτικές ανάγκες των καμένων εκτάσεων του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας από τα ανάλογα Κρατικά Φυτώρια των κάτωθι δασοπονικών ειδών: 1) Ελάτης, 2) Μαύρης Πεύκης, 3) Αρκεύθου 4) Χαλεπίου Πεύκης και 4) Ψευδακακίας.

β. Θα ληφθεί ακόμη πρόνοια για συγκέντρωση σπόρων Κεφαλληνιακής Ελάτης περίπου 1 τόνου, καθώς και σπόρων Αειλάνθου οι οποίοι θα χρησιμοποιηθούν για σπορά.

8.8 Χρηματοδότηση

Το έργο θα χρηματοδοτηθεί από το ΥΠΕΧΩΔΕ, μέσω του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας.

Επίσης θα ανοιχθεί ειδικός λογαριασμός για την κατάθεση χρηματικών ποσών από φυσικά και νομικά πρόσωπα που επιθυμούν να συμβάλουν οικονομικά για την αναδάσωση του Εθνικού Δρυμού της Πάρνηθας. Η πρώτη εκτίμηση του απαιτούμενου προϋπολογισμού είναι της τάξεως των 30 εκατ. ευρώ. Δηλαδή μπορεί να είναι μεταξύ των 30 και 35 εκατ. ευρώ ή να είναι κάτι λιγότερο από 30.

8.9 Θα ζητήσουμε από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης αλλά και το από Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο τις απόψεις τους για την αναδάσωση. Και επίσης θα ζητούμε τις απόψεις των μη κυβερνητικών οργανώσεων και όπου δούμε, βάσει του προγράμματος, ότι είναι απαραίτητη η συνεργασία μαζί τους, θα γίνει όπως θα γίνει και με όλους τους πολίτες.

Είναι μία υπόθεση όλων μας, πρέπει να υπάρξει μία στενή συνεργασία. Εμείς θέσαμε στόχους, σαφή χρονοδιαγράμματα και πρέπει να σας πω ότι η Πάρνηθα έχει πολύ δύσκολο έδαφος, όπως λένε οι ειδικοί. Θα γίνει κάθε προσπάθεια ώστε να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις όλων, να ανταποκριθούμε στο πρόβλημα, στην αντιμετώπιση του προβλήματος και να ανταποκριθούμε βέβαια σε αυτό το στενό, θα έλεγα, χρονοδιάγραμμα που έχουμε θέσει οι ίδιοι και όπως σας το ανακοίνωσα προηγουμένως.

Θα κάνουμε λοιπόν ότι το καλύτερο, να είναι σίγουροι όλοι οι πολίτες και εξάλλου αυτά θα φανούν, το τι θα κάνουμε, με την πάροδο του χρόνου και θα είμαστε πάντα στη διάθεσή σας να σας ενημερώνουμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 ΖΩΝΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΟΡΕΙΝΟΥ ΟΓΚΟΥ **ΠΑ/19-7-07 (ΦΕΚ-336/Δ/24-7-07)**

ΖΩΝΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

1. Ζώνη Α1

Είναι ζώνη απολύτου προστασίας, εντός της οποίας επιτρέπεται η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η επίσκεψη ειδικών επιστημόνων και υπαλλήλων, που είναι επιφορτισμένοι με καθήκοντα φύλαξης, εποπτείας και διαχείρισης του Δρυμού. Επίσης επιτρέπεται η διέλευση κοινού μόνο από συγκεκριμένες διαδρομές – μονοπάτια πεζοπορίας και η αναψυχή μόνο σε συγκεκριμένα σημεία, κατανεμημένα στις ως άνω διαδρομές. Οι διαδρομές και τα σημεία αναψυχής ορίζονται από μελέτη που εγκρίνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και την Εκτελεστική Επιτροπή του Οργανισμού Αθήνας.

2. Ζώνη Α2

Είναι επίσης ζώνη απολύτου προστασίας, εντός της οποίας επιτρέπεται μόνον η υπαίθρια αναψυχή, και διημέρευση του κοινού, η επιστημονική έρευνα και παρατήρηση και η περιβαλλοντική εκπαίδευση. Επίσης επιτρέπεται η κίνηση των πάσης φύσεως οχημάτων κατά μήκος του κυρίως οδικού δικτύου, με τους περιορισμούς που αναφέρονται σε ώρες, μέρες, εποχές και θέσεις και καθορίζονται από τον Κανονισμό Λειτουργίας του Εθνικού Δρυμού. Επίσης εντός των ορίων της ζώνης αυτής, επιτρέπεται χωρίς επέκταση των εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων τους η λειτουργία των δύο υφισταμένων ορειβατικών καταφυγίων, του αναψυκτηρίου

«Κυκλάμινα», του κτιρίου περιβαλλοντικής ενημέρωσης του Δασαρχείου Πάρνηθας, καθώς και η λειτουργία των εγκαταστάσεων του ΣΕΓΑΣ για μαθητικές μόνο αθλητικές εκδηλώσεις. Όλες οι παραπάνω χρήσεις και δραστηριότητες είναι δυνατόν να περιορίζονται χρονικά και χωρικά, από τις ειδικότερες διατάξεις του Κανονισμού Λειτουργίας του Εθνικού Δρυμού.

3. Ζώνες B1

Είναι ζώνες αναψυχής, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, υπαίθριου αθλητισμού και υπαίθριων πολιτιστικών εκδηλώσεων, στις οποίες επιτρέπεται η ανέγερση αναψυκτηρίων, εστιατορίων, υπαίθριων ή ημιυπαίθριων καθιστικών και περιπτέρων ιστορικής και περιβαλλοντικής ενημέρωσης για την περιοχή.

4. Ζώνη B2

Είναι ζώνη υψηλής προστασίας και καθορίζεται σαν περιοχή υπαίθριας αναψυχής και γεωργικής χρήσης εξαιρουμένων των γεωργικών αποθηκών. Εντός της ζώνης αυτής επιτρέπεται η ανέγερση ενός μικρού Δημοτικού Καταφυγίου και μιας Δημοτικής εγκατάστασης πολιτιστικού – εκπαιδευτικού χαρακτήρα. Η χωροθέτηση των ως άνω δημοτικών εγκαταστάσεων, γίνεται ύστερα από ειδική μελέτη και εγκρίνεται από την Εκτελεστική Επιτροπή του Οργανισμού Αθήνας μετά από σύμφωνη γνώμοδότηση της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας. Η κυκλοφορία των πάσης φύσεως οχημάτων επιτρέπεται με τους περιορισμούς που καθορίζονται στον Κανονισμό Λειτουργίας του Εθνικού Δρυμού.

5. Ζώνες B3

Είναι ζώνες αναψυχής, αθλητισμού, πολιτιστικών εκδηλώσεων, ιππικών εγκαταστάσεων και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στις οποίες επιτρέπεται η ανέγερση αναψυκτηρίων, εστιατορίων, μικρών αθλητικών εγκαταστάσεων, εγκαταστάσεων πολιτιστικών εκδηλώσεων, ιππικών εγκαταστάσεων, υπαίθριων ή ημιυπαίθριων καθιστικών και περιπτέρων ιστορικής, περιβαλλοντικής και πολιτιστικής ενημέρωσης. Οι εγκαταστάσεις αυτές χωροθετούνται ύστερα από ειδική μελέτη για τις ζώνες B3 που εγκρίνεται από την Εκτελεστική Επιτροπή του Οργανισμού Αθήνας μετά από σύμφωνη γνώμοδότηση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η ειδική μελέτη πρέπει να αναφέρεται σε έκταση μεγαλύτερη των 200στρ.

6. Ζώνες B4

Είναι ζώνες αναψυχής, υπαίθριου αθλητισμού, γεωργικής χρήσης εξαιρουμένων των γεωργικών αποθηκών, και περιβαλλοντικής ενημέρωσης, εντός των οποίων επιτρέπεται η κατασκευή αναψυκτηρίων, εστιατορίων, υπαίθριων αθλητικών εγκαταστάσεων, υπαίθριων και ημιυπαίθριων καθιστικών και περιπτέρων ιστορικής και περιβαλλοντικής ενημέρωσης για την περιοχή. Στο τμήμα της ζώνης B4 που περιλαμβάνει το κτήμα Τατσοΐου, όπως οριοθετείται με το ν. 2086/1992 (Α'172), επιβάλλεται αποκλειστικά η χρησιμοποίηση των υφισταμένων κτιρίων του κτήματος μετά τις απαιτούμενες επισκευές και διαρρυθμίσεις τους. Η χωροθέτηση χρήσεων στο ήδη υφιστάμενο κτιριακό δυναμικό για το τμήμα αυτό της B4 εγκρίνονται από την Εκτελεστική Επιτροπή του Οργανισμού της Αθήνας μετά από σύμφωνη

γνώμη της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

7. Ζώνη Δ1

Είναι ζώνη αναψυχής και υπαίθριων αθλητικών δραστηριοτήτων. Εντός της ζώνης αυτής επιτρέπεται η κατασκευή περιπτέρων ιστορικής και περιβαλλοντικής ενημέρωσης για την περιοχή και η λειτουργία αναψυκτηρίων, στα ήδη υφιστάμενα βοηθητικά κτίρια του πρώην βασιλικού κτήματος Τατσοΐου. Οι εγκαταστάσεις αυτές χωροθετούνται ύστερα από ειδική μελέτη για όλη τη ζώνη Δ1 που εγκρίνεται από την Εκτελεστική Επιτροπή του Οργανισμού Αθήνας μετά από γνωμοδότηση της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

8. Ζώνη Δ2

Είναι περιοχή αναψυχής, πολιτισμού, φιλοξενίας προσωπικοτήτων, διοργάνωσης διεθνών πολιτικών συμβουλίων, πνευματικών εκδηλώσεων και εκθέσεων ειδικής θεματολογίας. Εντός της ζώνης αυτής και εντός των υφισταμένων μόνο κτιρίων είναι δυνατή η εγκατάσταση μουσείου, η φιλοξενία προσωπικοτήτων, η διοργάνωση διεθνών πολιτικών συμβουλίων, πνευματικών εκδηλώσεων και εκθέσεων ειδικής θεματολογίας.

9. Ζώνη Δ3

Είναι ζώνη αναψυχής, αθλητισμού, εκπαίδευσης περιβαλλοντικής ενημέρωσης, γεωργίας και κτηνοτροφίας εξαιρουμένων των γεωργικών αποθηκών. Εντός της ζώνης αυτής και εντός των υφισταμένων μόνο κτιρίων επιτρέπεται η λειτουργία εστιατορίων, αναψυκτηρίων, μουσείου, χώρων εκθέσεων, ιππικών εγκαταστάσεων, αθλητικών εγκαταστάσεων, κτηνοτροφικών και γεωργικών εγκαταστάσεων, εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων ερευνητικού χαρακτήρα και υπαίθριων και ημι-υπαίθριων καθιστικών για την περιβαλλοντική και ιστορική ενημέρωση. Στις ζώνες Δ2 και Δ3 επιτρέπεται η επισκευή και διαρρύθμιση των υφισταμένων κτιρίων καθώς και οι επεμβάσεις και απολύτως απαραίτητες προσθήκες για τη λειτουργία τους, που προβλέπονται από την αξιολόγησή τους ως διατηρητέων κτιρίων ή μη. Επίσης επιτρέπεται η συντήρηση, η επισκευή και ο εκσυγχρονισμός όλων των υφισταμένων εγκαταστάσεων και των δικτύων υποδομής. Οι ως άνω αναφερόμενες επεμβάσεις πραγματοποιούνται δίχως αύξηση της δομημένης επιφάνειας και του όγκου των υφισταμένων κτιρίων, χωρίς αλλοίωση της μορφής και της φυσιογνωμίας τους. Στις ως άνω ζώνες Δ2 και Δ3 οι χρήσεις, οι δραστηριότητες και οι εγκαταστάσεις, οι επισκευές, οι κατά τα άνω κριθείσες ως αναγκαίες προσθήκες ενός εκάστου κτιρίου, εξειδικεύονται σε ολοκληρωμένη μελέτη που εγκρίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Πολιτισμού, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Οικονομικών μετά από γνωμοδότηση της Εκτελεστικής Επιτροπής του Οργανισμού Αθήνας.

10. Ζώνες Γ1

Είναι ζώνες αναψυχής. Εντός αυτών επιτρέπεται η ανέγερση αναψυκτηρίων, εστιατορίων, καφενείων και κτιρίων κατοικίας. Δεν είναι δυνατή η δόμηση περισσότερων του ενός κτιρίων ανά έκαστο γήπεδο.

11. Ζώνη Γ2

Είναι η περιοχή του οικισμού της Ιπποκράτειου Πολιτείας.

12. Ζώνη Ε1

Η ζώνη αυτή αποτελεί το Πάρκο Κεραιών Ραδιοφωνίας – Τηλεόρασης

13. Ζώνες Ε2

Είναι ζώνες τουρισμού, οι εγκαταστάσεις των οποίων έχουν καθορισθεί με τον ν. 3139/2003 (Α' 100) και για τις οποίες καθώς και για τις συνοδές υποδομές αυτών, ισχύουν οι διατάξεις του παραπάνω νόμου.

14. Ζώνη Ε3

Η ζώνη αυτή περιλαμβάνει τις Κατασκηνώσεις Τραπέζης Ελλάδος. Δεν επιτρέπεται η επέκταση των κτιριακών εγκαταστάσεων.

15. Ζώνη Ε4

Η ζώνη αυτή περιλαμβάνει τη Λατομική περιοχή Ξηρορέματος, η οποία έχει χωροθετηθεί με την υπ' αριθμ. 70966/3099/5.4.1996 (Β' 403) κοινή υπουργική απόφαση.

16. Ζώνη Ε5

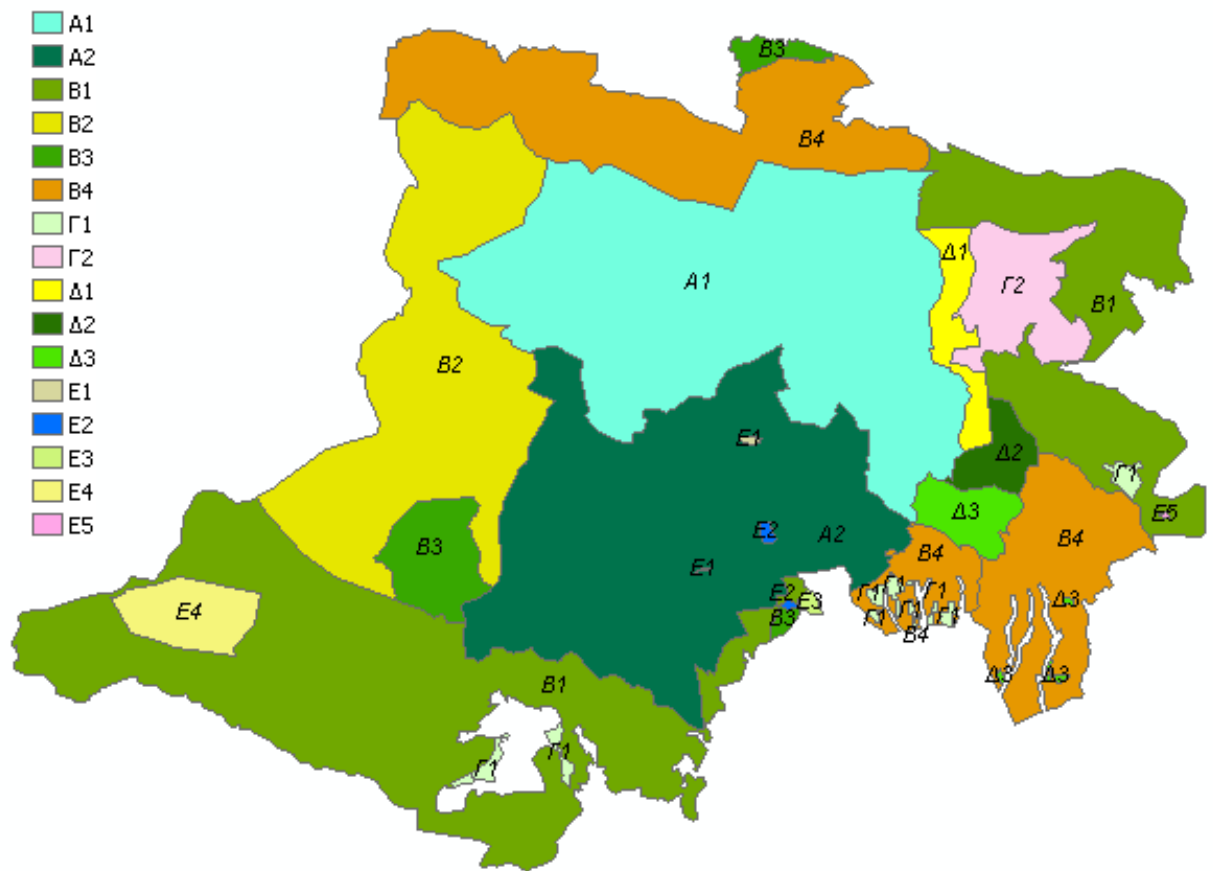
Είναι ζώνη γεωργικής γης εντός της οποίας είναι δυνατή, εφόσον δεν υφίσταται κατάλληλος χώρος εκτός των ορίων προστασίας του ορεινού όγκου, η εγκατάσταση Νεκροταφείου της Κοινότητας Αγ. Στεφάνου.

17. Ζώνη Ε6

Εντός των ορίων της ζώνης αυτής επιτρέπεται η εγκατάσταση παιδικών κατασκηνώσεων. Στα μη δασικά τμήματα αυτής επιτρέπονται κτίρια κατασκηνώσεων (εστιατορίων, λουτρών, WC, κτιρίων διοίκησης, ιατρείου) ναίσκος, υπαίθριος χώρος στάθμευσης, βάσεις για την τοποθέτηση σκηνών, υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις, καθώς και οι απαραίτητες εγκαταστάσεις και δίκτυα υποδομών για την εξυπηρέτηση των κατασκηνώσεων.

18. Ζώνη Ε7

Είναι ζώνη έκτασης 216,06 στρεμμάτων περίπου, στην οποία έχει καθορισθεί η εγκατάσταση της ΒΕΠΕ Τεχνόπολη "Ακρόπολις" με την κοινή Αποφ-Φ/Α/19.2/22514/1625/13-12-04 των Υπουργών Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΦΕΚ-1848/Β/04), όπως τροποποιήθηκε με την όμοια Αποφ-Φ/Α/19.2./12050/1266/29-12-06 (ΦΕΚ-5/Β/07). Για την εγκατάσταση αυτή ισχύουν τα αναφερόμενα στις παραπάνω κοινή υπουργική απόφαση".

Φωτ. [56] :Απεικόνιση του θεματικού επιπέδου των ζωνών προστασίας του ορεινού όγκου της Πάρνηθας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 Η ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΔΟΜΗΣΗ

Κτιριοδομικός κανονισμός. Άρθρο 381

10.1 Προσδιορισμός αυθαίρετων κατασκευών.

(άρθρο 5 παρ. 2 και άρθρο 22 παρ. 3 πλην τελ. εδαφίου και 4 ν. 1577/1985, άρθρο 21 παρ. 5 ν. 1790/1988)

1. Κάθε κατασκευή που εκτελείται:

α) χωρίς την άδεια του άρθρου 329 παρ. 1 ή β) καθ' υπέρβαση της αδειάς ή γ) με βάση άδεια που ανακλήθηκε ή δ) κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων είναι αυθαίρετη και υπάγεται στις σχετικές για τα αυθαίρετα διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου.

Σε περίπτωση αυθαίρετης κατά το προηγούμενο εδάφιο κατασκευής, η οποία όμως δεν παραβιάζει τις διατάξεις που ισχύουν κατά το χρόνο του ελέγχου της από την πολεοδομική υπηρεσία, ειδοποιούνται εγγράφως οι υπόχρεοι για την καταβολή του προστίμου που αναφέρεται στην παρ. 4 του επόμενου άρθρου 382 να μεριμνήσουν, ώστε να υποβληθούν τα απαραίτητα στοιχεία και δικαιολογητικά σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για να εκδοθεί ή αναθεωρηθεί τυχόν ισχύουσα οικοδομική άδεια μέσα σε δύο μήνες από τη λήψη της ειδοποίησης. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, η κατασκευή υπάγεται στις διατάξεις του επόμενου άρθρου. Αν η άδεια εκδοθεί ή αναθεωρηθεί μέσα στην παραπάνω προθεσμία, επιβάλλονται μόνο τα πρόστιμα που προβλέπονται στην παρ. 2 του επόμενου άρθρου. Στην τελευταία αυτή περίπτωση το πρόστιμο διατήρησης επιβάλλεται για το διάστημα από τότε που κατά την κρίση της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας άρχισε η ανέγερση κατασκευής έως την έκδοση ή αναθεώρηση της οικοδομικής άδειας.

Ειδικά για κτίρια αποθηκών σιλό, ψυγείων και δεξαμενών ιδιοκτησίας αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, τα οποία κατασκευάζονται με προγράμματα του Υπουργείου Γεωργίας ή της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος, η παραπάνω προθεσμία για υποβολή των απαραίτητων στοιχείων και δικαιολογητικών για έκδοση ή αναθεώρηση τυχόν υφιστάμενης οικοδομικής άδειας ορίζεται σε δέκα μήνες. Για την έκδοση της οικοδομικής αυτής άδειας δεν επιβάλλεται πρόστιμο ή εισφορά, τυχόν δε επιβληθέντα ανακαλούνται. Η διάταξη αυτή ισχύει για όλες τις υποθέσεις που εκκρεμούν μέχρι την 20.6.1988 (ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 1790/1988).

3. Κάθε αλλαγή της χρήσης κτιρίου ή τμήματός του κατά παράβαση της παρ. 5 του άρθρου 329 είναι αυθαίρετη. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παρ. 2 του επόμενου άρθρου, μόνο για την επιβολή του προστίμου. Αν για την αλλαγή της χρήσης έχουν εκτελεστεί δομικές κατασκευές, εκτός από την επιβολή προστίμου διατάσσεται και η κατεδάφισή τους.

Πηγή: << <http://www.minenv.gr/1/13/131/13108/g13108381.html> >>

10.2 ΑΙΤΙΕΣ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ

Φωτ. [57] Αυθαίρετο κτίσμα μια ανάσα από τα καμένα

Η αυθαίρετη δόμηση είναι μια απ' τις μεγαλύτερες **παθογένειες** της ελληνικής κοινωνίας. Έχει μακρόχρονο **παρελθόν**, ένοχο **παρόν** και (αν δε δράσουμε άμεσα) δυσοίωνο **μέλλον**.

Η έως σήμερα ενασχόληση της Πολιτείας με την αυθαίρετη δόμηση εξαντλείται στην προσπάθεια να βρεθεί τρόπος νομιμοποίησης ή έστω μονιμοποίησης των υφιστάμενων αυθαιρέτων.

Δεν είναι τυχαίο ότι τις τελευταίες 4 δεκαετίες, η σχετική νομοθεσία για την αυθαίρετη δόμηση αποσκοπούσε είτε στη νομιμοποίηση των αυθαιρέτων (1968, 1983), είτε στην εξαίρεσή τους από κατεδάφιση (1977), είτε στην είσπραξη προστίμων (1968, 1974, 1977, 1983, 1985, 2004, 2009).

Όλοι οι νόμοι έρχονταν ως απότοκο της αυθαιρεσίας του χθες. Ποτέ δεν είχαμε νόμους πρόληψης της αυθαιρεσίας του αύριο!

Απαιτείται όμως τώρα ένας νέος χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός, με στόχο την προσαρμογή του δημόσιου και ιδιωτικού χώρου σε μια **νέα ισορροπία**: οικονομική, οικολογική, κοινωνική και αισθητική.

Μόνο αφού αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της μελλοντικής αυθαίρετης δόμησης ριζικά και προληπτικά, **θα μπορέσουμε να δούμε τι θα κάνουμε με τις αυθαιρεσίες του χθες!**

Ας δούμε όμως πρώτα τι είναι αυθαίρετη δόμηση.

Σύμφωνα με το **άρθρο 22 του ισχύοντος ΓΟΚ**, αυθαίρετη είναι κάθε κατασκευή η οποία εκτελείται:

- A) Χωρίς νόμιμη άδεια.
- B) Με υπέρβαση της νόμιμης άδειας.
- Γ) Με άδεια η οποία ανακλήθηκε.
- Δ) Κατά παράβαση των πολεοδομικών διατάξεων.

Ε) Αυθαίρετη είναι επίσης κάθε αλλαγή χρήσης του κτιρίου ή τμήματος αυτού.

Η διαπίστωση της αυθαίρετης κατασκευής μπορεί να γίνει οποτεδήποτε, ακόμα και μετά την αποπεράτωση της. Ακόμα και η χρήση (ή λειτουργία της) δεν εμποδίζουν την επιβολή των συνεπειών.

Πριν μιλήσουμε για λύσεις, είναι βασικό να δούμε τις **αιτίες** της αυθαίρετης δόμησης. Κατά τη γνώμη μου είναι τέσσερις:

1) Αδιέξοδο και απροετοίμαστο μοντέλο ανάπτυξης

Η μονοδιάστατη βιομηχανική ανάπτυξη των αστικών κέντρων, ο μαρασμός της υπαίθρου και η ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο ώθησαν τις ασθενέστερες οικονομικά τάξεις προς τις πόλεις.

Οι πόλεις όμως δεν είχαν ούτε την τεχνική, ούτε τη θεσμική δυνατότητα να υποδεχτούν τόσους ανθρώπους. Επιπλέον, δεν υπήρξε καμία οργανωμένη και σχεδιασμένη στεγαστική πολιτική. Δεν υπήρξε τέλος καμία πολιτική γης από το κράτος.

2) Έλλειμμα Χωροταξικού Σχεδιασμού

Έως σήμερα, ο χωροταξικός σχεδιασμός και τα ρυθμιστικά σχέδια έρχονταν συνήθως να περιγράψουν απλώς τις ήδη διαμορφωμένες καταστάσεις. Ακόμα κι όταν υπήρχε οραματικός χαρακτήρας, η πλημμυλής παρακολούθηση της εφαρμογής οδηγούσε σε ασυδοσία και αυθαιρεσίες.

Επίσης, οι επεκτάσεις των σχεδίων πόλης καθυστερούν αδικαιολόγητα. Από το 2004 μέχρι σήμερα, εκατοντάδες Πολεοδομικές Μελέτες ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ σκονίζονται στα ντουλάπια του πρώην ΥΠΕΧΩΔΕ.

Απαιτείται λοιπόν σήμερα όσο ποτέ να μπει τάξη στον χώρο!

3) Αδυναμία ελέγχου από την κεντρική διοίκηση

Η κρατική διοίκηση απέτυχε να εφαρμόσει την (πολυδαίδαλη) υφιστάμενη νομοθεσία. Επιχείρησε να αντιμετωπίσει το φαινόμενο είτε με νόμους που προέβλεπαν την εξαίρεση από κατεδάφιση, είτε με νόμους που είχαν μόνο εισπρακτικό χαρακτήρα. Ευθύνες σε αυτό έχουν και ορισμένοι ΟΤΑ.

4) Έλλειψη κοινωνικής βούλησης για την προστασία του περιβάλλοντος

Δεν υπήρξε μέχρι σήμερα η πολιτική και κοινωνική βούληση για την προστασία του περιβάλλοντος και τη διαφύλαξη των φυσικών πόρων.

Αντίθετα, το περιβάλλον συχνά αντιμετωπίστηκε ως «εμπόδιο» για την ανάπτυξη και αφέθηκε να καταστραφεί. Επίσης, οι βλαβερές συνέπειες της αυθαίρετης δόμησης για το κοινωνικό σύνολο δεν έγιναν αντιληπτές από τους πολίτες.

Κάπως έτσι φτάσαμε να μιλάμε για αυθαίρετη δόμηση. Αντί να μιλάμε για αυθαίρετες πολιτικές και αυθαίρετες νοοτροπίες. Αν όμως δε δούμε στ' αλήθεια τι φταίει, δεν θα λύσουμε στ' αλήθεια το πρόβλημα.

10.3 ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ

Φωτ[58] Αποτέλεσμα αυθαίρετης δόμησης

Στην παράγραφο για τις αιτίες της αυθαίρετης δόμησης είδαμε ποιες είναι οι κυριότερες ρίζες του προβλήματος. Η σημασία όμως του προβλήματος φαίνεται από τις **συνέπειες** που έχει για όλους μας.

Η σημερινή γιγάντωση της αυθαίρετης δόμησης έχει ήδη επιφέρει δυσμενείς κοινωνικές, οικονομικές και πολεοδομικές επιπτώσεις. **Τέσσερις νομίζω πως είναι οι κυριότερες:**

- 1) Κατ' αρχάς, **ισοπεδώνεται** ο νομοταγής πολίτης με τον αυθαιρετούντα. Πολλές φορές μάλιστα η κοινωνία αντιμετωπίζει σαν «κορόιδο» αυτόν που δεν αυθαιρετεί! Αυτό, σε συνδυασμό με τη νομιμοποίηση της χθεσινής αυθαιρεσίας (των ολίγων) είναι τα θεμέλια για την αυριανή αυθαιρεσία (των πολλών).
- 2) Τα αυθαίρετα κτίσματα δεν έχουν ούτε επαρκή **στατική ευστάθεια** έναντι σεισμικών δράσεων, ούτε επαρκή **προστασία έναντι ενεργειακών απωλειών**. Γιατί οι κατασκευές γίνονται βιαστικά και χωρίς τις αντίστοιχες μελέτες, ώστε να προλάβουν οι αυθαιρετούντες τον πιθανό έλεγχο.
- 3) Οι Έλληνες μηχανικοί ασκούν το επάγγελμά τους μέσα σε καθεστώς πλήρους **ανομίας, αδιαφάνειας και αθέμιτου ανταγωνισμού**. Ο μηχανικός που λέει το εύκολο «ναι» στην αυθαιρεσία προτιμάται συνήθως έναντι εκείνου που αντιστέκεται.
- 4) Δυσχεραίνεται ο **πολεοδομικός σχεδιασμός** των πόλεων και μετατρέπονται υπαίθριες ζώνες σε άναρχο ημιαστικό χώρο, με ανεπανόρθωτη καταστροφή του περιβάλλοντος.

Ας δούμε ένα συγκεκριμένο παράδειγμα για το τελευταίο:

Το κλείσιμο των ημιυπαίθριων χώρων, ένα μικρό μόνο κεφάλαιο στο βιβλίο «Αυθαίρετη Δόμηση», **αυξάνει κατά 20% περίπου τη δόμηση** ολόκληρων περιοχών.

Αν το δει κανείς αυτό σε επίπεδο σπιτιού, δημιουργείται «απλώς» ένα επιπλέον δωμάτιο. «Κανένα πρόβλημα», θα πει κάποιος...

Αν όμως το δούμε **μακροσκοπικά**, το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα μεγάλο!

Π.χ. σε ένα οικόπεδο όπου μπορούσε κάποιος να χτίσει 500 τ.μ. βάσει συντελεστή δόμησης, θα έφτιαχνε νομίμως **5 διαμερίσματα των 100 τ.μ.**

Χωρίς έλεγχο όμως, κατασκευάζει συνολικά 600 τ.μ. (500 τ.μ. εντός συντελεστή δόμησης + 100 τ.μ. παράνομα κλεισμένου ημιυπαίθριου χώρου, μοιρασμένους σε κάθε όροφο) τα οποία δημιουργούν τελικά **6 διαμερίσματα των 100 τ.μ.!**

Δηλαδή προσελκύει σε μια γειτονιά 1 παραπάνω νοικοκυριό, με 2-3 περισσότερα αυτοκίνητα και 3-4 περισσότερους κατοίκους. Οι ανάγκες αυτές δεν έχουν μελετηθεί στον σχεδιασμό των πόλεων μας (απαιτούμενοι ελεύθεροι χώροι, σχολεία κλπ.).

Έτσι, το **οδικό δίκτυο** που εξυπηρετεί περιοχές με έντονη αυθαίρετη δόμηση φτάνει γρήγορα σε επίπεδα **κορεσμού**. Με αποτέλεσμα να υπάρχει **πίεση** για χωρίς πλάνο επέκτασή του, που τελικά οδηγεί σε νέο όργιο αυθαίρετης δόμησης.

Αυτός ο **φαύλος κύκλος** υποθηκεύει το μέλλον μας. Το πρόβλημα εντείνεται, όταν σε περιόδους κρίσεων δεν υπάρχει πολιτική βούληση και χωροταξικός σχεδιασμός.

Καταλαβαίνουμε τώρα γιατί δεν υπάρχουν επαρκείς ελεύθεροι χώροι για όλους; Καταλαβαίνουμε γιατί παρατηρείται κυκλοφοριακή συμφόρηση; Γιατί οι αυθαίρετες κατασκευές και αλλαγές χρήσης επιβαρύνουν συνολικά το κοινωνικό σύνολο.

Γι' αυτό πιστεύω πως ήρθε η ώρα να πάψουμε να θεωρούμε «**κοινωνικό αίτημα**» την αντιμετώπιση της έως τώρα αυθαίρετης δόμησης και να παραδεχτούμε ότι το μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα είναι η αυθαίρετη δόμηση αυτή καθαυτή.

Προέχει λοιπόν να σταματήσουμε άμεσα το φαινόμενο και μετά θα δούμε πώς αντιμετωπίζουμε την υφιστάμενη κατάσταση.

Γιατί αν συνεχίσουμε να κρύβουμε το πρόβλημα κάτω από το χαλί, σύντομα οι επιπτώσεις **στην ποιότητα της ζωής μας** θα αυξάνονται εκθετικά και κατά τρόπο μη αναστρέψιμο.

10.4 Ημερίδα ΤΕΕ «Ο Έλεγχος των Κατασκευών και η Αυθαίρετη Δόμηση: Αρμοδιότητες, Νομοθεσία, Προτάσεις»

Αυθαίρετη Δόμηση – Προτάσεις για βελτίωση

Το πρόβλημα της αυθαίρετης δόμησης αποτελεί πλέον ένα κλασικό πρόβλημα και θα μπορούσε κάλλιστα να διεκδικήσει μια θέση στην λίστα των άλυτων προβλημάτων. Το πρόβλημα πρωτοεμφανίζεται με την θέσπιση του πρώτου οικοδομικού κανονισμού και έκτοτε συνεχώς μεγαλώνει.

Είναι εντυπωσιακό αν σκεφτεί κανείς ότι απασχολούνται γενιές ολόκληρες προκειμένου να βρεθεί λύση και παρ' όλα αυτά δεν υπάρχει καμία ουσιαστική βελτίωση. Αντίθετα μάλιστα θα μπορούσαμε να πούμε ότι συνεχώς επιδεινώνεται και γιγαντώνεται.

Οι προσπάθειες που γίνονται για την επίλυση του προβλήματος είναι σημαντικές, σε αυτές συγκαταλέγεται και η σημερινή ημερίδα η οποία γίνεται με πρωτοβουλία του Τ.Ε.Ε.

Όπως γίνεται σε όλα τα προβλήματα θα πρέπει να χωριστεί σε επί μέρους – ανεξάρτητα τμήματα και να προβούμε σε ανάλυση αυτών των στοιχείων.

Με τον όρο αυθαίρετη δόμηση εννοούμε οτιδήποτε κατασκευάζεται καθ' υπέρβαση της υπάρχουσας οικοδομικής άδειας ή εξ ολοκλήρου χωρίς άδεια δόμησης.

Καταλαβαίνουμε ότι η έννοια της αυθαίρετης δόμησης είναι πολύ πλατιά και περιλαμβάνει πολλές υποπεριπτώσεις. Αυτή πιθανώς να είναι και η αιτία που μέχρι σήμερα δεν έχει βρεθεί μονοσήμαντη λύση.

Ας προσπαθήσουμε λοιπόν να χωρίσουμε τα αυθαίρετα κτίσματα σε επί μέρους κατηγορίες, να μελετήσουμε την εξέλιξη, να παρακολουθήσουμε και να αναλύσουμε τους παράγοντες που δημιουργούν και συντηρούν το φαινόμενο.

Α. αυθαίρετα κτίσματα χωρίς οικοδομική άδεια. Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν κυρίως κατασκευές σε εκτός σχεδίου εκτάσεις οι οποίες δεν πληρούν τους όρους της αρτιότητας και οικοδομησιμότητας.

Οι εκτάσεις αυτές προέκυψαν από νόμιμες ή παράνομες κατατμήσεις μεγαλύτερων εκτάσεων και δεν είναι λίγες οι φορές που βρίσκονται σε δασικές περιοχές ή εντός της αιγιαλίτιδας ζώνης.

Οι περισσότεροι γνωρίζουμε τι γινόταν πριν 30 χρόνια όπου ξεκινούσαν από τα αστικά κέντρα λεωφορεία με σκοπό να δείξουν σε υποψήφιους πελάτες οικόπεδα εκτός του αστικού ιστού, τις περισσότερες φορές μέσα σε πυκνά δάση. Τα οικόπεδα είχαν προνομιακά χαμηλές τιμές και

ομολογουμένως αποτελούσαν διέξοδο για πολλούς πολίτες, οι οποίοι είτε με άδειες λυομένων ή χωρίς καμία απολύτως άδεια προέβαιναν σε κατασκευή νέων οικιών. Έτσι βλέπουμε να δημιουργούνται ολόκληροι οικισμοί οι οποίοι μετατράπηκαν στη συνέχεια σε χωριά.

Με τον Ν.1337/83 (γνωστός ως νόμος Τρίτση) δίνονται κίνητρα στους ιδιοκτήτες αυθαιρέτων να δηλώσουν τα κτίσματα με σκοπό να γίνει καταγραφή όλων των αυθαιρέτων. Η προσπάθεια αυτή ουσιαστικά ποτέ δεν ολοκληρώθηκε μιας και όλοι παρέμειναν στην Α φάση και ελάχιστοι προχώρησαν στην Β φάση η οποία ήταν και η οριστική εξαίρεση από κατεδάφιση. Αλλά το πρόβλημα δεν είναι μόνο αυτό, στα δικαιολογητικά που προσκομίζονταν τότε δεν συμπεριλαμβάνονταν χαρτιά δασαρχείου με αποτέλεσμα να εξαιρεθούν από κατεδάφιση κτίσματα σε δασικές εκτάσεις. Ταυτόχρονα δε ελήφθη κανένα μέτρο αστυνόμευσης. Αυτό έγινε αποτέλεσμα να δημιουργήσει τα επόμενα χρόνια μια νέα γενιά παραβατών οι οποίοι προσβλέπανε σε μια παρόμοια μελλοντική ευεργετική ρύθμιση. Έτσι η αυθαίρετη δόμηση όχι μόνο δεν περιορίστηκε αλλά πολλαπλασιάστηκε.

Από αυτό διδασκόμαστε ότι ένας νόμος ευεργετικός – ένα κοινωνικό μέτρο σαν αυτό της νομιμοποίησης που δίνει χάρη στους παράνομους ταυτόχρονα θα πρέπει να αποτελεί και το τέλος του φαινομένου της αυθαιρεσίας με θέσπιση ισχυρών αστυνομικών μέτρων ώστε να μην επαναληφθούν.

Β. αυθαίρετες κατασκευές σε κτίσματα με οικοδομική άδεια. Μια άλλη κατηγορία αυθαιρέτων κατασκευών περιλαμβάνει τις κατασκευές σε κτίσματα τα οποία έχουν οικοδομική άδεια αλλά γίνονται καθ' υπέρβαση των εγκεκριμένων σχεδίων. Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν διάφορων ειδών αυθαιρεσίες όπως παράνομη αλλαγή χρήσης (υπόγεια που μετατρέπονται σε κατοικίες, γκαράζ, Η.Χ.), επεκτάσεις και υπερβάσεις του νομίμου περιγράμματος της οικοδομής είτε αυτές γίνονται κατ' επέκταση είτε καθ' ύψος κ.λ.π. Παρ'όλο που οι αυθαιρεσίες αυτές ακούγονται πιο ήπιες από εκείνες της προηγούμενης κατηγορίας, δεν θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι υστερούν σε σοβαρότητα.

Εάν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε επίκαιρους όρους θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε το φαινόμενο ως μία πανδημία. Αντί η αυθαιρεσία να αποτελεί την εξαίρεση φτάσαμε σε σημείο να αποτελεί τον κανόνα και να είναι πλέον δύσκολο να βρούμε οικοδομή χωρίς παρανομίες.

Ιστορική εξέλιξη και παράγοντες που επηρέασαν το φαινόμενο της αυθαίρετης δόμησης

Ένας από τους παράγοντες που βοήθησε την έξαρση της αυθαίρετης δόμησης είναι οι μετακινήσεις μεγάλων μαζών λόγω βίαιων συμβάντων όπως οι πόλεμοι κ.λ.π.. Οι μετακινήσεις αυτές γίνονταν ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες από και προς τα αστικά κέντρα χωρίς να υπάρχει δυνατότητα του τότε Ελληνικού κράτους να θεσπίσει οικιστικούς νόμους και να παρακολουθήσει την νομιμότητα επιβάλλοντας την τάξη.

Το φαινόμενο της αστυφιλίας τις δεκαετίες 60-70, η αθρόα μετακίνηση πολιτών από την ύπαιθρο προς τα αστικά κέντρα και η πληθυσμιακή έξαρση των μεγάλων πόλεων επηρέασε επίσης το φαινόμενο.

Σήμερα παρατηρείται το ακριβώς αντίθετο, η επιθυμία του μέσου Έλληνα, να μετακινηθεί από τα κέντρα των πόλεων προς τα προάστια. Το φαινόμενο αυτό δημιούργησε αύξηση της τιμής των οικοπέδων στα προάστια με αποτέλεσμα να μην υπάρχει δυνατότητα αγοράς οικοπέδων που να καλύπτουν όλες τις στεγαστικές ανάγκες όπως έχουν πλέον διαμορφωθεί. Αγοράζονται οικόπεδα με μικρότερη δυνατότητα δόμησης η οποία δεν καλύπτει τις υψηλές πλέον απαιτήσεις της μέσης οικογένειας η οποία αναγκάζεται να καταφύγει σε υπερβάσεις.

Δεν είναι όμως και λίγες οι περιπτώσεις όπου κάτοικοι αστικών κέντρων προκειμένου να μετακινηθούν προς τα προάστια (για μόνιμη ή εξοχική κατοικία), επενδύουν σε εκτός σχεδίου μη οικοδομήσιμες εκτάσεις στις οποίες στην συνέχεια κατασκευάζουν αυθαίρετα.

Ειδικότερα το τελευταίο είναι φαινόμενο που συμβαίνει πολύ συχνά τα τελευταία χρόνια και δυστυχώς δεν έχει περιοριστεί στο ελάχιστο. Αποτέλεσμα είναι η δημιουργία οικισμών μικρών στην αρχή οι οποίοι μεγαλώνουν στην συνέχεια. Στο σημείο αυτό αρχίζουν οι πελατειακές σχέσεις κράτους-πολίτη, όπου αντί το κράτος να εφαρμόσει τους νόμους που έχει θεσπίσει έρχεται και δίνει παροχές. Από την μία έχουμε αυστηρότατους νόμους με εξαντλητικές ποινές για τους παραβάτες και από την άλλη πάντα εφευρίσκεται ένας τρόπος να μην εκτελεστούν οι ποινές και τα ακίνητα να συνδεθούν με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας, να συνδεθούν με συγκοινωνιακά δίκτυα, να φτιαχτούν δρόμοι και έργα υποδομής. Άρα πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις ώστε οποιοσδήποτε να αποκτήσει κίνητρο να αυθαιρετήσει ξανά και ξανά.

Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και με την αστική – οργανωμένη δόμηση. Η ζήτηση είναι μεγάλη (ειδικά σε προνομιούχες περιοχές), οι απαιτήσεις της μέσης ελληνικής οικογένειας είναι πλέον αυξημένες πράγμα που σημαίνει αύξηση του κόστους κατασκευής, αυτό σε συνδυασμό με την αύξηση των υλικών και των οικοπέδων καθιστά δύσκολη ή ασύμφορη από επιχειρηματικής πλευράς την πιστή εφαρμογή των όρων δόμησης. Έτσι καταλήγουμε να μεγαλώνουν τα εμβαδά των κατοικιών με αυθαίρετες αλλαγές χρήσης χώρων όπως οι ημιυπαίθριοι, οι κλειστοί χώροι στάθμευσης, τα υπόγεια κ.λ.π.

Προτάσεις για βελτίωση

Φυσικά σε μία συζήτηση που απευθύνεται σε μηχανικούς οποιαδήποτε διαπίστωση ενός προβλήματος δεν θα είχε αξία εάν δεν υπήρχαν στο τέλος και προτάσεις για βελτίωση της κατάστασης.

Πριν όμως προχωρήσουμε σε προτάσεις για τον περιορισμό του φαινομένου της αυθαίρετης δόμησης, θα πρέπει να τονίσουμε ότι το πλέον σημαντικό είναι να γίνει συνείδηση του κάθε πολίτη ότι ο μεγάλος χαμένος είναι ο ίδιος που αυθαιρετεί.

Η αλλαγή της συνείδησης και της νοοτροπίας δεν είναι καθόλου απλή. Οι πολίτες είναι δύσπιστοι ακόμα και σε ευεργετικούς νόμους και ρυθμίσεις όπως φαίνεται και από την πρόσφατη έκθεση του οικονομικού πανεπιστημίου για λογαριασμό του ΤΕΕ.

Θα πρέπει να ληφθούν άμεσα μέτρα που θα περιορίσουν το φαινόμενο της αυθαίρετης δόμησης. Μερικά από τα μέτρα τα οποία θα πρέπει να ληφθούν είναι :

- Έλεγχος των νέων οικοδομών προκειμένου να συνδεθούν με τα δίκτυα Κ.Ο.. Αυτό σημαίνει αναδιοργάνωση και βελτίωση της λειτουργίας των πολεοδομιών με παράλληλη στελέχωση τους με μηχανικούς
- Απλοποίηση και κωδικοποίηση της ισχύουσας πολεοδομικής νομοθεσίας με σκοπό να είναι ξεκάθαρη με τα λιγότερα δυνατά «παραθυράκια»
- Υποχρεωτική προσκόμιση δικαιολογητικών που διασφαλίζουν την νομιμότητα των κατασκευών στις δικαιοπραξίες (αγοροπωλησίες, μεταβιβάσεις κ.λ.π.).
- Αλλαγή του ισχύοντος ΓΟΚ με αναθεώρηση της λογικής του Σ.Δ. και των Η.Χ.. Μια πρόταση που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι η θεσμοθέτηση του επιτρεπομένου όγκου, ύψους και κάλυψης με κατάργηση του Σ.Δ. και των Η.Χ.
- Βελτίωση της συνεργασίας και δημιουργία κοινής βάσης δεδομένων μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών όπως ΙΚΑ, Υποθηκοφυλάκεια, Πολεοδομία, Δασαρχεία, Εφορία κ.λ.π. ώστε να είναι δυνατή η διασταύρωση στοιχείων όπως συμβαίνει σε κάθε ευνομούμενη κοινωνία.
- Επεκτάσεις υφισταμένων πολεοδομικών σχεδίων και εντάξεις νέων περιοχών στα σχέδια πόλης. Εδώ ειδικά απαιτείται απλοποίηση των διαδικασιών ώστε να μειωθεί ο απαιτούμενος χρόνος.

Τελειώνοντας θα πρέπει να τονίσουμε ότι επειδή διανύουμε μια περίοδο κρίσης στην οικοδομή, τα οποιαδήποτε μέτρα και εάν ληφθούν θα πρέπει να είναι αυστηρά μεν **αλλά να διασφαλίζουν μια ομαλή μετάβαση** από το ισχύον καθεστώς ώστε μην πλήξουν επί πλέον την οικοδομική δραστηριότητα.

Πηγή: << Αθήνα 25 Ιουνίου 2009 Νίκος Ζυγούρης Πολ. Μηχανικός Εκπρόσωπος Σ.Π.Μ.Ε. >>

10.5 Η Περιμετρική ζώνη της Πάρνηθας με κρούσματα αυθαιρέτων

Φωτογραφία [59], [60],[61] με αυθαίρετο στην καμένη πάρνηθα

Φωτ.[59]

Η οικοδομή βρίσκεται από την πίσω βόρεια πλευρά της Πάρνηθας κοντά στην Μαλακάσα και ανάμεσα στον οικισμό Σφενδάλη και το εκκλησάκι του Αγ.Μερκουρίου. Η περιοχή είναι δικαιοδοσίας Δασαρχείου Καπανδριτίου.

Φωτ.[60]

« Σε σχετική ερώτηση προς τον φορέα διαχείρισης εθνικού δρυμού Πάρνηθας μου είπαν ότι έχει γίνει καταγγελία αλλά η οικοδομή είναι νόμιμη γιατί το αγρόκτημα έχει τίτλους πριν από την φωτιά, σημειώνω εδώ ότι επισκέπτομαι το συγκεκριμένο μέρος πάνω από 15 χρόνια και δεν έχω δει κάτι που να τεκμηριώνει ιδιοκτησία όπως συρματοπλεγμα, περίφραξη κ.τ.λ.

Το ζητούμενο είναι πως γίνεται στην μέση του πουθενά και πλέον σε ζώνη προστασίας Β1 κάποιος να χτίζει διώροφη κατοικία αυτό δεν θα δώσει το πράσινο φως για επέκταση του οικισμού της Σφενδάλης , αξίζει πιστεύω να γίνει κάποια ερευνά για τα προβλήματα της Πάρνηθας όχι μόνο από την νότια πλευρά (που βλέπει Αθηνά) αλλά για το βουνό στο σύνολο της. »

Φωτ.[61]

Πηγή: <http://tvxs.gr/news/unlisted>

Δημιουργία οικοπέδων μεταξύ Σφενδάλης και Μοναστηρίου

Οι γεωγραφικές συντεταγμένες (δρόμος μεταξύ οικισμού σφενδάλης και μοναστηρίου)

38.223697 23.778384

(copy paste στο google map)

maps.google.com

Από ότι βλέπουμε το υψόμετρο είναι περίπου 500μετρά. Και φαίνονται κάποια δέντρα που έχουν κοπεί εκεί τριγύρω και ξεπετάγονται οικόπεδα μέσα στα δέντρα. Σε κοντινή απόσταση και πάνω στη Πάρνηθα βρίσκεται και ο (νόμιμος;) οικισμός της Αγίας Τριάδας.

Πηγή: << earth.google.com/ >>

Τα αυθαίρετα

1] 38.228336 23.780460

2] 38.228146 23.781554

3] 38.232276 23.784971

4] 38.229609 23.788319

(Οικισμός αυθαιρέτων)

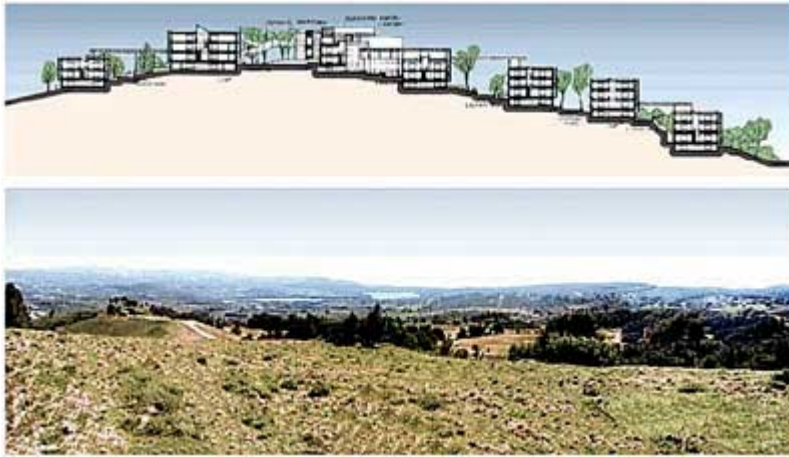
Πηγή: << earth.google.com/ >>

Φωτ. [62] Αυθαίρετη πολυτελής κατοικία στα διοικητικά όρια του Δήμου Μαλακάσας.

10.6 Η ΤΕΧΝΟΠΟΛΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΝΗΘΑ

Νέο περιβαλλοντικό έγκλημα στη Βόρεια Αττική η «Τεχνόπολη» στην Πάρνηθα

Φωτ. [63] Σημερινή κατάσταση (κάτω φωτ.) και Μελλοντική (πάνω φωτ.)

Έκταση 495.000 τ.μ. της Κοινότητας Αφιδνών (Κιούρκα), κοντά στην εθνική οδό Αθηνών-Λαμίας, εξαιρείται από καθεστώς προστασίας της Πάρνηθας και μετατρέπεται σε Βιομηχανική Επιχειρηματική Περιοχή (ΒΕΠΕ)

Δυο χρόνια μετά την μεγάλη πυρκαγιά στην Πάρνηθα, θα περίμενε κανείς έστω και εκ των υστέρων, όλες οι παρεμβάσεις από τη μεριά της Πολιτείας να στοχεύουν στην απόλυτη προστασία και της τελευταίας σπιθαμής των ορεινών όγκων του λεκανοπεδίου. Θα περίμενε κανείς ότι το νομικό πλαίσιο προστασίας τους θα τροποποιούνταν σε πολύ πιο αυστηρή κατεύθυνση. Δυστυχώς όμως συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Ο κ. Σουφλιάς, είναι αποφασισμένος να «τσακίσει» κάθε φυσικό εμπόδιο στην διαρκή επέκταση του Αθηναϊκού πολεοδομικού ιστού, είτε πρόκειται για τον Υμηττό (που αναμένεται ζωστεί από παντού με νέους αυτοκινητόδρομους) είτε για δάσος στην Πάρνηθα.

Σε αυτό το πλαίσιο, τον Δεκέμβριο του 2008 εκδόθηκε το Προεδρικό Διάταγμα (ΠΔ) 40707/2008. Σύμφωνα με το εν λόγω ΠΔ μια έκταση 495.000 τ.μ. της Κοινότητας Αφιδνών (Κιούρκα), κοντά στην εθνική οδό Αθηνών-Λαμίας, εξαιρείται από καθεστώς προστασίας της Πάρνηθας και μετατρέπεται σε Βιομηχανική Επιχειρηματική Περιοχή (ΒΕΠΕ). Παράλληλα εγκρίθηκε η οικοδόμηση τμήματος της έκτασης 216 στρεμμάτων για τη δημιουργία ΤΕΧΝΟΠΟΛΗΣ. Οι ενέργειες αυτές συμπληρώνουν την αλυσίδα παλιών και νέων, «νόμιμων» και παράνομων επιβαρυντικών παρεμβάσεων για το περιβάλλον της Πάρνηθας. Κρίκοι της αλυσίδας είναι π.χ. : η θεσμοθέτηση της ζώνης Ε2, ως ζώνης τουρισμού με νόμο του 2003 (η οποία όμως αμφισβητήθηκε το Νοέμβριο του 2008 με εισήγηση του Σ.τ.Ε. μετά από αίτηση μελών του Παναττικού Δικτύου Κινημάτων Πόλης και Ενεργών Πολιτών και αναμένουμε την απόφαση της Ολομέλειας του Σ.τ.Ε.). Η εξαίρεση με απόφαση του Γ.Γ. της Περιφέρειας Αττικής από την αναδάσωση 62,5 καμένων στρεμμάτων για να δοθούν για την επέκταση του Καζίνο, για την

οποία επίσης εκκρεμεί αίτηση ακύρωσης μελών του Παναττικού Δικτύου Κινημάτων Πόλης και Ενεργών Πολιτών, κ.ο.κ. .

Ποια είναι η ιστορία της «ΤΕΧΝΟΠΟΛΗΣ» ;

Το έτος 2000 πάνω από 100 εταιρείες του κλάδου της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών ίδρυσαν την ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ Α.Ε. («Πάρκο»). «Όραμά» τους όπως λένε «η δημιουργία της ελληνικής Silicon Valley», του «σημαντικότερου κόμβου δικτύωσης των εταιρειών υψηλής τεχνολογίας στην ΝΑ Ευρώπη και τα Βαλκάνια». «Ένα ιδανικό σημείο για κέντρο διανομής, οργάνωσης συνεδρίων, συνάντησης στελεχών και προορισμός υψηλού τουρισμού του τύπου Business & Pleasure».

Το έτος 2002 στόχος των μετόχων της ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ είναι η εγκατάσταση του Τεχνολογικού Πάρκου στα Σπάτα. Στη συνέχεια η Πολιτεία με διάταγμα του Φεβρουαρίου του 2003 για την περιοχή των Μεσογείων, χωροθετεί τεχνολογικό πάρκο στα Σπάτα. Όμως η ιδέα αυτή εγκαταλείπεται πολύ γρήγορα διότι οι επενδυτές ψάχνουν «τζάμπα» γη.

Το έτος 2003 το «όραμα μετακομίζει» στις Αφίδνες, σε χώρο που χρησιμοποιούνταν πριν 30 χρόνια σαν λατομείο αργίλου από την ΑΓΕΤ, αλλά σήμερα αποτελεί μια περιοχή όπου το τοπίο έχει σχεδόν αποκατασταθεί. Η ΑΓΕΤ πουλά στην ΑΚΡΟΠΟΛΗ 437,113 στρ. προς 7 εκατ. . Δηλαδή 16.000 /στρέμμα..!

Τον Ιανουάριο του 2004 οι υπουργοί ΠΕΧΩΔΕ & Ανάπτυξης συμπληρώνουν ακόμα ένα κομμάτι στο παζλ, προωθώντας σε νομοσχέδιο τροπολογία, που ψηφίστηκε από ΝΔ και ΠΑΣΟΚ, με την οποία νομοθετούσαν την χωροθέτηση «Πάρκου Υψηλής Τεχνολογίας» (με το όνομα «Τεχνόπολις-Ακρόπολις») στον Ορεινό Όγκο της Πάρνηθας (Φ/Α/19.2./22514/1625 ΦΕΚ Β 1848/13.12.2004). Η κινητοποίηση κατοίκων και φορέων είχε σαν αποτέλεσμα την προσωρινή ματαίωση αυτών των σχεδίων.

Το 2006 το «Πάρκο», δηλαδή η «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΕ», ίδρυσε τον Φορέα ΒΕΠΕ, ο οποίος είναι 99,999% θυγατρική του, και είναι κατά νόμο (2545/1997) αρμόδιος να μελετήσει, να χρηματοδοτήσει και να κατασκευάσει τα έργα υποδομής της ΒΕΠΕ. Στη συνέχεια το «Πάρκο» απηύθυνε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για να επιλέξει ένα consortium από κατασκευαστικές εταιρίες, τράπεζες, εταιρίες real estate, εταιρίες επενδύσεων, και developers («Κατασκευαστής»), για να υλοποιήσει τόσο τα έργα υποδομής της ΒΕΠΕ, όσο και έργα ανωδομών, από τα οποία 70.000 τ.μ. προορίζονται για τους μετόχους του και τα υπόλοιπα 40.000 θα πουληθούν. Ο «Κατασκευαστής» προβλέπεται να εξαγοράσει τον Φορέα ΒΕΠΕ και να επιδοτηθεί από το κράτος με το 35% του κόστους των έργων υποδομής ! Παράλληλα ο κ. Σουφλιάς ετοίμασε νέο ΠΔ για την Πάρνηθα στο οποίο εξαιρούσε από το καθεστώς προστασίας έκταση 500 στρεμμάτων στην ευρύτερη περιοχή των Αφιδνών για την κατασκευή τεχνολογικού πάρκου. Ευτυχώς το Ε τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας (Σ.τ.Ε.) επιστρέφει στον κ. Σουφλιά το υπό σύνταξη ΠΔ με σημαντικές παρατηρήσεις που αφορούσαν 4 ζητήματα . Το ένα από αυτά τα 4 ζητήματα ήταν η εξαίρεση των 500 στρεμμάτων και τα υπόλοιπα 3 αφορούσαν :

Την προσθήκη κτιρίων συνολικής επιφάνειας 4.000 τετραγωνικών στη Μονή Κλειστών που βρίσκεται σε ζώνη απολύτου προστασίας του εθνικού δρυμού, αλλά το υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ είχε εξαιρέσει .

Την δημιουργία κατασκηνώσεων στα μη δασικά τμήματα έκτασης 110 στρεμμάτων ιδιοκτησίας της Μονής Πετράκη.
Τη συγκρότηση νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου για τη διαχείριση του πρώην βασικού κτήματος Τατοΐου
Το έτος 2007, στο ΠΔ που εκδόθηκε για την Πάρνηθα, έγιναν σεβαστές και οι τέσσερις παρατηρήσεις του ΣτΕ. Ήταν βέβαια ακόμα έντονη ακόμα η μυρωδιά της στάχτης από την μεγάλη πυρκαγιά που κατέστρεψε 56.000 στρέμματα. Όμως το 2008, που η μνήμη και η ευαισθησία της κοινωνίας άρχισε να αδυνατίζει, ο κ. Σουφλιάς «ξαναχτύπησε» με το ΠΔ 40707/2008. Φαίνεται πως η κυβέρνηση επιδεικνύει αξιοθαύμαστες ικανότητες επαγρύπνησης και συντονισμού όσον αφορά την προστασία διαφόρων business plan, δε συμβαίνει όμως το ίδιο, όσον αφορά την προστασία των πολύπαθων δρυμών και οικοσυστημάτων του λεκανοπεδίου.

Η περιβαλλοντική σημασία της περιοχής όπου προβλέπεται να εγκατασταθεί η «ΤΕΧΝΟΠΟΛΗ»

Η έκταση στην οποία πρόκειται να δημιουργηθεί η ΤΕΧΝΟΠΟΛΗ αποτελεί τον μοναδικό αυχένα σύνδεσης μεταξύ των ορεινών όγκων της Πάρνηθας και της Πεντέλης. Έχοντας υψόμετρα μέχρι και 460 μέτρα, αποτελεί φυσικό διάδρομο που διευκολύνει τα ρεύματα ανανέωσης του αέρα του Λεκανοπεδίου Αθηνών. Από αυτόν τον διάδρομο εισέρχονται οι Βόρειοι άνεμοι, που αποτελούν το 65% του συνόλου των ανέμων και πνέουν από τον Νότιο Ευβοϊκό Κόλπο με κατεύθυνση τον Σαρωνικό Κόλπο, καθαρίζοντας την ατμόσφαιρα από τους ρύπους και το φωτοχημικό νέφος.

Είναι προφανές ότι αν μέσα στον αυχένα τοποθετηθούν κτίρια συνολικής δόμησης, 110.000 m², όγκου 495.000 m³ και ύψους έως και 11,00 m θα μειωθεί σημαντικά η επιφάνεια της διατομής του φυσικού αυτού διαδρόμου, και επιπλέον θα ρυττανθεί ακόμα περισσότερο η ατμόσφαιρα, με την προσέλευση περίπου 4.000 αυτοκινήτων την ημέρα .

Γι αυτόν ακριβώς το λόγο το ισχύον Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας (ΡΣΑ) (ν.1515/1985 που τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Ν.2730/1999) χαρακτηρίζει προστατευόμενη περιοχή ολόκληρη την έκταση του ορεινού όγκου της Πάρνηθας (300.000 στρέμματα), μέχρι και τη σύνδεσή του με τον ορεινό όγκο της Πεντέλης, ο οποίος προστατεύεται από το Π.Δ. 26-8-1988 (Φ.Ε.Κ. 755Δ). Σε αυτά τα 300.000 στρέμματα συμπεριλαμβάνεται η έκταση των 500 στρεμμάτων που παραδίδει ο κ. Σουφλιάς σε business & pleasure.

Μπορούμε να προλάβουμε το έγκλημα ;

Μπορούμε ! Ήδη από το 2004 αντιδρούν κάτοικοι των Αφιδνών μέσα κι από τον τοπικό Πολιτιστικό Σύλλογο. Πρόσφατα 90 πολίτες κάτοικοι της Ν. Ερυθραίας, Κηφισιάς, Δροσιάς, Αγίου Στεφάνου, Αφιδνών, Διονύσου, μέλη δημοτικών κινήσεων, ορειβατικών συλλόγων, οικολογικών πολιτιστικών συλλογικοτήτων, πολεοδόμοι, καθηγητές του ΕΜΠ κλπ έχουν προσφύγει κατά του ΠΔ 40707/2008 και δημιούργησαν Ομάδα Πολιτών Κατά της Τεχνόπολης. Μεταξύ των προσφευγόντων είναι από το δήμο μας ο επικεφαλής της Ενωτικής Κίνησης Πολιτών Γιάννης Τσαγκάρης και ο επικεφαλής της Ριζοσπαστικής Ενωτικής Κίνησης Ερυθραιωτών Χαλκιαδάκης Κωστής. Την έντονη αντίδρασή του έχει εκφράσει και ο νομάρχης Ανατολικής Αττικής Λ. Κουρής. Ήρθε η ώρα να πάρουν θέση οι φορείς, οι Δήμοι και Κοινότητες της Βόρειας και Ανατολικής Αττικής, αλλά και όλου του λεκανοπεδίου. Οι πάνω από 120 επιχειρήσεις, σημερινοί μέτοχοι της ΤΕΧΝΟΠΟΛΗΣ

ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ ενώθηκαν σε ένα φορέα για να είναι αποτελεσματικές στο κοινό business plan τους. Μήπως πρέπει και οι πολίτες του λεκανοπεδίου να συσπειρωθούμε σε ένα ευρύτερο μέτωπο για να είμαστε αποτελεσματικοί στο δικό μας «action plan» που θα έχει στόχο να κρατηθεί ζωντανή η ανάσα που μας δίνει το βιοραδάκι που περνάει από τα Κιούρκα.

Πηγή : Η εβδομαδιαία εφημερίδα Νέα Ερυθραία | 22 Μαΐου 009 | Ευαγγελία Σωτηροπούλου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

Ο Φορέας έχει πραγματοποιήσει μία σειρά έργων και εργασιών, με χρηματοδότηση είτε από ιδίους πόρους είτε από το ΕΠ.Π.ΠΕΡ. Κάποια από αυτά έχουν εκτελεστεί από τον ίδιο το Φορέα, ενώ κάποια άλλα εκτελέστηκαν από άλλες αρμόδιες υπηρεσίες, σε συνεργασία με το Φορέα, μέσω προγραμματικών συμβάσεων ή συμφωνητικών εργασίας.

Τα περισσότερα έργα που εκτελέστηκαν και συνεχίζουν να πραγματοποιούνται αφορούν την αποκατάσταση των καμένων εκτάσεων από την καταστροφική πυρκαγιά του Ιουνίου του 2007 και περιλαμβάνουν αντιδιαβρωτικά και αντιπλημμυρικά έργα που εκτελέστηκαν αμέσως μετά την πυρκαγιά, καθώς και αναδασωτικές επεμβάσεις οι οποίες ξεκίνησαν το 2008 και προβλέπονται να ολοκληρωθούν έως το 2013 βάσει ενός πενταετούς σχεδίου αναδάσωσης που συντάχθηκε από το Φορέα.

Αρχικά και αμέσως μετά την πυρκαγιά ανακατασκευάστηκε το δασικό φυτώριο Αγίας Τριάδας με σκοπό την παραγωγή φυτευτικού υλικού για την αναδάσωση των καμένων εκτάσεων. Η έκταση του φυτωρίου είναι 6.986 τ.μ. και έχει δυνατότητα παραγωγής έως 300.000 φυτάρια. Το 2008 μετά την περάτωση των εργασιών ανακατασκευής του φυτωρίου, έγινε σπορά σε 294.300 πλαστικούς σάκους για την παραγωγή φυταρίων ελάτης που θα χρησιμοποιηθούν σε μελλοντικές αναδασώσεις. Παράλληλα, με σπόρο που συλλέγεται από την Πάρνηθα συμπληρώνονται κατ' έτος οι αποτυχημένες σπορές, ώστε το φυτώριο να διαθέτει κάθε χρόνο περίπου 300.000 φυτάρια διαθέσιμα για τις αναδασώσεις. Έτσι σήμερα στο φυτώριο υπάρχουν φυτάρια που θα φυτευτούν στην επόμενη φυτευτική περίοδο (Νοέμβριος 2010), και μονοετή και διετή για τις επόμενες χρονιές, καθώς και σπόροι που θα δώσουν

φυτά τους επόμενους μήνες. Αυτή τη στιγμή για τις εργασίες αναπαραγωγής και καλλιέργειας των φυταρίων, απασχολούνται στο φυτώριο σε καθημερινή βάση, πέντε άτομα του προσωπικού του Φορέα (τέσσερις εργάτες και ένας Δασοπόνος).

Περίληπτικά και όσον αφορά στα έργα αναδάσωσης, κατά την πρώτη φυτευτική περίοδο μετά την πυρκαγιά (2007-2008) φυτεύτηκαν συνολικά 48.200 φυτά (43.400 φυτάρια ελάτης, 4.000 μαύρης πεύκης και 800 χνοώδους δρυός) σε έκταση 760,01 στρ. Κατά τη δεύτερη φυτευτική περίοδο (2008-2009) πραγματοποιήθηκε σπορά ελάτης σε 50.000 πινάκια και φυτεύτηκαν 100.000 φυτάρια μαύρης πεύκης σε έκταση 980,83 στρ. (872,36 στρ. με φυτάρια και 108,47 στρ. με πινάκια).

Αναλυτικά, τα έργα που πραγματοποιήθηκαν φαίνονται στους παρακάτω Πίνακες:

ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΑΝ Ή ΑΝΑΤΕΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

A/A	Τίτλος μελέτης	Ημ/νία σύνταξης	Συντάκτες	Προϋπολογισμός έργου	Φορέας χρημ/τησης	Έγκριση μελέτης	Παρατηρήσεις
1	Μελέτη κατασκευής-εγκατάστασης πυροφυλακίου	Μάιος 2007	Καραπιδάκης Ελ.	26775.75	WWF	Ναι	Εκτελέστηκε
2	Μελέτη σήμανσης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας	Ιούν. 2007	Κουρής Αν.	327529.65	WWF	Ναι	Δημοπρατήθηκε
3	Μελέτη κατασκευής χώρου αναψυχής	Ιούν. 2007	Αυγίκου Β.		Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Όχι	
4	Μελέτη αποκατάστασης παλαιού δασοφυλακίου	Ιαν. 2008	Τσιομήτα Ασπ.	65174.30	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Όχι	
5	Μελέτη τοποθέτησης διόπτρων στον Εθνικό Δρυμό Πάρνηθας	Ιαν. 2008	Αδρακτά Χρ., Πηγουνάκη Χρ., Τζαμπύρας Ι.	157860.65	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.		Δεν προωθήθηκε για έγκριση
6	Μελέτη κατασκευής πινακίδων σήμανσης - Οριοθέτηση της ζώνης Απολύτου Προστασίας Α1	Ιαν. 2008	Πηγουνάκη Χρ.	44382.88	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.		Δεν προωθήθηκε για έγκριση
7	Μελέτη προστασίας και εξυγίανσης της πηγής Βιλιάνι του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας	Φεβρ. 2008	Σαρλή Ι.	12800.40	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Δεν έχει δημοπρατηθεί
8	Μεταφορά μνημείου στον Εθνικό Δρυμό Πάρνηθας	Φεβρ. 2008	Πηγουνάκη Χρ.	5133.72	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Εκτελέστηκε
9	Μελέτη περιφραξης οικοπέδου δασοφυλακίου Αγ. Τριάδας	Μάρτ. 2008	Πηγουνάκη Χρ.	44259.54	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Εκτελέστηκε
10	Μελέτη προστασίας και εξυγίανσης των πηγών Κορομηλιά, Μεσιανό νερό και Πλατάνα του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας	Μάιος 2008	Σαρλή Ι.	43309.85	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Εκτελείται
11	Μελέτη προστασίας και εξυγίανσης των πηγών Σκίπιζα και Ανώνυμος Μόλα του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας	Ιούλ. 2008	Σαρλή Ι.	49372.12	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Εκτελείται
12	Μελέτη τοποθέτησης ξύλινων κατασκευών σε επιλεγμένες θέσεις του Εθν. Δρ. Πάρνηθας	Ιούλ. 2008	Δαλακούρα Β., Ζαρείφης Γ.	53779.29	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Εκτελέστηκε

13	Μελέτη συμπληρωματικών φυτεύσεων στο καμένο ελατοδάσος του ορεινού όγκου Πάρνηθας	Ιούλ. 2008	Παπανδρέου Μ., Χαϊτόγλου Π., Βέρδη Ι.	1718987.00	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Εκτελέστηκε
14	Μελέτη προστασίας και εξυγίανσης της πηγής Μπάφι του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας	Σεπτ. 2008	Σαρλή Ι.	51084.02	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Δεν έχει δημοπρατηθεί
15	Μελέτη σχεδιασμού χώρου περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στη θέση Μπάφι του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας	Σεπτ. 2008	Δαλακούρα Β.	177720.24	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Δεν έχει δημοπρατηθεί
16	Συμπληρωματική μελέτη αναδασωτικών έργων και εργασιών σε τμήματα του καμένου ελατοδάσους του Εθ. Δρ. Πάρνηθας	Νοέμ. 2008	Παπανδρέου Μ., Χαϊτόγλου Π.	219130.66	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Δεν έχει δημοπρατηθεί
17	Μελέτη διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου στο δασικό φυλάκιο Αγ. Τριάδας	Δεκ. 2008	Παπανδρέου Μ.	140586.89	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Δεν έχει δημοπρατηθεί
18	Μελέτη συντήρησης δασικού δρόμου στη θέση Φλαμπουρί του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας	Ιαν. 2009	Δαλακούρα Β.	40282.89	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Όχι	
19	Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το έργο "υδρομάστευση και μεταφορά νερού σε ανοιχτό ταμιευτήρα" στη θέση Μόλα	Ιαν. 2009	Δαλακούρα Β., Σαρλή-Δέδε Ι.	71214.18	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.		Υποβλήθηκε για έγκριση
20	Συμπληρωματική μελέτη αναδασωτικών επεμβάσεων σε επιφάνεια της περιοχής Γαϊδουρόβρυση του καμένου ελατοδάσους του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας	Ιούλ. 2009	Χαϊτόγλου Π.	184139.00	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Δεν έχει δημοπρατηθεί
21	Μελέτη κατασκευής Σαρακατσάνικης στάνης στη θέση Μόλα του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας	Σεπτ. 2006	Λάμπρου Ε.	155000.00	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Όχι	
22	Συμπληρωματική μελέτη αναδασωτικών επεμβάσεων σε επιφάνειες του καμένου ελατοδάσους του Εθν. Δρ. Πάρνηθας	Σεπτ. 2009	Χαϊτόγλου Π.	975807.00	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Ναι	Δημοπρατήθηκε, δεν εκτελέστηκε ακόμη
23	Μελέτη παροχής ύδατος στη θέση Μπάφι του Εθν. Δρ. Πάρνηθας	Μάρτ. 2009	Χαϊτόγλου Π., Σαρλή Ι.	11910.75	Φ.Δ.Ε.Δ.Π.		Δεν υποβλήθηκε για έγκριση

ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΕΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ - ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ ΠΑΡΝΗΘΑΣ

A/A	Τίτλος μελέτης	Ημ/νία σύνταξης	Συντάκτες	Παρατηρήσεις
24	Σχέδιο αντιπυρικής προστασίας προστασίας της προστατευόμενης περιοχής Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας	Μάϊος 2008	Αδρακτά Χρ., Δαϊλιάνης Ι.	Δεν υποβάλεται για έγκριση
25	Σχέδιο αντιπυρικής προστασίας προστασίας της προστατευόμενης περιοχής Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας	Ιούν. 2009	Δερβένη Α., Μιχελάκη Σ.	Δεν υποβάλεται για έγκριση
26	Απολογισμός 2007 έργων και εργασιών του Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Δεκ. 2007	Σκεπετάρη Μ.	Δεν υποβάλεται για έγκριση
27	Απολογισμός 2008 έργων και εργασιών του Φ.Δ.Ε.Δ.Π.	Δεκ. 2008	Σκεπετάρη Μ.	Δεν υποβάλεται για έγκριση
28	Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας (Ε.Π.Μ.)	Ιούλ. 2008	Επιστημονικό προσωπικό του Φορέα	Υποβλήθηκε για έγκριση
29	Προγραμματισμός αναδασωτικών εργασιών Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας (2007-2013)	Δεκ. 2008	Χαϊτόγλου Π., Σκεπετάρη Μ., Τζαμπύρας Ι.	Δεν υποβάλεται για έγκριση

Πηγή: Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ

12.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ :

Ανάπλαση περιοχής είναι το σύνολο των κατευθύνσεων, μέτρων, παρεμβάσεων και διαδικασιών πολεοδομικού, κοινωνικού, οικονομικού, οικιστικού και ειδικού αρχιτεκτονικού χαρακτήρα, που προκύπτουν από σχετική μελέτη και που αποσκοπούν κυρίως στη βελτίωση των όρων διαβίωσης των κατοίκων, τη βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος, την προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών, ιστορικών, μορφολογικών και αισθητικών στοιχείων και χαρακτηριστικών της περιοχής.

12.2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ

- Η διατήρηση, η προστασία, ο σεβασμός και η αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος. Βασικό στοιχείο αποτελεί η πρόβλεψη και η οργάνωση ώστε οι ανθρώπινες δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στον Εθνικό Δρυμό να είναι φιλικές και εναρμονισμένες με το περιβάλλον, να μην αντιβαίνουν στους κανονισμούς λειτουργίας του και να μην οδηγούν στην υπερεκμετάλλευση και την καταστροφή του.
- Την διατήρηση των πολιτισμικών και κοινωνικών στοιχείων που συγκροτούν τον κοινωνικό ιστό και την παράδοση και τον εμπλουτισμό τους με νέα χαρακτηριστικά ώστε να μπορέσουν να συνθέσουν ένα νέο κοινωνικό, πολιτιστικό και ιστορικό περιβάλλον, ικανό να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις.
- Η φιλοσοφία των προτάσεων αυτών πρέπει να γίνεται με κύριο γνώμονα τον σεβασμό στη φύση και την αποφυγή του εκφυλισμού της.

12.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις αρχές που διέπουν την ανάπλαση μιας ευαίσθητης και τόσο σημαντικής περιοχής για το Αστικό Περιβάλλον προτείνουμε τις ακόλουθες ενέργειες :

1. Ανακαίνιση του κτίριο του πρώην Ξενία και δημιουργία Μουσείου Εθνικού Δρυμού και κέντρου υποδοχής και ξενάγησης των επισκεπτών.
2. Ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού (φυσιολατρικός) και του θεματικού τουρισμού (Αθλητικός, Θρησκευτικός, Εκπαιδευτικός, Πολιτιστικός, Ορειβατικός, κλπ.)
3. Ανάπλαση και σήμανση μονοπατιών που προσφέρονται για πεζοπορία και άλλες ήπιες δραστηριότητες και δημιουργία μικρών έργων απόλυτα εναρμονισμένων με το περιβάλλον της περιοχής (χώροι στάσης , κίσκια ,κ.ά.)

4. Παρεμβάσεις ανάδειξης των φυσικών και μνημειακών χώρων.
5. Την λήψη των απαραίτητων μέτρων και πρωτοβουλιών που θα βελτιώσουν και θα αυξήσουν το ενδιαφέρον των επισκεπτών.
6. Ανάδειξη μνημείων και ιστορικών στοιχείων της Πάρνηθας με σχετική σήμανση.
7. Τα θερινά ανάκτορα στο Τατόι, μπορούν να αξιοποιηθούν και να γίνουν προσιτά στο ευρύ κοινό.
8. Ανάπλαση χώρων αναψυχής που δεν καταστράφηκαν.

Πηγή: [1] Γιώργος Κ. Βαρελίδης << ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ)
ΑΘΗΝΑ 2007,
[2] www.minenv.gr/

ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΩΗΝ ΞΕΝΙΑ

Φωτ. [64] Η πλάγια όψη του κτιρίου γεμάτη ρωγμές από τους πολλούς σεισμούς που γίνονταν στην Πάρνηθα... Παρόλα αυτά το κτίριο αν και παλιό διατηρείται ακόμα...

Φωτ.[65] Η πρόσοψη του πρώην Ξενία **Πηγή:** προσωπικές φωτογραφίες

Πηγή: Γιώργος Κ. Βαρελίδης << ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ) ΑΘΗΝΑ 2007

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με την ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας θα προσπαθήσουμε να καταγράψουμε ορισμένα βασικά συμπεράσματα.

Στα γενικά στοιχεία του Εθνικού Δρυμού παρατηρούμε ότι η μεγάλη κίνηση των επισκεπτών και των εργαζομένων (περίπου 1.000.000) γίνεται από την κύρια είσοδο Μετόχι – Αγία Τριάδα – Mont Parnes.

Στη συνέχεια διευρύνεται ο σημαντικός ρόλος του δάσους της Πάρνηθας με κύριο λόγο την διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας ύστερα από την μεγάλη πυρκαγιά στο κλίμα, το έδαφος και στα νερά της περιοχής. Τα χαρακτηριστικά αυτά πέρα από τα πλεονεκτήματα και την ισορροπία που επιφέρουν στα εδαφοκλιματικά χαρακτηριστικά στην γειτονιά με την Πάρνηθας περιοχή της Αττικής όπως είναι : α) η δροσιά τους καλοκαιρινούς μήνες, β) η αναψυχή και έστω μικρή αναγέννηση του αναπνευστικού μας συστήματος , γ) τη συγκράτηση των νερών και αποφυγή της υπερχειλίσης των ρεμάτων.

Η Πάρνηθα έχει χαρακτηριστεί ως σπάνιος βιότοπος από το ευρωπαϊκό δίκτυο (NATURA 2000) . Το πευκοδάσος (χαλέπιος πεύκη) είναι ιδιαίτερο και σημαντικό για την Αττική λόγω της εξαιρετικής αντοχής στη θερινή ξηρασία. Η πυρκαγιά το 2007 έκαψε 10500 στρ. Επίσης το ελατοδάσος της Πάρνηθας συγκροτείται από την κεφαλληνιακή ελάτη η οποία είναι ενδημική στην Ελλάδα. Η πυρκαγιά έκαψε 21800 στρ. δηλαδή τα 2/3 της έκτασης του δρυμού. Η μετάδοση της φωτιάς στα έλατα γίνεται με μεγαλύτερη ταχύτητα διότι οι κώνοι βρίσκονται σε μεγαλύτερο ύψος και εκτοξεύονται σε μακρύτερη απόσταση.

Η χλωρίδα της Πάρνηθας είναι από τις πλουσιότερες της Ελλάδας. Περιλαμβάνει πάνω από 1000 είδη φυτών μεταξύ των οποίων το 96 από αυτά είναι είδη ενδημικά στη χώρας μας, σπάνια και απειλούμενα όπως είναι : α) άσπρη παιώνια, β) ο κόκκινος κρίνος, γ) η τουλίπα ή βιοτική, δ) η κίτρινη τουλίπα κ.λ.π.

Η πανίδα της Πάρνηθας είναι σημαντική με κυριότερο εκπρόσωπο το κόκκινο ελάφι. Επίσης υπάρχουν και πληθώρα από άλλα θηλαστικά, πτηνά, ερπετά, αμφίβια και αναρίθμητα που εντυπωσιάζουν με τα χρώματα τους τους

επισκέπτες κάθε άνοιξη και συμπληρώνουν την πλούσια πανίδα του Δρυμού.

Βέβαια με την καταστροφή της πυρκαγιάς το 2007 όση πανίδα έμεινε είναι φοβισμένη και εξαφανισμένη σε καταφύγια αόρατα και ασφαλή και δεν είναι εύκολο να την δουν οι επισκέπτες.

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις στην βορειοδυτική πλευρά της Πάρνηθας βάσει μετρήσεων που έγιναν από το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών έδειξαν ότι η θερμοκρασία στις καμένες περιοχές αυξήθηκε κατά 6 °C και μεταβλήθηκαν οι κινήσεις των ανέμων τη νύχτα καταβατικοί και την ημέρα αναβατικοί λόγω απουσίας του δάσους από την βόρεια πλευρά του βουνού. Ο αέρας πλέον θερμαίνεται περνώντας από την βόρεια πλαγιά που έχει καεί με αποτέλεσμα να συσσωρεύεται σχετικά θερμότερος αέρας πάνω από την πόλη και να δημιουργεί ενίσχυση του υπάρχοντος καύσωνα.

Ο πλημμυρικός κίνδυνος εμφανίζεται στα παρακάτω ρέματα :

α) το ρέμα της Αγίας Τριάδας (υψηλή επικινδυνότητα) το οποίο αποστραγγίζει μικρή σχετικά περιοχή με περιορισμένες καμένες εκτάσεις και διατρέχει στη συνέχεια τις περιοχές των Θρακομακεδόνων και του Μενιδίου.

β) το ρέμα της Γιαννούλας (υψηλή επικινδυνότητα) το οποίο αποστραγγίζει μια ιδιαίτερα μεγάλη περιοχή από την οποία η μεγαλύτερη έκταση είναι κατεστραμμένη και είναι δυνατό να κατακλύσει τις περιοχές του Θριάσιου πεδίου και ιδιαίτερα του Ασπροπύργου και της παράκτιας ζώνης.

γ) το Μαυρόρεμα το οποίο αποστραγγίζει μια μεγάλη περιοχή ενσωματώνει και άλλα ρέματα κατά μήκος του και τελικά καταλήγει στον Ασωπό ποταμό, ο οποίος εκβάλλει στην περιοχή του Χαλκουτσίου – Ωρωπού.

δ) τα ρέματα Ξηρόρεμα και Σαρανταπόταμος τα οποία αποστραγγίζουν σχετικά μικρή περιοχή είναι πιθανόν να προσβάλλουν τις περιοχές του Θριάσιου πεδίου στα βόρεια της Ελευσίνας και της Μάνδρας,

ε) το ρέμα Μπιθισακούλι το οποίο αποστραγγίζει την ευρύτερη περιοχή της δυτικής Πάρνηθας και των Σκούρτων διέρχεται από την περιοχή του κλειδιού και του Αγίου Θωμά και ενσωματώνεται στον Ασωπό ποταμό στην περιοχή της Τανάγρας.

Οι επιπτώσεις στα νερά της Πάρνηθας με βάσει τις αναλύσεις που έγιναν τον Οκτώβριο 2007 από τον καθηγητή της Γεωχημείας Μ. Καλεπερτζή στο ΡΗ

και τη θερμοκρασία σε δείγματα πηγών της Πάρνηθας τα οποία χαρακτηρίστηκαν κατάλληλα. Προέκυψε κάποια διαφορά στις αναλύσεις Οκτωβρίου και Νοεμβρίου αλλά οι μικροβιολογικές αναλύσεις έδειξαν ότι τα νερά των πηγών κορομηλιά και μεσιανού χαρακτηρίστηκαν κατάλληλα.

Ο λόγος στον οποίο οφείλεται η ανάπτυξη μικροοργανισμών στο νερό στις περισσότερες περιπτώσεις οφείλεται στο ανόργανο και οργανικό υπόστρωμα της τέφρας.

Τα μέτρα του ΥΠΕΧΩΔΕ για αποκατάσταση των καμμένων περιοχών στις 09/07/2007 και το σχέδιο νόμου του υπουργείου Περιβάλλοντος με τις παρατηρήσεις και τα σχόλια του ΤΕΕ για την αποκατάσταση και βελτίωση της Διαχείρισης του Εθνικού μας Δρυμού είναι κατά τη γνώμη μας αρκετά.

Τα μέτρα αποκατάστασης του οικοσυστήματος από το Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Δρυμού προϋπολογισμού περίπου 1.700.000 € κρίνονται ικανοποιητικά.

Στην αυθαίρετη δόμηση αναφέρονται οι πολεοδομικές και νομικές διατάξεις οι οποίες δυστυχώς παραβιάζονται από κοινοτικές και πολιτικές παρεμβάσεις . Παρατηρείται ευτυχώς μια ενεργοποίηση της συνείδησης του πολίτη μέσω των νέων διατάξεων εναντίον της αυθαίρετης δόμησης, πριν η αυθαιρεσία αποκτήσει δικαιώματα νομιμοποίησης.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΔΡΥΜΟ **ΠΑΡΝΗΘΑΣ**

Γενικές απόψεις

 <p>Αναψυχή- Παλιοχώρι ©Ειρήνη Απλαδά</p>	 <p>Αναψυχή- Πλάτανος ©Ειρήνη Απλαδά</p>	 <p>Βόρεια Πάρνηθα ©Ειρήνη Απλαδά</p>	 <p>Μαυρόρεμα ©Ειρήνη Απλαδά</p>
 <p>Παγωμένο δέντρο ©Γιώργος Γκούρλιας</p>	 <p>Κρύσταλλοι ©Ελένη Αγγελίδη</p>	 <p>Χιόνια ©Ελένη Αγγελίδη</p>	 <p>Παλιοχώρι ©Ειρήνη Απλαδά</p>
 <p>Πευκοδάσος ©Ειρήνη Απλαδά</p>	 <p>Τατόι ©Φωτεινή Κόκλα</p>	 <p>Θέα από κορυφή ©Ειρήνη Απλαδά</p>	 <p>Θέα από Μπάφι ©Ειρήνη Απλαδά</p>

Πηγή: www.parnitha-np.gr/

Χλωρίδα

			
<p>Achillea holosericea (σεσέμαντο) ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Anemone coronaria (Ανεμώνες) ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Campanula spathulata spruneriana (καμπανούλα) ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Crocus sieberi atticus (κρόκος) ©Ειρήνη Απλαδά</p>
			
<p>Hypericum empetrifolium (βάλσαμο) ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Iris attica (ιριδα) ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Μύκητας Lachnellula sp. ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Λειχήνας ©Ελένη Αγγελίδη</p>
			
<p>Malcolmia graeca hydraea (αγριοβιολέτα) ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Muscari comosum (βολβός) ©Ελένη Αγγελίδη</p>	<p>Orchis papilionacea (ορχιδέα) ©Ελένη Αγγελίδη</p>	<p>Ranunculus ficaria (λαζαράκι, βατράχιο) ©Ειρήνη Απλαδά</p>

Πηγή: www.parnitha-np.gr/

Πανίδα

			
<p>Αράχνη ©Ελένη Αγγελίδη</p>	<p>Άσπρη πεταλούδα ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Cervus elaphus (ελαφίνες) ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Coluber najadum (σαΐτα) ©Ειρήνη Απλαδά</p>
			
<p>Erithacus rubecula (κοκκινολαίμης) ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Κάμπια ©Ελένη Αγγελίδη</p>	<p>Podarcis muralis (τοιχόσαυρα) ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Πορτοκαλί πεταλούδα ©Ειρήνη Απλαδά</p>
			
<p>Rana ridibunda (Λιμνοβάτραχος) ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Σκαθάρια ©Ελένη Αγγελίδη</p>	<p>Σκαθάρι ©Ειρήνη Απλαδά</p>	<p>Χήνα ©Ειρήνη Απλαδά</p>

Πηγή: www.parnitha-np.gr/

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αμοργιανιώτης Γ., Πρακτικά συνεδρίου: <<Επιπτώσεις της πυρκαγιάς στη χλωρίδα της Πάρνηθας>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007.
2. Παπίκα Σ., Δασολόγος Δασαρχείου Πάρνηθας, Πρακτικά συνεδρίου: <<Επιπτώσεις της πυρκαγιάς στην πανίδα της Πάρνηθας και κυρίως στα μεγάλα θηλαστικά>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007.
3. Κελεπερτζής Α., Αλεξάκης Δ., Κελεπερτζής Ε., <<Ενδεχόμενες διαφοροποιήσεις των νερών της Πάρνηθας λόγω της πυρκαγιάς της θερινής περιόδου 2007>>, Μακεδονικές εκδόσεις, Αχαρνές, 2007
4. Στεφ. Δ., ΕΘΙΑΓΕ – Ινστιτούτο δασικών ερευνών, Πρακτικά συνεδρίου: <<Η αποκατάσταση της βιολογικής ισορροπίας στο καμένο οικοσύστημα της Πάρνηθας>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007.
5. Καϊλίδης Δ., <<Δασικές πυρκαγιές>>, εκδόσεις Γιαχούδη – Γιαπούλη, Θεσσαλονίκη, 1990.
6. Ντάφης Σ., <<Δασική οικολογία>>, εκδόσεις Γιαχούδη – Γιαπούλη, Θεσσαλονίκη, 1986.
7. Ντάφης Σ., <<Εφαρμοσμένη δασοκομική>>, εκδόσεις Γιαχούδη – Γιαπούλη, Θεσσαλονίκη, 1986.
8. Σμύρης Π., <<Ειδική Εφαρμοσμένη δασοκομική>>, Πανεπιστημιακές παραδόσεις, Αθήνα, 2006.
9. Σμύρης Π., Μαυροκορδοπούλου Ο., Πρακτικά συνεδρίου: <<Τρόποι επανεγκατάστασης της βλάστησης μετά την πυρκαγιά>>, Ξενοδοχείο Parnis Palace, Αχαρνές, 11-12-2007.
10. Αμοργιανιώτης Γ., <<Εθνικός Δρυμός Πάρνηθας – προβλήματα, διαχείριση, προοπτικές>, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Αχαρνές, 2007.
11. Αμοργιανιώτης Γ., <<Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας – τεύχος α και τεύχος β>>, Υπουργείο Γεωργίας – Γενική Γραμματεία Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αθήνα, 1997.
12. www.wwf.gr
13. Αμοργιανιώτης Γ., Απλαδά Ε., <<Οδηγός επισκέπτη Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας>>, Περιφέρεια Αττικής – Δασαρχείο Πάρνηθας, Αχαρνές,
14. www.firementor.com.
15. Ο Σύλλογος Μεταπτυχιακών Φοιτητών του τμήματος Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών την Παρασκευή 20 Ιουλίου 2007 διοργάνωσε ημερίδα με θέμα: «ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ - Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΝΗΘΑΣ».
16. Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας 29/08/20009 << Οι θέσεις του ΤΕΕ για το σχέδιο νόμου για την προστασία των δασών και δασικών εκτάσεων που επλήγησαν από τις πυρκαγιές του Αυγούστου >>.

17. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΥΠΟΥ Δηλώσεις Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ κ. ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΟΥΦΛΙΑ σχετικά με τα μέτρα για την αποκατάσταση των καμένων εκτάσεων του ορεινού όγκου της Πάρνηθας.(09/07/2007)
18. Απολογισμός δράσεων Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας για τα έτη 2006-2009.
19. << earth.google.com/ >>
20. Κοινή συνέντευξη τύπου το Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, η Ομάδα Φυσικής Κτιριακού Περιβάλλοντος του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, το ελληνικό γραφείο της **Greenpeace** και το **WWF Ελλάς**
21. <http://tvxs.gr/news/unlisted>
22. ΖΩΝΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΟΡΕΙΝΟΥ ΟΓΚΟΥ ΠΔ/19-7-07 (ΦΕΚ-336/Δ/24-7-07).
23. Ημερίδα ΤΕΕ «Ο Έλεγχος των Κατασκευών και η Αυθαίρετη Δόμηση: Αρμοδιότητες, Νομοθεσία, Προτάσεις»
24. Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας
25. Γιώργος Κ. Βαρελίδης << ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ ΑΘΗΝΑ 2007
26. Γιώργος Κ. Βαρελίδης << ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ) ΑΘΗΝΑ 2007